

T.C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

İŞLETME ANABİLİM DALI

**SAKİN ŞEHİRDE (CITTASLOW) YAŞAYANLARIN
MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ YERLİ TURİSTLERİN
ŞEHRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:
SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS

HASAN HÜSEYİN KÖSE

BURSA-2019

T.C.

**BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İŞLETME ANABİLİM DALI**

**SAKİN ŞEHİRDE (CITTASLOW) YAŞAYANLARIN
MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ YERLİ TURİSTLERİN
ŞEHRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ:
SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ**

YÜKSEK LİSANS

HASAN HÜSEYİN KÖSE

Danışman:

DOÇ. DR. ERKAN ÖZDEMİR

BURSA-2019

T. C.

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

..... İşletme ..... Anabilim / Ana sanat
Dalı, ... Üretim Yönetimi ve Pazarlama ..... Bilim Dalı'nda ..... 7016.14.011 .....
numaralı ..... Hasan Hüseyin KÖSE ..... 'nın
hazırladığı "Sakin Şehirde (Cittaslow) Yaşayanların Misafirperverlik Anlayışlarının
Yerli Turistlerin Şehri Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Üzerindeki Etkisi: Seferihisar
Örneği" konulu ..... Yüksek Lisans ..... (Yüksek Lisans / Doktora / Sanatta
Yeterlik Tezi / Çalışması) ile ilgili tez savunma sınavı, 23./05/ 2019 günü 11:00 -
12:00 saatleri arasında yapılmış, sorulan sorulara alınan cevaplar sonunda adayın
tezinin/çalışmasının ..... başarılı ..... (başarılı / başarısız) olduğuna
..... oybirliği ..... (oybirliği / oy çokluğu) ile karar verilmiştir.

Üye
(Tez Danışmanı)
Doç. Dr. Erkan Özdemir
Bursa Uludağ Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi
Doç. Dr. Serkan KILIÇ

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi
Dr. Öğr. Üyesi Sibel SÜERÖZ

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

Üye
Akademik Unvanı, Adı Soyadı
Üniversitesi

YEMİN METNİ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Sakin Şehirde (Cittaslow) Yaşayanların Misafirperverlik Anlayışlarının Yerli Turistlerin Şehri Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Üzerindeki Etkisi: Seferihisar Örneği” başlıklı çalışmanın bilimsel araştırma, yazma ve etik kurallarına uygun olarak tarafımdan yazıldığına ve tezde yapılan bütün alıntılarının kaynaklarının usulüne uygun olarak gösterildiğine, tezimde intihal ürünü cümle veya paragraflar bulunmadığına şerefim üzerine yemin ederim.

Tarih ve İmza

29.05.2019

Adı Soyadı: Hasan Hüseyin KÖSE

Öğrenci No:70161011

Anabilim Dalı: İşletme

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Statüsü: Yüksek Lisans Doktora

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ÜRETİM YÖNETİMİ VE PAZARLAMA DALI BAŞKANLIĞINA

Tarih: 29/05/2019

Tez Başlığı / Konusu: **Sakin Şehirde (Cittaslow) Yaşayanların Misafirperverlik Anlayışlarının Yerli Turistlerin Şehri Tekrar Ziyaret Etme Niyeti Üzerindeki Etkisi: Seferihisar Örneği**

Yukarıda başlığı gösterilen tez çalışmamın a) Kapak sayfası, b) Giriş, c) Ana bölümler ve d) Sonuç kısımlarından oluşan toplam 100 sayfalık kısmına ilişkin, 29/05/2019 tarihinde şahsım tarafından Turnitin* adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan özgünlük raporuna göre, tezimin benzerlik oranı % 17'dir.

Uygulanan filtrelemeler:

- 1- Kaynakça hariç
- 2- Alıntılar hariç/dahil
- 3- 5 kelimedenden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Çalışması Özgünlük Raporu Alınması ve Kullanılması Uygulama Esasları'nı inceledim ve bu Uygulama Esasları'nda belirtilen azami benzerlik oranlarına göre tez çalışmamın herhangi bir intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

Gereğini saygılarımla arz ederim.

Adı Soyadı: Hasan Hüseyin KÖSE

Öğrenci No: 701614011

Anabilim Dalı: İşletme

Programı: Tezli Yüksek Lisans

Statüsü: Yüksek Lisans Doktora

Danışmanı: *Doc. Dr. Erkan Şademan*

(Ad, Soyad, Tarih)

ÖZET

Yazar Adı ve Soyadı : HASAN HÜSEYİN KÖSE
Üniversite : Bursa Uludağ Üniversitesi
Enstitü : Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı : İşletme
Bilim Dalı : İşletme
Tezin Niteliği : Yüksek Lisans Tezi
Sayfa Sayısı : viii+100
Mezuniyet Tarihi :
Tez Danışmanı : Doç. Dr. Erkan Özdemir

SAKİN ŞEHİRDE (CITTASLOW) YAŞAYANLARIN MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ YERLİ TURİSTLERİN ŞEHİRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

Küreselleşme karşıtı olarak ortaya çıkan Cittaslow hareketi, şehirlerin çevreci politikalar izlemelerinde, sürdürülebilir turizmin gelişiminde ve nihayetinde şehirlerin sürdürülebilir rekabetçiliğinde önemli katkılara sahiptir. Ancak sadece şehir yönetiminin katkıları yeterli olmayabilir. Bu noktada şehir sakinlerinin misafirperverlik anlayışları, şehre gelen yerli turistlerin tatmini ve tekrar ziyaret niyeti üzerinde önemli etkileri olabilecektir.

Literatür incelendiğinde, Cittaslow'un şehirlerin sürdürülebilir olmasında alternatif bir yol olabileceğini ele alan bazı çalışmalar vardır. Fakat sakin şehirde yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının o şehre gelen yerli turistlerin tatmini araştırılmamıştır. Ayrıca tatminin de şehri tekrar ziyaret etme niyet ve sadakati üzerindeki etkisi de modele dâhil edilerek araştırılmamıştır. Bu çalışmanın amacı, Cittaslow şehri olan Seferihisar'daki sakinlerin misafirperverlik anlayışlarının şehre gelen yerli turistlerin tatminleri üzerindeki etkiyi ortaya koymaktır. Araştırma modeli çerçevesinde, yerli turistlerin şehri tekrar ziyaret etme niyet ve sadakatinde tatminin etkisi de araştırılmıştır.

Araştırma verileri, Türkiye'nin ilk Cittaslow şehri olan, Seferihisar'a gelen yerli turistlerden yüz yüze anket yöntemiyle toplanmıştır. Elde edilen veriler, araştırma modelinde yer alan faktörleri belirlemek amacıyla önce açıklayıcı faktör analiziyle incelenmiştir. Daha sonra elde edilen faktörlerin güvenilirlik ve geçerliliği tanımlayıcı istatistikler ve doğrulayıcı faktör analiziyle test edilmiştir. Araştırma modeli ise yapısal eşitlik modellemesiyle analiz edilmiştir.

Araştırma sonucunda, Seferihisar'a gelen yerli turistlerin tatmini üzerinde şehir sakinlerinin misafirperverlik anlayışlarının isteklilik ve dostça yaklaşım boyutlarının etkili olduğu ve bu tatminin de şehrin tekrar ziyaret edilmesine yönelik niyet üzerinde olumlu bir etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu noktada şehir sakinlerinin misafirperverlik anlayışlarının geliştirilmesine yönelik özellikle şehir yöneticilerine önemli görevler düşmektedir.

Anahtar Sözcükler: Cittaslow, Misafirperverlik, Sakin Şehir, Tatmin, Tekrar Ziyaret Etme Niyeti, Sadakat, Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM)

ABSTRACT

Name and Surname : HASAN HÜSEYİN KÖSE
University : Bursa Uludağ University
Institution : Social Science Institution
Field : Business Administration
Branch : Business Administration
Degree Awarded : Master
Page Number : viii+100
Degree Date :
Supervisor(s) : Assoc. Prof. Dr. Erkan ÖZDEMİR

THE IMPACT OF CITTASLOW RESIDENT HOSPITALITY APPROACHES ON THE DOMESTIC TOURIST INTENTION OF REVISITING THE CITY: THE EXAMPLE OF SEFERİHİSAR

The Cittaslow movement, which emerged as anti-globalization, has important contributions to cities' environmental policies, the development of sustainable tourism, and ultimately to the sustainable competitiveness of cities. However, the contributions of the city administration may not be sufficient. At this point, the hospitality insights of city residents may have important effects on the satisfaction of the local tourists coming to the city and the intention to revisiting.

When the literature is reviewed, there are some studies that suggest that Cittaslow can be an alternative way to make cities sustainable. But the hospitality approaches of the residents of the city was not investigated. In addition, the effect of satisfaction on the revisiting intention and loyalty was not investigated by incorporation into the model. The aim of this study is to reveal the effect of hospitality approaches of residents in Seferihisar, Cittaslow city, on the satisfaction of domestic tourists. Within the framework of the research model, the effect of satisfaction in the revisiting intention and loyalty of domestic tourists the city was also investigated.

Research data, which is Turkey's first Cittaslow town, from domestic tourists in Seferihisar were collected by face to face questionnaire method. The data were analyzed with explanatory factor analysis in order to determine the factors included in the research model. Then, the reliability and validity of the obtained factors were tested by descriptive statistics and confirmatory factor analysis. The research model was analyzed by structural equation modeling.

As a result of the study, it was found that the enthusiasm and friendliness of the hospitality approach of the city residents to be effective on the satisfaction of the domestic tourists coming to Seferihisar and this satisfaction had a positive effect on the intention to revisit and loyalty. At this point, city managers have important duties especially in the development of hospitality approaches of city residents.

Keywords: Cittaslow, Hospitality, Slow City, Satisfaction, Revisit Intention, Loyalty, Structural Equation Modeling (SEM)

ÖNSÖZ

Globalleşen dünyanın insanlara aşılması “hız” olgusu insanların, yiyeceklerine kazandıkları paralarına, seyahatlerine, ticaretlerine, yaşadıkları şehirlere kısaca insan hayatına ve çevresinde ilişkisi bulunan her şeye yayılmış durumdadır. Oluşan bu hızlı ve karmaşık düzene alternatif bir yaşam modeli olarak sakin hareketi ortaya çıkmıştır. Bu hareketin devamında Cittaslow kavramı ortaya atılmıştır. Yemeklere ve şehirlere uyarlanan bu sakinlik, monotonluk ve durağanlığın yerine yenilikçiliği ve ilerlemeyi kültürel değerlerle harmanlayıp sunmayı savunmaktadır. Bu tez çalışmasının amacı Türkiye’nin ilk sakin şehri olan Seferihisar’da yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının o şehre gelen yerli turistlerin tatminini ve bu tatminin de şehri tekrar ziyaret edilme niyeti ve sadakatine etkisinin araştırılmasıdır.

Yüksek lisans eğitimime başladığım ilk günden beri değerli bilgileriyle beni yönlendiren, tez çalışmam sürecinde desteğini ve sabrını hiçbir zaman benden eksik etmeyen tez danışmanım, değerli hocam Sayın Doç. Dr. Erkan ÖZDEMİR’e sevgilerimi ve teşekkürlerimi sunarım.

Hayatımın her döneminde olduğu gibi bu süreçte de her zaman ve her şartta destek ve sevgileriyle yanımda olan ve beni her zaman cesaretlendiren babam Sadullah KÖSE ve annem Hülya KÖSE’ye bana verdikleri tüm emekleri için çok teşekkür ederim.

Hasan Hüseyin KÖSE

Bursa-2019

İÇİNDEKİLER

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ	ii
YEMİN METNİ	iii
YÜKSEK LİSANS/DOKTORA İNTİHAL YAZILIM RAPORU	iv
ÖZET.....	v
ÖNSÖZ.....	vii
İÇİNDEKİLER	viii
TABLolar LİSTESİ.....	xii
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xiii
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM

SAKİN (SLOW) HAREKETİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE SAKİN HAREKETLER

1. SAKİN (SLOW) HAREKETİ KAVRAMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ	4
2. SAKİN HAREKETLER.....	6
2.1. SAKİN YEMEK (SLOW FOOD)	6
2.2. SAKİN YAŞAM	9
2.3. SAKİN TURİZM	9
2.4. SAKİN SEYAHAT	11
2.5. SAKİN İŞLETMECİLİK	12
2.6. SAKİN PARA.....	13
2.7. SAKİN TİCARET.....	13
2.8. SAKİN EĞİTİM/OKUL	14

İKİNCİ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI, TARİHÇESİ, GELİŞİMİ, SAKİN ŞEHİR OLABİLME KRİTERLERİ, DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİ

1. SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI VE TARİHÇESİ	15
2. SAKİN ŞEHİR OLABİLME KRİTERLERİ	23
2.1. ÇEVRE POLİTİKALARI.....	27
2.2. ALTYAPI POLİTİKALARI.....	28
2.3. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ POLİTİKALARI.....	29
2.4. TARIMSAL, TURİSTİK, ESNAF VE SANATKÂRLARA DAİR POLİTİKALAR	31
2.5. MİSAFİRPERVERLİK, FARKINDALIK VE EĞİTİM İÇİN PLANLAR ...	32
2.6. SOSYAL UYUM.....	34
2.7. ORTAKLIKLAR	36
3. DÜNYADAKİ SAKİN ŞEHİR ÖRNEKLERİ	36
3.1. İTALYA.....	37
3.2. İSPANYA	38
3.3. POLONYA.....	39
3.4. ÇİN.....	40
3.5. GÜNEY KORE.....	41
4. TÜRKİYE'DEKİ SAKİN ŞEHİR ÖRNEKLERİ.....	42
4.1. SEFERİHİSAR/İZMİR.....	45
4.2. PERŞEMBE/ORDU.....	47
4.3. YALVAÇ/ISPARTA	48
4.4. TARAKLI/SAKARYA.....	48
4.5. GÖKÇEADA/ÇANAKKALE	49
4.6. VİZE/KIRKLARELİ	50
4.7. AKYAKA/MUĞLA.....	51
4.8. YENİPAZAR/AYDIN	52
4.9. HALFETİ/ŞANLIURFA	53
4.10. ARTVİN/ŞAVŞAT	54

4.11. EĞRİDİR/ISPARTA.....	55
4.12. GERZE/SİNOP	55
4.13. GÖYNÜK/ BOLU	56
4.14. UZUNDERE/ERZURUM	57
4.15. MUDURNU/BOLU	58

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİRLERDE (CITTASLOW) YAŞAYANLARIN MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ ŞEHİR ZİYARET EDEN YERLİ TURİSTLERİN BU ŞEHİRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ	59
2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI.....	59
3. ARAŞTIRMA TASARIMI VE ARAŞTIRMADA İZLENİLEN SÜREÇ.....	60
4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ	62
4.1. ARAŞTIRMANIN ANAKÜTLESİ VE ÖRNEKLEMİ.....	62
4.2. ANKET FORMUNUN OLUŞTURULMASI VE VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ	62
4.3. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÖLÇEKLER	63
5. LİTERATÜR TARAMASI, ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ VE MODELİ ..	65
6. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ANALİZ YÖNTEMLERİ.....	68
7. ARAŞTIRMA VERİLERİNİN ANALİZİ VE ELDE EDİLEN SONUÇLAR	69
7.1. ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN ÖZELLİKLERİ.....	69
7.2. ÖLÇEK VERİLERİNİN ANALİZİ VE ELDE EDİLEN SONUÇLAR	70
7.2.1. Ölçeğin Güvenilirlik Analizi Ve Normal Dağılıma İlişkin Sonuçlar	71
7.2.2. Açıklayıcı Faktör Analizi Ve Sonuçlar	71
7.2.3. Doğrulayıcı Faktör Analizi Ve Sonuçları	73

7.2.4. Yapıların Tanımlayıcı İstatistikleri ile Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi Sonuçları	75
7.2.5 Araştırma Modelinin Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) Analizi Sonuçları	76
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	81
KAYNAKÇA	85
ELEKTRONİK KAYNAKLAR	96
EKLER.....	98
EK 1: Araştırmada Kullanılan Anket Formu	98
EK 2: Özgeçmiş	101

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1 Sakin Şehirler Ağına Üyelikte Nüfus Büyüklüğüne Göre Ödenmesi Gereken Yıllık Aidat Tutarları.....	26
Tablo 2 Çalışmada Kullanılan Ölçekler, İlgili Boyutlara Ait İfadeler, Literatür Kaynağı.....	64
Tablo 3 Araştırmaya Katılan Yerli Turistlerin Demografik Özelliklerine İlişkin Veriler.....	69
Tablo 4 Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	72
Tablo 5 Doğrulayıcı Faktör Analizi Sonuçları.....	74
Tablo 6 Yapıların Tanımlayıcı İstatistikleri ile Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi Sonuçları.....	75
Tablo 7 Ölçekler Arasındaki Korelasyonlar Ve AVE Değerinin Karekökü İlişkin Sonuçlar.....	76
Tablo 8 Yapısal Eşitlik Modeli Uyum İyiliği Değerleri.....	77
Tablo 9 Yapısal Eşitlik Modeli ve Hipotez Sonuçları.....	81

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1 Araştırma Süreci Akış Şeması.....	61
Şekil 2 Araştırma Modeli.....	68
Şekil 3 Modifikasyon Öncesi Yapısal Eşitlik Modeli AMOS Ekran Görüntüsü.....	79
Şekil 4 Modifikasyon Sonrası Yapısal Eşitlik Modeli AMOS Ekran Görüntüsü.....	80

GİRİŞ

İnsanođlu, dođaya uyumlu bir Őekilde yaŐamını sŪrdŪrmesi gerekirken, gŪn geŐtikŐe artan hırs ve rekabetŐilik, dođaya zamanla zarar vermeye baŐlamıŐtır. Bu zararların en bŪyŪđŪ ise sanayi devriminin ardından fosil yakıtların kullanılmaya baŐlanması ve bu kullanım miktarının ŐnŪne geŐilemez boyutlara ulaŐacak Őekilde artmasıyla gerŐekleŐmiŐtir. Dođaya aykırı hareket eden insanođlu, bŪyle yaŐamaya devam ederse dođal kaynaklarını ve sahip olduđu gŪzellikleri yitireceđini, sŪrdŪrŪlebilirlikten uzaklaŐacađını anlamıŐ ve artık ŐzŪne dŪnme ve dođaya verdiđi tahribatı en aza indirme hususunda bir takım adımların atılması gerektiđinin farkına varmıŐtır. Bu adımlardan biri de dŪnyanın miras deđil, emanet olduđunu hatırlatan, kŪreselleŐmenin etkisiyle yaŐamı sıradanlaŐan ve yerel Őzelliklerini unutan insanođluna ŐzŪnŪ anımsatan, geliŐmenin ve ilerlemenin sadece “sanayileŐme” ile olmayacađını, dođaya zarar vermeden de bu geliŐmelerin sađlanabileceđini gŪsteren “sakin veya yavaŐ” hareketidir.

DŪnya turizm sektŲrŪnde kŪreselleŐmenin de etkisiyle Őnemli deđiŐimlerin olduđu gŲrŪlmektedir. Artık iŐletmelerin mikro dŪzeyde gŲsterdiđi pazarlama faaliyetleri yerini, makro dŪzeyde destinasyonları pazarlama faaliyetlerine bırakmaya baŐlamıŐtır. Turizm sektŲrŪndeki bu hızlı geliŐmeler sonucunda sŪrdŪrŪlebilir turizm kavramı ortaya Őıkmaya baŐlamıŐtır. Bu kavram sŪrdŪrŪlebilir tŪketimin turizme yansayan kısmı olarak ifade edilebilir. Bu geliŐmeler, talep edenler cepesinde bŪyŪk yankı uyandırmıŐ ve turizm sektŲrŪnde arz edenler tarafından alternatif ŪrŪn grupları oluŐturulmaya ve turizm sektŲrŪnde ŪrŪn ŐeŐitliliđi oluŐturma olarak kendisini gŲstermeye baŐlamıŐtır. Bu ŐeŐitliliđe Őrnek teŐkil eden ŐalıŐmalardan bir tanesi de bu teze konu olan “sakin veya yavaŐ Őehir” olgusudur.

GŪnŪmŪz dŪnyasının hızla kŪreselleŐen yapısı her sektŲrde kendini gŲsterdiđi gibi turizm sektŲrŪnde de kendini gŲstermesi destinasyonlar arası bŪyŪk bir rekabeti dođurmuŐtur. BŪyŪk ŐlŐŪde Őevresel unsurlarla ve Őehir sakinlerinin misafirperverlik anlayıŐlarıyla beslenen destinasyon turizminde sŪrdŪrŪlebilirlik, Őevreye olan duyarlılıđın artmasıyla ve Őehir sakinlerinin misafirperverlik anlayıŐlarının deđiŐmesiyle birlikte Őnemli bir kavram haline gelmiŐtir. Őevresel sŪrdŪrŪlebilirlik ve Őehir sakinleri sŲz konusu olduđunda gŲz ardı edilemeyecek bir husus olan destinasyonun taŐıma kapasitesi akıllara gelmektedir. TaŐıma kapasitesinin zora dŪŐmesi durumunda, dođal

kaynakların ve toplumsal değerlerin zarar görmesi olayı durumu ortaya çıkabilir. Bu durum, “sakin şehir” unvanını almış bir destinasyona en önemli seyahat nedenlerinden olan; bozulmamış yöresel değerler ve doğal güzelliklerin zarar görmeden korunması, sürdürülebilir rekabet avantajı konusunda destinasyona sağlayacağı yararları önemli ölçüde baltalayacaktır.

Sakin şehir hareketi, İtalya menşeli olup ilk olarak 1999 yılında Greve in Chianti şehrinin eski belediye başkanı Paolo Saturnini tarafından ortaya atılmıştır. Ortaya atılan bu fikir aslında 1986 yılında yine İtalya'nın başkenti Roma'daki “Piazza di Spagna” (İspanyol Merdivenleri) meydanındaki bir McDonalds restoranının açılmasını protesto eden “Slow Food” taraftarlarının fikrinden etkilenmiştir. “Slow Food” hareketinin kurucularından Carlo Petrini ve yandaşları açılan bu restoranın İtalyan yemek kültürüne ve beslenme alışkanlarına darbe vurduğunu ve meydanın güzelliğine gölge düşürdüğünü savunmaktaydı. Saturnini ise bu fikri şehir boyutuna taşıyarak “Cittaslow” hareketini başlatmıştır. Cittaslow hareketinin temelinde, küreselleşme adı altında gün geçtikçe kontrolsüz bir şekilde büyüyen şehirlerin tektipleşen hallerine bir başkaldırı, insanoğlunun sıradanlaşan yaşam tarzına ve kültürel değerlerinden bağlarını koparması halinde kimliksizleşmiş bir hal alması durumunu engelleme, topluma hızdan uzak, kaliteli ve yerelliğin ön planda olduğu bir yaşam vaat eden düşünce yatmaktadır. Cittaslow, kurulduğu yıldan günümüze bünyesinde 30 ayrı ülkeden 252 şehir ve beldeyi barındıran, Cittaslow adı altında, belirli bir misyonu, logosu ve belli başlı ilke ve kriterleriyle şehirleri bir çatı altında toplayan gün geçtikçe de popüleritesi artan, araştırmalarını turizm üzerine yoğunlaştıran araştırmacıların ilgisini çeken şehirler ağıdır. Türkiye’de 15 Cittaslow şehri bulunmaktadır. Bu şehirler: İzmir ilinin Seferihisar ilçesi, Muğla-Akyaka, Çanakkale-Gökçeada, Şanlıurfa-Halfeti, Sakarya-Taraklı, Kırklareli-Vize, Isparta-Yalvaç, Aydın-Yenipazar, Ordu-Perşembe, Artvin-Şavşat, Erzurum-Uzundere, Sinop-Gerze, Bolu-Göynük, Isparta-Eğirdir ve Bolu-Mudurnu.(<https://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019)

Sakin şehir olabilme kriterlerinden biri de misafirperverliktir. Sakin şehirde yaşayanların şehri ziyarete gelen ziyaretçilere olan tavır ve davranışları ziyaretçilerin şehri tercih etme nedenlerini etkileyen önemli bir faktörlerden biridir. Bu anlamda sakın şehirlerdeki yöre halkı misafirperver, sabırlı, konuksever ve anlayışlı olmalıdır. Şehre

gelen ziyaretçilerin iyi karşılanması şehir hakkında edinilecek ilk izlenimlerin olumlu olmasında etkili olacaktır. Bu durum diğer şehirler arasında sakin şehrin misafirperverlik konusunda farklılık yaratmasına neden olur.

Bu çalışmanın amacı, sakin şehirlerde (cittaslow) yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının şehri ziyaret eden yerli turistlerin tatminlerinde ve buna bağlı olarak da bu şehri tekrar ziyaret etme niyeti üzerindeki etkiyi ortaya koymaktır. Cittaslow, bu ağa katılmış şehirde yaşayan yerel halkı çok yakından ilgilendiren bir durumdur. Şehir sakinlerinin, cittaslow hakkında ne kadar bilinçli olduğu, Cittaslow kriterlerinden biri olan “misafirperverlik” kriterini şehri ziyarete gelen turistler üzerinde ne kadar uygulayabildiğini ve “misafirperverlik” anlayışının şehre gelen yerli turistlerin tatmininde, şehri tekrar ziyaret etme niyetinde ve sadakatinde ne derece etkili olduğunun ölçülmesidir.

Bu kapsam da tezin birinci bölümünde sakin hareketi tarihsel gelişimi ve diğer sakin hareketler incelenmektedir. Tezin ikinci bölümünde ise sakin şehir kavramı, sakin şehir olabilme kriterleri ile dünyadan ve Türkiye’den sakin şehir örnekleri ele alınmaktadır.

Çalışmanın üçüncü bölümünde tezin amacı doğrultusunda gerçekleştirilen araştırmanın amacı, kapsamı, metodolojisi ifade edilerek araştırma hipotezleri doğrultusunda oluşturulan araştırma modeli yapısal eşitlik modellemesi analiziyle test edilmektedir. Elde edilen sonuçlar literatür karşılaştırmasıyla birlikte değerlendirilmekte ve sakin şehirlerin misafirperverlik anlayışlarının geliştirilmesi ve turistlerin şehri tekrar ziyaret etme niyetinin arttırılmasına yönelik belediye ve konu ile ilgili taraflara öneriler sunulmaktadır.

BİRİNCİ BÖLÜM

SAKİN (SLOW) HAREKETİNİN TARİHSEL GELİŞİMİ VE SAKİN HAREKETLER

1. SAKİN (SLOW) HAREKETİ KAVRAMI VE TARİHSEL GELİŞİMİ

“Hız” küreselleşmeyi geniş ölçüde tanımlayan önemli bir anahtar kelimedir. İnsanoğlu bilgiyi elde etmek istediğinde, günümüz şartlarında çok kısa bir zaman diliminde istediği şeye ulaşabilmektedir. Bu durumun sonucunda insanlar, daima daha hızlı olma çabası içerisine girmişlerdir (Güven, 2011: 113). Küreselleşen dünya, teknolojinin ve bilimin hızlı ilerlemesiyle gittikçe küçülen küçüldükçe tektipleşen, tektipleştikçe de yerel farklılıkların giderek ortandan kalktığı sıradanlaşan bir hal almıştır. Bu hızın ve küreselleşmenin insanlara kattığı olumlu etkilerin yanında olumsuz etkileri de söz konusudur. Özellikle olumsuz etkilerin önemli bir kısmı kültürel alanda görülmektedir. Bu tek boyutlu yaşam biçimi yemekten sinemaya müzikten sanata her alanda kendini göstermektedir. Bu sıradanlığa ve tektipleşmeye bir başkaldırı niteliğinde olan, hızlı ve sözde modern hayatı eleştiren, kültürel değerleri ön planda tutan bir hareket olarak “sakin hareketi” ortaya çıkmıştır (Sezgin, 2011: 107).

Sakin hareketi, küreselleşmenin olumsuz yönlerinin olduğunu dile getirerek, dünyanın her bir bölgesinde toplumuna ait unutulmaya yüz tutan kültürel değerlerin yeniden hatırlanmasına, korunmasına ve sahip çıkılmasına dikkat çekmiştir. Hıza karşı bir tepki olan bu hareket, saate sürekli bakarak aceleci bir tutum sergilemenin yaşam kalitesini düşüreceğini, zamanın hızını keserek her şeyin makul hızda yapılması gerektiğini savunan diğer hareketlerle “yavaşlık” ortak paydasında buluşmasıdır. Bu yüzden sakin hareketi diğer hareketlerle birlikte, anahtar kelimesi “hız” olan küreselleşmeye engel olmak için ortak amaçlar içermektedir. “Hız”ın karşıtı olan “yavaşlık” taraftarlarının amacı kapitalist düzeni yıkmak değil, bu düzene daha insancıl hale getirmeye çalışmaktır. Her şey daha makul bir hızda üretildiğinde ve tüketildiğinde insanlar daha iyi bir yaşama sahip olabileceklerdir (Honore, 2008: 17).

Sakin hareketinin temel taşını, İtalya'nın Bra şehrinde 1980 yılında kurulan "Libera a Benemerita Associazione Amici del Barolo" (Hür ve Övülen Barolo Şarabı Dostları Derneği) oluşturur. Bu dernek bir süre sonra "Arcigola" adını almıştır. Dernek, ulusal bilinci canlandırmayı amaç edinmiş sol görüşü savunan bir oluşumla bağlantılıdır. Arcigola'nın, İtalyan yemek ve şarap kültürünü felsefe, sosyoloji, edebiyat, antropoloji gibi disiplinler ışığında sentezleyen ve çözümlenmeler getiren "La Gola"(1982-1989) Dergisi'nin kurucularıyla da yakından ilişkisi vardır. Sakin hareketi için bir hazırlık süreci olarak ifade edilen bu dönemlerin ardından sakin hareketi, Roma'daki protesto gösterileri ile daha da hız kazanmıştır. Bu protesto aynı zamanda Slow Food'unda başlangıç noktasıdır (Güven, 2011: 114). İlerleyen süreçte Slow Food'dan etkilenerek şahin şehir, sakin turizm ve sakin seyahat oluşumları ortaya çıkmıştır. Daha sonra ise küresel, modern, kapitalist ve hızlı bir dünya sisteminin yapı taşlarından olan işletmecilik, para, ticaret ve eğitim gibi alanların da sakinlik felsefesinden etkilenmesi istenmiş ve bu alanlarda da yeni sakinlik çalışmaları başlamıştır (Ünal ve Zavalısız, 2016: 895).

Sakin hareketinin çeşitliliğinin ve taraftarlarının artmasına karşın küreselleşen dünyanın hız odaklı ve kompleks yapısı, sakin yaşamın uygulanmasını oldukça zora sokmuştur. Bu sebepten ötürü, sakin felsefesini benimseyen bireylerin kendine has sakin yaşam felsefelerinin gündelik yaşamlarına aktarabilecekleri alanlara sahip olması gerekmektedir. Günümüz dünyasının şehirleri modern ve küresel yaşamın göstergesi durumundadır. Sakin hareketinin de kendi felsefesini karmaşık ve küreselleşen dünyanın tektipleşen yapısından korumak ve kendi felsefesinden hareketle türetilen fikirlerin kentsel boyutta uygulamaya geçmesini sağlamak için kendi şehirselleşen modelini oluşturması gerekmektedir. Bu ihtiyaçlar neticesinde sakin hayatın yaşam alanı olarak sakin şehir doğmuştur (Tosun Karakurt, 2013: 225).

Yerelliği ön plana çıkarmak ve küreselleşmeye karşı durmak için yola çıkan sakin hareketi, farklı konular, coğrafyalar ve kültürler üzerinde hızla yayılıp etki ve gelişme göstermesinin neticesinde hareket, küresel çapta benimsenmeye başlamıştır. Bu durum sakin hareketinin kendi içinde çelişerek konunun karmaşık bir hale dönüşmesine sebep olmuştur. Bu noktada sakin hareketine ve felsefesine düşen görev ise, meydana getirdiği bu küresel yapı içinde yerel özellikleri korumak ve yaşatmak adına daha çok efor sarf etmeyi gerektirmektedir (Ünal ve Zavalısız, 2016: 895).

2. SAKİN HAREKETLER

2.1.SAKİN YEMEK (SLOW FOOD)

Sakin yemek (Slow Food) ilk sakin hareket olarak İtalya’da 1986 yılında ortaya çıkmıştır. Slow Food Birliği’nin kurulduğu ilk yıllarda hedefi İtalyan şarap kültürünün geliştirilmesi ve tanıtılması iken zaman ilerledikçe kar amacı gütmeyen, ortak bir kültür çatısı altında gönüllü üyelere oluşan bir kuruluş haline gelmiştir (Petrini ve Padovani, 2011: 18). Bu organizasyonun yapı taşını ise “convivia” oluşturur. Latince “convivium” kelimesi “ziyafet” demektir. Convivia; yerel ürünlerin ve geleneksel yemeklerin ön planda olduğu yemek yeme toplantılarının düzenlenmesini örgütleyen gruplardır (Yurtseven vd., 2010: 18).

Hızlı yaşamın insanlara dayattığı ve gün geçtikçe sıradanlaşmış bir yemek kültürü haline gelen “Fast Food” yemek kültürü hazırlanmasından servis edilip tüketilene kadar ki geçen o hızlı süre zarfını ifade etmek için kullanılan bir kavramdır. Hızlı hayata ayak uydurmak için yapılan bu tür davranışlar ve alışkanlıklar toplumun yemek kültürünün kaybedilmesine neden olmaktadır. Bu olumsuz ve sağlıksız gidişatı durdurmak ve yerel yemek kültüründen kopmamak adına tepkiler ortaya konmakta ve bu problemlerin çözülmesi adına yöntemler aranmaktadır. Ortaya konulan en etkili yöntem ise, hıza karşı sakinliği savunan ve ilk hareket olma unvanını elinde bulunduran sakin yemek hareketidir (Sırım, 2012: 119). Sakin yemek hareketinin çıkış noktası, 1986 yılında İtalya başkenti Roma şehrinin simgesel alanlarından bir tanesi olan İspanyol Merdivenleri’nin (Piazza di Spagna) yanında bir McDonald’s şubesi açılacağı duyulmasının ardından İtalyan gazeteci ve gıdacı yazarı Carlo Petrini liderliğinde bir grup duyarlı göstericiler tarafından protesto edilmesidir. Petrini’nin önderliğindeki grup meydanı ziyarete gelen yerli/yabancı turistlere ve oradaki Romalılara, İtalyan yemekleri ikram etmişlerdir. Amaç, sadece McDonald’s’ın açılışını engellemek ve protesto eylemlerinde bulunmak değil, fastfood tarzı yemeklere karşı lezzetli yemekleri savunup bu yönde dikkatleri çekmek istemektir (Nilsson vd., 2011: 374).

Sakin yemek hareketi, yöresel tat ve ürünlere sahip çıkarak sağlıklı bir şekilde beslenip, doğaya saygı gösterilmesini, yenilecek ürünleri yetiştirerek ne yediğinin bilinmesini, düzenlenen toplu yemek aktiviteleriyle de sosyalleşmeyi ilke olarak

benimseyen bir akım olarak ortaya çıkmıştır. Sakin yemek kurucusu Petrini ve bir grubun gösterdiği tepkinin nedeni küreselleşmenin beraberinde getirdiği kültürel ve ekonomik tektipleşmeye karşı direnmektir. Protestocular, açılan bu fast food restoranının yalnızca markanın yabancı olması nedeniyle değil İtalyan yaşam tarzına ve yemek kültürüne de yabancı olması nedeniyle tepki göstermişlerdir. Birliğin faaliyetleri 1989 yılında Carlo Petrini öncülüğünde resmi bir konferansta yayınlanan bir manifestoyla ile resmileştirilmiştir (<https://slowfood.com>, Erişim Tarihi: 30.04.2019). Manifestoda öne çıkan ana tema ise hızlı yaşamın yiyecek faaliyetlerini ve beslenme alışkanlıklarını da hızlandırdığıdır.

Açılan fast food restoranları İtalyan yemek kültürüne ve beslenme alışkanlıklarına büyük zarar vermektedir. Meydanın estetiği, McDonald's'ın logosunun ünlü İspanyol Merdivenlerinde bulunan tarihi bir binanın cephesine konmasıyla bozulmaktadır (Petrini ve Padovani, 2011: 109).

Sakin yemek hareketinin marka logosu olarak salyangozu seçmiştir. Bilindiği üzere salyangoz ağır hareket eden bir varlıktır. Ayrıca saatte sadece 110 m yol alabilen, sürekli fakat az yiyecek tüketen, suyun olmadığı zor yaşam şartlarında bile hayatını idame ettirebilen bir varlık olduğu için kendine özgü fiziksel ve yaşamsal niteliklerinden esinlenilmiş ve tesadüfi bir şekilde değil felsefik bir amaçla belirlenmiştir (Keskin, 2012: 90).

Sakin yemek hareketine göre “iyi ve kaliteli yiyecekler” yemek bir insanlık hakkıdır. Ayrıca yeme içmeye dair geleneklerin ve geçmişten gelen kültürel mirasın muhafaza edilmesi sorumluluğu vardır. Hareket kapsamında yemek yemenin ve zevk almanın ötesinde her bir ürünün üretimden tüketimine kadar ki geçen sürenin de “iyi, temiz ve adil” bir şekilde sürdürülmesi gerektiğidir. Bu doğrultuda sakin yemek hareketinde, kalite kavramı kapsamında üç kritere dayalı bir sistem önermektedir. Bunlar gıdanın “iyi temiz ve adil” olmasıdır. Gıdanın iyi olması kriteri; gıdanın lezzeti ve farklı oluşunda, bulunduğu coğrafi ve kültürel bölgeyle olan ilişkisinin olması ve gıdadan alınan tadı maksimize etmek için üzerinde uğraşılmış olması, gerçekçi bir aroma, lezzet ve şekle sahip olmasını belirtmektedir. Gıdanın temiz olması kriteri; çevreye verilen zararı minimize edecek şekilde üretilmesi, insan sağlığına ve biyolojik çeşitliliğe saygı gösterilmesi şeklinde ifade edilmektedir. Kısaca amaç sürdürülebilirliğin sağlanıp, çevreye olan zararı minimize edilerek doğal çevrenin muhafaza edilmesidir. Gıdanın adil

olması kriteri ise; sürdürülebilir şekilde üretilip adil bir şekilde fiyatlandırılmasını ifade etmektedir. Bu kriterin kapsadığı konular ise, iyi ürünlerin dışlanmaması ve sürdürülebilir olması, çalışanlara hak ettiği ücretin verilmesi ve hem üretici hem de tüketicilere adil fiyatların uygulanmasıdır (Schneider, 2008: 390-391).

Sakin yemek hareketi ayrıca tüketicilerin tercihlerindeki değişiklikleri dikkate alarak ilerlemeyi, yiyeceğin nerede ve nasıl üretildiği hakkında bilgi sahibi olan üyeler ile destekleyicilerin fikirlerini alıp, bu bağlamda çalışmalarını sürdürmeyi amaçlamaktadır. Sakin yemek felsefesiyle hareket edenler, ekili-dikili alanların etkili bir şekilde kullanılmasına ve doğal yaşamdaki biyoçeşitliliğin korunmasına katkı sağlamaktadır. Ayrıca dünya genelinde oluşturulan ağlar ve bu ağlarda düzenlenen etkinliklerle üretici ile yardımcı üreticiler bir çatı altında toplanmaktadır. Sakin yemek bakış açısında “tüketici” diye bir kavram yoktur. Herkes yardımcı üretici yani “Co-producer”dir. Sakin yemek hareketi kapsamında dünya genelinde oluşturulan bir takım ağlar bulunmaktadır. Bu ağlar (<https://slowfood.com>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- 100.000’den fazla üyeye Slow Food Ağı,
- Dünya çapında kaliteli, sürdürülebilir gıda üretimi sağlayan ve küçük ölçekli bir şekilde çalışan 2000’den fazla gıda topluluğunu bünyesinde barındıran Terra Madre Ağı,
- Slow Food Gençlik Ağı (SFYN),
- Gastronomi Bilimleri Üniversitesi (UNISG),
- Dünya çapındaki çeşitli kuruluş, topluluk ve ağları birbirine bağlayan Yerel Terra Madre Ağı.

Sakin hareketi, 1986’dan günümüze gelene kadar ki zaman diliminde tüm dünyada etkisini pek çok bilim alanında göstermiştir. Bunların başında gastronomi gelirken ardından sosyoloji, psikoloji, tarih, biyoloji ve coğrafya gibi alanlarda konuyla ilgili çalışmalar yapılmaktadır.

2.2.SAKİN YAŞAM

Küreselleşmenin, gündelik hayata kattığı “hızlı yaşam ve tüketim” kavramları insanoğlunun hayatını kolaylaştırıyor gibi gözükse de aslında bu hızın sadece hayatı kolaylaştırmadığı aynı zamanda yerel değerlerin yok olmasına da neden olduğu görülmektedir (Mayer ve Knox, 2009: 23). Sakin yaşamın asıl konusu kolaylık değil zamandır. Sakin yaşam, günlük hayatta insana daha fazla zaman kazandırmak ve mevcut düzeni değiştirmek adına yapılan ciddi çalışmalar içermektedir. Ayrıca dikkat üzerine vurgu yapmak, belli bir süreliğine bedenin yer ve zaman açısından bilincini sakınlaştırmak gibi özellikler sakin yaşamdaki önemli özellikleridir. Sakin yaşam, günümüz dünyasının küresel günlük yaşamından bir kaçış değil, toplumda alışagelmış “zaman ve mekanın eşitsiz ve ayrışık” olduğu yanılığına bir cevaptır (Parkins ve Craig, 2006: 2-10).

Sakin yaşamın öngördüğü yaşam standardı insanın içerisinde bulunduğu anın farkına varıp tadını çıkararak yaşamını devam ettirmesidir. Sakin yaşam felsefesi sadece boş zamanlarda değil iş yerinde, evde, eğitim yerlerinde kısacası hayatın her alanında yapılacak yavaşlamanın insanın hayatına kalite katacağını savunmaktadır. Ayrıca insanların sağlıklı yaşamasının bir sırrı da sakin kavramını hayatının her alanına yayılmasıdır. Çünkü hızlı yaşamın beraberinde getirdiği stres, eşitsizlik, sürdürülemezlik gibi sorunlar insan sağlığını da olumsuz etkileyen ve insanların yaşam kalitesini düşüren önemli etmenlerdir (Parkins, 2004: 364).

2.3.SAKİN TURİZM

Turizm tarihsel, kültürel ve sosyal açıdan düşünüldüğünde dünyanın önde gelen sektörlerinden biridir. Hatta bazı şehirlerde geçim kaynağı sadece bu sektördeki faaliyetlerle sağlanmaktadır. Turistik bir şehrin yerli/yabancı turistler tarafından tercih edilmesinin en önemli nedenleri arasında iyi imkânlara sahip olması, ulaşım kolaylığı, şehri ziyarete gelenlerin rahatlığı (konforu), iyi ağırlanması, doğal güzellikleri ve tarihi açıdan önemi gibi nedenler ilk sıralarda sayılmaktadır. Sakin turizmin temelinde misafirperverlik vardır. Misafirperverliğin bir sosyal olgu olarak kökleri yıllar öncesine dayanabilmektedir. Misafirperverlik, genellikle ilgili haneden olmayan kişilere yiyecek içecek ikramında bulunma ve bazen de konaklamalarına imkân sağlamak olarak

tanımlanabilir. Sakin turizm, turizm çalışmalarının sürdürülebilir olmasını amaç edinmiştir. Turizm çalışmalarının sürdürülebilir olması ve ekonomik sürdürülebilirliğin sağlanması açısından yöresel lezzetlerin tercih edilmesi ve yerel ekonominin korunmasıdır. Yöresel yiyeceklerin tercih edilmesi hem yerel çiftçilerin hem de işletmelerin gelişmesine katkı sağlayacaktır (Yurtseven vd, 2010: 59). Sadece yöresel lezzetlerin satın alınıp tüketilmesi turizmin sürdürülebilir olması için yeterli değildir. Bu nedenle yörede yaşayan halkın turizm hakkındaki düşüncesinin ve turistlere bakış açısının değişmesi, şehri ziyaret etmeye gelmiş turistler ile yöre halkının etkileşim haline geçip bütünleşmesi de gerekmektedir. Bu bağlamda bir şehirdeki turizm faaliyetlerinin “sakin turizm” olarak nitelendirilmesi için yöre halkının bu hususta özenli davranması, personel davranışlarında iyi standartların oluşturulması, çevreye dost bir yaklaşım sergilenmesi gerekmektedir. Bunlarla birlikte yerel işletmelere ve zanaatkârlara destek çıkılması, doğal çevrenin korunması ve sürdürülebilirliğin güçlendirilmesi ve yöre halkının bilinçlendirilerek misafirperverliğin üst seviyelere çıkartılması gerekmektedir (Ünal ve Zavalı, 2016: 898).

Sakin turizmin altı boyutundan biri olan sürdürülebilirlik, yerel halk için uzun vadede ekolojik olarak hafif, ekonomik açıdan iyi, etik ve sosyal açıdan adil olan sürdürülebilir bir yaklaşıma ihtiyaç duyulduğunu ileri sürmektedir. Sakin turizmin diğer boyutları ise; zaman, sakinlik, özgünlük, kirlenme ve heyecan/duygu olarak ifade edilmektedir. (Dall’aglio vd., 2011: 18-21).

Pecsek’in (2016) Macaristan’ın Mezopkövesd’deki Matyo şehrinde 132 turist üzerinde yaptığı araştırmada, halk sanatının doğası gereği yavaş olduğunu ve geleneksel işçiliği, insan yaratıcılığını, yerel ilişkileri ve toplum uyumunu teşvik ettiğini belirtilmiştir. Bu nedenle sakin turizm sakin hareketinin özelliklerini taşımaktadır. Elde edilen bulgulara göre sakin turizm bağlamında yöresel ürünlerinin tüketiminin artırılması küçük bölgesel kasabalarda turizmi canlandırmanın bir yolu olabileceği sonucuna varılmıştır.

Çevresel duyarlılık sakin turizm için önemli bir durumdur. Acar(2017) yaptığı araştırmada, sakin şehirlere gelen ziyaretçilerin çevreye olan duyarlılığına ve küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmalarının Türkiye’deki sakin şehirlerin tercih etme nedenlerine yansıyor yansımadığının tespitini araştırmış ve sakin şehirlerin

kendilerine yüklediği anlam ile şehri ziyarete gelen turistlerin sakin şehre yüklediği anlam arasında farkın olup olmadığını anlamaya yönelik araştırma yapılmıştır. Sakin şehre gelen ziyaretçiler sakin şehirleri küreselleşmeye karşıtı ve çevreyle dost destinasyonlar olarak gördüklerinden ötürü mü tercih ediyorlar sorusuna cevaben araştırma, şehre gelen ziyaretçilerin özelliklerinin belirlenmesi bakımından önem arz etmektedir. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmış ve elde edilen verilerin analizi için faktör ve korelasyon analizinden yararlanılmıştır. Yapılan analizler sonucunda sakin şehri ziyarete gelen ziyaretçilerin, çevresel duyarlılığa ve küreselleşme karşıtı dünya görüşüne sahip olmaları sakin şehri tercih etmelerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Çıtak'ın (2016) 113K624 nolu TÜBİTAK projesi çerçevesinde yapılan araştırması, çevresel ve kültürel değerlerin korunmasıyla bu unsurların turistlerin tatil yerini seçerken ki etkileri ve sakinlik unsurunu kitle turizminden uzaklaştırarak sürdürülebilir turizme nasıl yaklaştırılacağı önerilerle tartışılmıştır. Araştırmada katılımlı gözlem ve derinlemesine görüşme yöntemi kullanılmış ve bu doğrultuda 9 sakin şehre ziyaret düzenlenmiş ve sakin şehirde yaşayan kişilerle görüşmeler yapılmıştır. Araştırma, sakin şehirlerdeki hızlı turizmin Cittaslow markasıyla ilgisini ve sonuçlarını göstermektedir. Araştırmanın sonuç kısmında Türkiye'de sakin felsefesinin halk tarafından kolayca benimsenmesinin en temel nedenin turizmden elde edilen ekonomik gelir olduğu görülmüştür. Fakat halk sakin turizmden ziyade kitle turizmine uyan bir yol benimsemektedir. Bunun nedeni ise hem turizm işletmelerinin hem de turistlerin sakin felsefesi hakkında yeterli bilgiye sahip olmamalarıdır. Sakin şehirde yaşayan yerel halkın ve sakin şehre gelen turistlerin "hızlı bir şekilde para kazanmak ve hızlı bir şekilde tüketmek" mantığını değiştirmek ve Cittaslow felsefesini aktarmak için yerel yönetime, sivil toplum örgütlerine ve kanaat önderlerine oldukça büyük görevler düşmektedir.

2.4. SAKİN SEYAHAT

Sakin hareket felsefesinden etkilenen bir diğer hareket ise sakin seyahattir. Sakin seyahatin ana fikri çok fazla yer gezmek görmek değil, gittiği yerde uzun süre kalmak ve gittiği yeri özümseyerek bütünleşme sağlamaktır. Ayrıca sakin seyahat, seyahat ederken kullanılan hızlı araçlar yerine farklı seçenekler sunan kavramsal bir yapıdır. Bunları yaparken asıl hedef, hız kavramından olabildiğince uzaklaşmak, seyahati bilinçli bir şekilde sürdürmek, seyahati tamamıyla dinlenmenin bir parçası haline getirip, stresten

uzak bir şekilde tamamlamaktır. Bölgeyle iletişim ve etkileşimin sağlanması için seyahat esnasında hızlı araçlar yerine daha yavaş araçların kullanılmasının doğru bir karar olacağı vurgulanmaktadır. Seyahat esnasında geçirilen zaman, dinlenmeyi, eğlenmeyi ve seyahatten haz almayı içeren kavramları içerisinde barındırmaktadır. Sakin seyahati tercih edenler, şehri sindirerek sakin bir şekilde ziyaretlerini gerçekleştirirler ve yörede yaşayan insanlarla daha fazla etkileşim halinde olmaya çalışırlar (Dickinson ve Lumsdon, 2010: 79-80).

2.5. SAKİN İŞLETMECİLİK

İşletmeciliğin klasik tanımları incelendiğinde ilk göze çarpan şeyler; para, kar veya bunlarla ilgili diğer konulardır. Fakat işletmeciliğe yalnızca yukarıda ifade edilen olguları penceresinden bakılırsa bireyleri, emek verenleri, çevreyi ve doğayı ikinci planda tutan bir işletmecilik anlayışı ortaya çıkmaktadır. Bu durum günümüzün yoğun rekabet ortamında işletmelere, sürdürülebilir rekabet avantajı sağlayacak bir takım yeni yöntemler bulmaya yönlendirmektedir. Sakin hareketinin sürdürülebilirliği ön plana çıkarmasıyla çeşitli sektörlerde meydana gelen gelişmeler işletmecilik alanında da sakin hareketinin uygulanabileceği fikrini doğurmuştur. Bu noktada toplumsal işletmecilik kavramı ortaya çıkmakta ve bu kavram bireyler arası güvenin tesis edilmesine önem vermektedir. Bu bağlamda toplumdaki bireylerin hak ettikleri değerleri hak ettikleri ölçüde paylaşması esastır (Ünal ve Zavalı, 2016: 897).

Sakin işletmecilik anlayışı, sanayi devriminin ardından toplumdaki adaletsizliğe karşı daha adil bir paylaşımın ve adil yaşamın gerekli olduğuna dikkat çekerek bu görüşe uygun çeşitli çözüm önerileri sunmaktadır. Sakin işletmecilik bünyesinde şahsi münasebetlere ve etkileşimlere göre şekillenen toplum işletmeciliği, bireyler arası güven duygusunun artması ve güvenle yaşayabilmeleri için toplum içerisindeki güvenli ilişkilere önem vermektedir. Bu noktada, toplumdaki bireylerin hak ettikleri değerleri hak ettikleri ölçüde paylaşması esastır (Yıldırım, 2010: 77). Sakin işletmecilik, değişik kesimden ve kültürden insanların bir arada huzur içinde “iyi, temiz ve adil” olarak yaşayabilmesi için bu ilkenin işletmeciliğe uyarlanması ve bu sayede huzurlu bir toplum düzeninin oluşmasını amaçlayan işletmecilik anlayışıdır (Yurtseven vd., 2010: 66).

2.6.SAKİN PARA

Küreselleşme pazardan güçlü olmayan işletmelerin saf dışı bırakılmasına, ticaretteki hudutların kaldırılmasına ve küresel tek bir para biriminin oluşturulmasına neden olmuştur. Bu nedenle sadece tek bir çatı altında birleşmekte, merkezileşmekte, zengin-fakir arasında ki makas gittikçe açılmaktadır. Sürdürülebilir kalkınmadan söz etmek için ise öncelikle güçlü yerel toplulukların var olması gerekmektedir. Sürdürülebilirliğin temel ilkesi; yöresel kaynakların yörede yaşayan bireyler tarafından üretilip tüketilmesidir. Bu sayede yöreye has değerler, kültürel faaliyetler ve toplumda bulunan özellikler korunup desteklenebilmektedir (Yurtseven vd., 2010: 76-81).

Sakin para, parasal kaynakların bölgede kalmasını sağlayarak bölgenin sosyal, çevresel ve ekonomik yaşamını desteklemektir. 2007 yılında DeMeulenaere ve Flode tarafından açıklanan verilere göre dünya üzerinde 150'yi aşkın bölgede sakin para uygulamaları yapılmaktadır. Bu uygulamalara örnek olarak New York'un dışında bulunan 30.000 nüfuslu Ithaca yerleşkesi örnek verilebilir. Üniversite şehri olarak nitelendirilen Ithaca 7.500 öğrencinin öğrenim gördüğü Cornell Üniversitesini bünyesinde barındırmaktadır. Yöre halkının öğrenci ve araştırmacılardan yüksek konaklama ücretleri talep etmeleri buna karşın öğrencilerin ve araştırmacıların bu ücretleri karşılayamamaları sakin para uygulamasına geçişin temel nedeni olmuştur. Ithaca Hours diye adlandırılan sakin para uygulamasında hours, en küçük değişim birimidir. Saat başına düşen çalışma ücretinin 10 ABD dolar olduğu Ithaca'da. Pek çok mal ve hizmet hours ile satın alınabilmekte ve ev kiralari da bu şekilde ödenebilmektedir. Bu sayede para yöre dışına çıkmadan ekonomik sürdürülebilirlik desteklenmekte ederinden fazla bir şekilde yapılmış fiyatlandırmanın önüne geçilmektedir. (<http://www.ithacahours.com>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

2.7.SAKİN TİCARET

Küreselleşen dünyanın beraberinde getirdiği bir diğer sorun ise dünya toplumları arasındaki ekonomik dengesizliğin artması ve bu artışın giderek hız kazanmasıdır. Adil olmayan ve menfaati ön plana çıkararak yapılan ticaret bu dengesizliğin artmasındaki en büyük etkidir. Sakin ticaret, üreticilerin mal veya hizmet sunduğu toplumu sömürmeden “iyi, temiz ve adil” felsefesini ticarete uygulayarak ticaret yapmasını, onurlu bir şekilde

yaşamasını ve üretim süreci boyunca doğayla barışık kalmasını özendirir (Yurtseven vd., 2010: 88).

Sakin ticaretin bazı amaçları bulunmaktadır. Bun amaçlar şu şekilde sıralanabilir (Redfern ve Snedker, 2002: 11).

- Pazara erişimin sağlanmasıyla üreticinin yaşam standartlarının ve kalitelerinin iyileştirilmesi
- Dezavantajlı üreticilerin gelişmesi için olanakların sağlanması,
- Tüketicilerin bilinçlendirilmesi ve bu sayede satın alma gücünün pozitif alanlara aktarılması
- Şeffaflığa önem vererek diyalog ve ticarete eşitliğin sağlanması
- Küresel ticareti geliştirmek adına kuralların konulması,
- İnsan haklarının geliştirilmesiyle sosyal adaletin sağlanması.

Sakin ticaretin üreticilerin, örgütlerin, ailelerin ve buna bağlı olarak da toplumun güçlenmesi, gelirin artması ve yoksulluğun giderilmesi gibi ekonomik etkilerinin yanı sıra doğal kaynakların devamlılığı, sürdürülebilirliği ve çevre bilincinin oluşması gibi sosyal etkileri de bulunmaktadır (Yurtseven vd., 2010: 88).

2.8. SAKİN EĞİTİM/OKUL

Sakin eğitim veya okul, eğitimle ilgili farklı yönler odaklanmaktadır. Bazı araştırmacılar sakin okul hareketi üzerine yaptıkları araştırmalarını, okulların kantinlerine sakin yemek ölçütlerinin uygulanmasıyla sınırlandırırken, diğerleri ise bilgi, gelenek ve hedef farklılığı gibi öğelerin eğitimle ortak bir payda da ele alınmasını ve bu şekilde çocuklara ve gençlere sunulması gerektiğini savunmaktadırlar. Buradan hareketle sakin eğitim/okul kavramı, okul yönetimini yakından ilgilendirmekte, çocuklara ve gençlere sunulan eğitime farklı bir bakış açısı getirmektedir (Ünal ve Zavalı, 2016: 899).

İKİNCİ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI, TARİHÇESİ, GELİŞİMİ, SAKİN ŞEHİR OLABİLME KRİTERLERİ, DÜNYA VE TÜRKİYE ÖRNEKLERİ

1. SAKİN ŞEHİR (CITTASLOW) KAVRAMI VE TARİHÇESİ

Küreselleşme toplumlara değişme ve yayılma gibi önemli etkiler yapmakla birlikte, toplumların kendine has özelliklerini ve özgünlüklerini yok etme riskini de beraberinde getirmektedir (Uslu, 2009: 53). Bulunduğu coğrafyanın özelliklerini barındırmayan, şehir merkezlerindeki restoranlarda benzer menülerin yer aldığı ve bu ürünlerin pazarlandığı “Everywhere City” şeklinde tabir edilen “her yer şehirleri” anlayışı yerleşirse ülkeler ve şehirler açısından farklılık olmayacaktır. Bu tektipleşmeden ötürü şehri ziyarete gelen turistler yerelliği fark edemeyecek duruma gelecektir (Akman vd., 2013: 50).

Şehir merkezlerindeki büyüme ve gelişme adı altında yapılan çalışmalar ve izlenen yollar küreselleşmenin etkisiyle her zaman olumlu sonuçlar vermemektedir. Şehirler kendilerine has özelliklerini ve havasını yitirmekte, birbirlerinin aynısı olmakta bir diğer ifadeyle tektipleşmektedir (Radstrom, 2011: 91). “Klon şehirler”(Clon Towns) şeklinde nitelendirilen bu durum şehirlerin iktisadi açıdan gerilemesine çevreden ve doğadan koparak bozulmasına, dışarıya göçün verilmesine veya göç alımında dengesizliklere, bireyler arası ayrımcılık gibi problemlere neden olmaktadır (Mayer ve Knox, 2009: 21-22). Battal (2012) ise çalışmasında Cittaslow hareketinin sürdürülebilir şehir bakımından etkin bir model olabilmesi için sürdürülebilir dünya önüne set çeken mega şehirler içinde bir takım geliştirmeler yapılması gerektiğini savunmaktadır.

Cittaslow; bireylerin iletişim halinde olup sosyalleşme sağlayabilecekleri, kendine yeten, sürdürülebilir, zanaata ve zanaatçıya önem veren, doğasına, gelenek ve göreneklerine sahip çıkan, ayrıca alt yapı gibi konularda problemleri olmayan, yenilenebilir enerji kaynaklarını kullanan, teknolojinin imkanlarını etkili bir şekilde kullanan şehirlerin gerçekçi bir alternatif olacağı görüşünde olanların savunduğu bir şehirleşme modelidir. (Ünal ve Zavalı, 2016: 900)

Tunçer ve Olgun (2017) sakin şehir hareketini başta turizm olmak üzere belli başlı alanlarda kentsel yaşama oldukça önemli etkilerde bulunan ve bu etkileri yaparken de yerel özellikleri koruma konusunda oldukça titiz bir tutum sergileyen bir hareket olarak tanımlamaktadır.

Sakin şehir hareketi şehirlerin sağlıksız bir hal almaya başlaması, çevresel bozulmaların baş göstermesi, homojen bir yapıya bürünmesi, ve kendi kimliklerini yitirmeye başlaması neticesinde sağlıklı ve alternatif bir model oluşturma düşüncesiyle başlamıştır (Toplu, 2012: 11). Özetle sakin hareketi, şehirlerin kaybetmekte oldukları kimliklerini geri kazanma ve koruma için yapılan bir hareket şeklinde ifade edilebilir. Bu hareket özünde, şehirlerin küresel homojenleşmesine karşı şehrin kendine has özelliklerini yitirmesinden kaynaklanan problemlerin çözülmesi, doğal mimarisinin, kültürel yapısının, yöresel üretiminin korunması ve bu sayede de yörede yaşayan insanların hayat kalitesinin artırılması gibi unsurları içerisinde barındıran bir harekettir (Radstrom, 2005: 127-128).

Küçük şehirlerin büyük metropoller olma adına attıkları adımlar yerel özelliklerini kaybedilmesine ve yaşanılabilirlik açısından sağlıksız hale gelmesine yol açmıştır. Bu noktadan hareketle sakin şehir hareketi şehrin kendi karakteristik özelliklerini koruma düşüncesi ile yaşanan çevrenin ve şehrin sahip olduğu değerlerin farkına vardırıan ve koruyan bir yapıyı ifade etmektedir (Akman vd., 2013: 42). İtalya'da başlayıp tüm dünyada ilgi gören ve ilk hedefi yerel halkın yaşam kalitesini iyileştirmek olan sakin hareketi, çok kısa bir sürede uluslararası bir ağ haline gelmiştir. Alternatif bir şehir modeli olmasının yanı sıra bir hayat felsefesi ve biçimi şeklinde de kendini göstermektedir (Sırım, 2012: 119).

Yalçın ve Yalçın (2013), yerel bir kalkınma modeli olarak sakin şehir hareketinin ortaya nasıl çıktığı ve nasıl bir gelişme izlediği hakkında bilgi verdiği çalışmada, Türkiye'deki ilk Cittaslow şehir ve Türkiye Cittaslow Birliği'nin başkenti olan Seferihisar'ı ve Türkiye'deki diğer sakin şehirlerin bu ağa dahil olma süreçleri ve sonrasındaki gelişmeleri incelenmiş ve sürdürülebilir kalkınma açısından değerlendirmesi yapılmıştır. Sakin şehirlerin özgün kimliklerini yaşatarak sürdürülebilir bir yerel kalkınma ve sürdürülebilir bir şehir olmak isteyen yerel yönetimlerin başvuracağı alternatif bir yol haritası işlevinde olduğu belirtilmiştir.

Sakin şehirler ağı, kendi geleceklerini kendi kimliklerine ve geçmişlerine dayandırarak şekillendirmek isteyen ve ortak bir gayretle sıradan ve monoton şehirlerden biri olmamak için çaba sarf eden şehirlerin birleşmesinden meydana gelmektedir (Radstrom, 2011: 91). Global ekonomik düşünceye göre şekillenen sosyal hayattaki ve mekanlardaki yapısal değişimin karşısında duran ve yerel ölçekteki bir “yavaş, sakin” sürdürülebilir gelişmeyi tavsiye eden sakin şehir hareketi, ekonomik kaynaklarını koruma altına alan, sosyal açıdan güçlü ve çevreye karşı hassas bir şehircilik fikrini aktarmaktadır (Tosun Karakurt, 2013: 223-224).

Sakin şehir hareketinin asıl hedefi; niceliksel değerlerin aksine niteliksel değerlere itina göstererek bölgesel gelişmenin yanı sıra doğal çevrede var olan kaynakların da korunması ve sürdürülebilirliğinin sağlanmasıyla yeni bir şehircilik modelinin kurulmasıdır. Kapitalist üretim ilişkilerinin şekil verdiği, odak noktasının sermaye olduğu bir yapı değil yaşanan yerin kendine has yöresel özelliklerini göz alan uzun soluklu bir yaklaşımdır (Tosun Karakurt, 2013: 231).

Kelime kökeni olarak İtalyanca “*şehir*” anlamına gelen “*citta*” sözcüğünün, İngilizce “*yavaş/sakin*” anlamlarına gelen “*slow*” sözcüğünün bir araya gelmesiyle oluşan Cittaslow, modernleşmeye ve küreselleşmeye karşı olan bir hareket değil, şehirlerin modernleşme ve küreselleşme yolunda kendi kimliklerini kaybetmeden nasıl ilerlemesi gerektiğini ifade eden bir klavuz niteliğindedir (Miele, 2008: 136). Hareket hakkında yanlış anlaşılmalara mahal vermemek için Cittaslow tanıtım broşürlerinde “Cittaslow Ne Değildir?” başlıklı bir bölüme de yer verilmektedir. Bu broşürde yer alan tanıma göre; sakin şehir hareketi geçmişe doğru gitmek veya eskide kalarak yaşamı devam ettirmek değildir. Şehrin esnafına ve yöre halkına sahip çıkılması ve şehre ait değerlerin gelecek nesillere aktarılmasıdır. Bu bölümde ifade edilen diğer noktalar aşağıda belirtilmiştir (<http://thrakis.org/sakin-sehir-nedir-ne-degildir.html>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Sakin şehirler, AVM ve benzeri yerleri kapatıp, ticarete engel olmak değildir. Aksine sakin şehir hareketi, şehrin sahip olduğu değerlerin korunması, yenilenmesi ve iyileştirilmesi için çaba gösterilmesi ve yerel ürünlerin pazarlanabilmesi adına sağlıklı bir ortamın sağlanmasıdır

- Sakin şehir hareketi bireysel vasıtaların kullanılmasını yasaklamak değildir. Sakin şehir hareketi, hava ve gürültü kirliliği oluşumunu önlemek ve şehre gelen ziyaretçilere rahat nefes alacakları ferah alanlar oluşturmak için gerekli alt yapıyı oluşturmaktır.
- Sakin şehir hareketi, teknolojiyi kullanmamak ve karşı çıkmak değildir. Aksine belediyenin online ortamda hizmet verebilmesi için gerçekleştirilecek işlemlere ve eğitimlere yer verilmesidir.
- Sakin şehir hareketi, fast food restoranlarına düşmanlık beslemek değildir. Fakat sakin şehir hareketi, olabilecek en sağlıklı beslenmenin sağlanmasına özen göstermektir.
- Sakin şehir hareketi, okul çağındaki çocuklara lezzetin ve sağlıklı beslenmenin önemini anlatan programlar düzenlemektir.
- Sakin şehir hareketi, kağıt üzerinde çalışılarak gerçekleştirilecek bir olgu değildir. Sakin şehir hareketi, Yerel yönetimin ve halkın sürece dahil olarak benimseyip, her aşamada sürece destek olması demektir.

Sakin şehir hareketinin doğuşu, orjinal ve diğer şehirlerin birbirinden ayırt edici yerel hüviyetlerini yitirmeden, şehirlerdeki küreselleşme furyasıyla değişim ivmesinin hızının düşürülmesi ve yöreye özgü karakteristik özelliklerin yaşatılmak istenmesiyle olmuştur. Dayandığı esaslar ise şehirlerin kültürel ve tarihi yapılarının sürdürülebilir özelliklerinin yaşatılması ve korunmasıdır (Uslu, 2009: 53). Toplumdaki geleneksel yaşam tarzının muhafaza edildiği, fastfood kültürünün karşısında durarak yerelliği ve yöresel ürünlerin tüketilmesini savunan, bulunduğu yörede yapılan üretimin, yöreye has zenginliklerin, kültürün ve geleneklerin sürdürülebilirliğinin sağlanması gibi hedefleri içerisinde bulunduran yeni bir politikadır. Amaç, şehirlerdeki yaşanılabilirlik düzeyini maksimize etmektir (Kadıoğlu, 2009: 74).

Sakin şehir hareketi, 15 Ekim 1999'da İtalya'da sakin yemek akımının öncüsü Carlo Petrini ve Chianti, Orvieto, Bra ve Positano gibi İtalyan belediye başkanlarının bir araya gelerek sakin yemek hareketinden esinlenip bu hareketin prensiplerini şehir yaşamına uyarlamak istemesiyle doğmuştur (Pink, 2008: 453). 1997 yılının Kasım ayında İtalya'daki Chianti şehrinin eski başkanı olan Paolo Saturnini, Carlo Petrini'ye bir mektup yollamıştır. Bu mektubun içeriğinde sakin yemek felsefesini kendine özgü kimliği,

nitelikleri, ürünleri ve yapısı bulunan küçük şehirler arasında yayma düşüncesi vardır. Sakin yemek hareketinin yalnızca ürünleri tüketenleri, restoran sahiplerini ve zanaatkarları değil, devlet kurumlarını da ilgilendirdiği ve bu kapsama dahil edilmesi gerektiğini söyleyen Saturnini, bu bağlamda belediye başkanlarına eğitimler verilip bilgilendirilmesi ve bu doğrultuda görevler verilmesini tavsiye etmiştir (Petrini ve Padovani, 2011: 156). Ek olarak Lowry ve Lee (2016) yaptıkları çalışmalarında Cittaslow'un hem kırsal hem de kentsel alanlarda sakin yemek hareketinden etkilendiğini vurgulamaktadır.

Şehirlerin kalkınma modelleri arasında alternatif bir model olan Saturnini'nin sakin yemek hareketinden esinlenerek ortaya koyduğu sakin şehir hareketi fikri, milli bir boyut kazanmış ve bu fikir bir müddet sonra ülkedeki başka belediyeler tarafından da kabul görmüştür (Sezgin, 2011: 141). Böylelikle sakin şehirler (Cittaslow) birliğinin kurulması daha da hızlanmış ve İtalyan Ulusal Belediyeler Birliği binası 20 Temmuz 2000'de Roma'da açılmıştır (Petrini ve Padovani, 2011: 156).

Saturnini'nin dikkat çekmek istediği nokta, Amerikanvari şehir modellerinin tüm dünya şehirlerinde istila edercesine yayılması ve bunun sonundan İtalyan şehirlerinin de tektipleşme yolunda hızla ilerlediğini ve bu duruma karşı koymak gerektiğidir. Buradaki temel hedef küçük bölgelerin kendine has özelliklerini ve kalitelerini sürdürmesi gerekliliğidir. Saturnini, uzun vadede küçük bölgelerin, yerel özellikleriyle bağlantılarını koparmış büyük küresel metropollere dönüşeceklerini, diğer bir ifadeyle “her yer toplulukları” (everywhere communities) olacaklarını belirtmiştir (Radstrom, 2011: 91). Nitekim sakin şehir hareketinin ilk beyannamesinde bu durum “küreselleşme toplumlararası iletişimi, hareketliliği ve toplumun değişimini kolaylaştırmakta ancak toplumların farklılıklarını törpülemekte, tek bir model insan oluşturma yolunda ilerlemekte ve bunun sonucunda sıradanlığın hâkim olacağı bir yapının meydana gelmesi muhtemeldir.” şeklinde endişelerini dile getirmişlerdir (Şahinkaya, 2010: 1).

Sakin şehir hareketinin marka olarak yapılanmaya başlaması 2000'li yılların başlarına denk gelmektedir. Sakin şehir, bir sivil toplum kuruluşu haline gelmesiyle artık basit çaplı bir organizasyon değil aynı zamanda şehirler, şehirlerin yönetimi, halk ve diğer pek çok paydaşa sahip olmasıyla çok yönlü bir kurum haline gelmiştir. Sakin şehir hareketinin bu denli büyümesindeki başarısının altında insan sağlığına, doğal beslenmeye ve doğal

yaşam gibi toplumu ilgilendiren konularda sorumluluk yüklenmesi ve yol gösterici politikalar izlenmesi yatmaktadır (Gökaliler, 2017: 335).

Sakin şehir hareketi, kendine özgü yapısıyla gerçek bir marka haline gelmiş ve bu şekilde insanların zihninde son derece olumlu konumlanmıştır. Bu sebepten ötürü sakin şehir hareketini sadece sivil toplum kuruluşu olması nedeniyle yalnızca insanlara yarar sağlamak isteyen bir kuruluş olarak görmekte yanlış olur. Zaman içerisinde sakin şehir hareketini marka haline gelmesi ise örgütlenme şekli ve içeriğiyle birlikte tanıtım sürecinin başarıyla tamamlanmasıyla olmuştur (Gökaliler, 2017: 336).

Markalaşma yolunda sakin şehir hareketinin işini kolaylaştıran bir başka olgu ise turizmdir. Turizm ve sakin şehir isimlerinin birlikte anıldığı yerleşim yerleri için sakin şehir, uluslararası bilinirliğe ve değere sahip son derece önemli ve çekici bir unsur haline gelmiştir. Sakin şehir ismini kullanmayı hak etmiş bir şehir kendini turistik açıdan daha kolay bir şekilde pazarlayabilmekte ismini daha iyi duyabilen ve markalaşma yolunda daha verimli sonuçlar elde edilmektedir. (Doğan vd., 2014: 8).

Logo kullanımı, bir kurum veya kuruluşun tanınmasında ve diğerlerinden farklı olduğunu belirtmesinde büyük önem taşımaktadır. Logo vasıtasıyla kurum ve kuruluşlar, amaç ve hedeflerine dair fikirler verebilmekte ve markalarını tanıtabilme adına büyük fırsatlar elde edebilmektedirler (Bayraktaroğlu ve Çalış, 2010: 9).

Sakin şehirler ağı için kurumsal bir logo, doğadan ve doğallıktan esinlenerek “salyangoz”u seçilmiştir. Salyangoz figürü çeşitli açılardan Cittaslow ile ilişkilendirilmektedir. Bunlar (Tosun Karakurt, 2013: 227):

- Salyangoz yavaşlığı, sakinliği ve bu şekilde hareket etmesiyle Cittaslow’un temel felsefesiyle bağdaşmaktadır.
- Salyangoz doğal ortamında gözlemlendiğinde, ilerlediği rota boyunca yol alabilmek adına aceleden uzak bir şekilde hareket etmekte ve zamanı yayararak kullanmakta böylelikle salyangoz, sırtında taşıyor olduğu evini her yere götürebilmektedir.
- Salyangoz, sakinliği ve akıllı bir şekilde hareket etmeyi ifade etmektedir.

- Yavaşlığın salyangoz için yaşamın bir parçası haline gelmiş olması, global dünyanın “hızlı” dayatmalarına kapılmak yerine yaşam içindeki doğallığı ve doğayla iç içe olmayı simgelemektedir.

Doğada pek çok yavaş hareket eden hayvan veya yavaşlığı sembolize eden birçok figür varken, sakin şehir hareketine logo olarak salyangozun tercih edilmesinin nedeni bu hayvanın hem beslenmesiyle hem de hareketiyle son derece sakin bir yaşam şeklinin olması büyük etkindir. Bu durumun insan hayatında da olması gerektiği fikriyle yavaşlığı temel felsefe haline getiren sakin şehir hareketi için salyangozun yaşamı ile insanın ihtiyaç duyduğuna inanılan yaşam şeklinin ortak paydasının yavaşlık olduğunu ifade edilmektedir. Ayrıca hareketin sloganı logo üstünde İtalyanca “Cittaslow Rete Internazionale Delle Città Del Buon Vivere” yazmaktadır. “Yaşamın Kolay Olduğu Uluslararası Şehirlerin Ağı” anlamına gelmektedir (Tosun Karakurt, 2013: 227).

Sakin şehir hareketinin üyeleri şehirlerinin gelenek ve göreneklerinden şekillenen yöresel ve ayırt edici özelliklerini ve başka eşi olmayan kültürlerini muhafaza ederek homojenleşme karşısında direnmeleri gerektiğine inanmaktadırlar (Jackson, 2007: 4). Yörenin sahip olduğu zenginlikleri ve kültürel değerleri korumak, bölgedeki yerel ekonomik çalışmaları desteklemek, yörenin kimliğini yansıtan mimari yapıları korumak bu hareketin hedefleri arasındadır. İlk başlarda sadece dört İtalyan şehirde başlayıp orada yaşayan insanların daha sağlıklı ve huzurlu yaşamaları için belediye başkanlarının ve bir takım sakin şehir yandaşlarının bir araya gelerek çeşitli ilkeler belirleyerek oluşturduğu hareket, zaman geçtikçe alternatif bir şehir düzeni ve yeni bir yaşam şekli haline gelmiş ve tüm dünyada büyük yankı uyandırmıştır (Hekimci, 2015: 83).

Sakin şehir ağı, sakin yemek düşüncesinden temel alınan felsefeyi küçük şehirlere uyarlayarak bu şehirlerin planlamasında ve tasarımın da kullanmayı amaçları arasına alan bir ağıdır. Küresel açıdan bakıldığında yöreye has özelliklere ve yerel açıdan bakıldığında ise yöre halkının ve şehri ziyarete gelen turistlerin yaşam kalitesini arttırmasına vurgu yapan sakin şehir hareketi, buradan hareketle mimariye, tasarıma ve planlamaya da fikirlerini aks ettirerek alternatif duyu mekanlarının oluşmasına katkıda bulunmaktadır. Hareket, aynı zamanda yerel yönetimler bakımından küresel bir model meydana getirmeyi ve bu modeli yaygınlaştırmayı amaçlarken, anlamlı, sürdürülebilir ve bölgesel

ekonomik faaliyetlerin olduğu alternatif şehirsal büyüme ve ilerlemeyi de ifade etmektedir (Miele, 2008: 136).

Bir şehrin kalkınabilmesinin yolunun sadece betonlaşmaktan (mega binalar, gökdelenler, geniş büyük AVM'ler, sayısı hızla artan site binalar vs.) geçtiği fikrine karşı çıkan sakin şehir hareketi, bir şehrin doğasına, kültürüne ve yerel özgünlüklerine zarar vermeden de kalkınabileceğini savunmaktadır (Yıldırım, 2013: 17). Fast food restoranlarının ya da süpermarketlerin yerine yerel ürünlerin satıldığı mağazalar ve yerel lezzetler sunan restoranların olması gerektiğini ifade eden İtalya'nın Orvieto şehrinin belediye başkanı Stefano Cimiccigi; "amacımız yaşanabilir şehirler yaratmak" şeklinde bunu çok güzel anlatmıştır (Şahinkaya, 2010: 2).

Sakin hareketinin dayanak noktası sürdürülebilirliktir. Sakin şehir kriterleri, sürdürülebilir gelişmenin üç boyutu olan ekonomik, ekolojik ve sosyal alanlar çerçevesinde şekillenmektedir. Şehrin ekolojik varlıklarını koruma adına ışık kirliliği kontrolü, alternatif enerji kaynakları bulma veya şehrin ekonomik büyümesi adına yerel ve organik ürünlerin üretimi ve tüketimi şeklinde örnekler verilebilir. Bu bağlamda sakin şehirler düşüncesi ekoloji, ekonomi ve sosyoloji alanlarının odak noktasını yörede üretilen ürünlere yönlendiren bir yaklaşımdır (Mayer ve Knox, 2006: 327-328).

Sakin yemek hareketi gibi sakin şehir hareketinin de "La dolce vita" (Tatlı hayat) ülkesi olarak nitelendirilen İtalya'da ortaya çıkması tesadüfi değildir. Dillerindeki yavaşlığa olan yatkınlıkla da dikkatleri çeken üzerine İtalyanlar, yeme-içme kültürlerine, gelenek ve göreneklerine oldukça bağlıdır (Sezgin, 2011: 132).

Sakin şehir kriterleri, İtalya'nın merkezindeki küçük ve orta büyüklükteki şehirlerden esinlenerek oluşturulmuştur. Fakat hareketin gün geçtikçe yayılmasına ve hızla taraftarlarını artırarak ilerlemesi, dünyanın hız konusundaki görüşünün değiştiği ve hızlı yaşamdan ne kadar muzdarip olduğu görülmektedir (Miele, 2008: 139).

2. SAKIN ŞEHİR OLABİLME KRİTERLERİ

Uluslararası Cittaslow Birliği'ne katılmak isteyen bir şehir, birliğin kendi bünyesinde oluşturduğu belli başlı kriterleri yerine getirmeli veya yerine getirme adına projeleri olmalıdır. Belirlenen kriterleri göre puanlanması yapılan şehirlerin, birliğe katılabilmeleri için 100 üzerinden 50 veya üzeri bir puan alma zorunlulukları vardır. Birlik belirlediği kriterlerle bu çalışmaların sadece İtalya veya Avrupa sınırlarında değil, tüm dünya genelinde ses getirmesi için bu çalışmaların evrensel bir hal almasına çaba göstermektedir (<https://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Sakin şehir hareketi, yöreye has geleneklerin ve değerlerin korunması ve yaşatılmasını destekleyen, mimari yapısı ve kültürel özellikleriyle yöreye aidiyet duygusu kazandıran, misafirperverliğe önem veren insanların olduğu ve yetiştirildiği ve yerel üretim yapan üreticilerin desteklendiği mekanlar olmasını hedeflemektedir (Ergüven, 2011: 205).

Gün geçtikçe dünyadaki sakin şehirlerin sayısı artmaktadır. Bir şehrin “sakin” unvanına sahip olabilmesi için birtakım çalışmalar yapıp bazı kriterlere sahip olması gerekmektedir. Sakin Şehir Birliği'nin oluşturduğu kriterlere uyum sağlaması ve ilgili kriterlerin sürdürülebilirliğini ispatlanması gerekmektedir (Karataş ve Karabağ, 2013: 5).

Uluslararası Cittaslow Birliği'nin kurulduğu ilk yıllarda 59 adet kriter bulunurken, 2013 yılına gelindiğinde kriterler Uluslararası Bilim Komitesi tarafından kriterler revize edilerek bu sayı 72'ye çıkarılmıştır. 7 ana başlıkta toplanan bu kriterler şunlardır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Çevre politikaları
- Altyapı politikaları
- Kentsel yaşam kalitesi politikaları
- Tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkarlara dair politikalar
- Misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlar
- Sosyal uyum
- Ortaklıklar

Bir şehrin sakin şehir unvanını kazanabilmesi için ise belli başlı özelliklerinin olması gerekmektedir. Bu özellikler (Ak, 2017: 890):

- Bir şehrin Sakin Şehir Birliği'ne üye olabilmesi için nüfusunun 50.000'den az olması gerekmektedir.
- Şehirler küreselleşmenin etkisiyle standartlaşan dünya yapısından korunmak için gerekli adımları atmalı ve geleneksel yapılarını korumalıdır.
- Araçlar şehir merkezinden uzak tutulmalıdır.
- Yerel ürünler ve yerel ürünleri üreten ve satan işletmelere destek olunmalıdır.
- Sürdürülebilirlik açısından yenilenebilir enerji kullanımı tercih edilmelidir.
- Şehirde süpermarket ve fast food tarzı mekanların olmaması gerekmektedir.
- Şehrin kendine has yapıları korunmalıdır.
- Eski yapılar restorasyondan geçirilerek mimari yapı korunmalıdır.
- Bölgenin kimliğinin korunması için geleneksel el sanatları ve zanaatkarların yanı sıra doğaya zarar vermeden üretimini gerçekleştiren modern sanayi sistemine de önem verilmesi gerekir.
- Teknolojinin kullanılması teşvik edilerek, şehir yaşamının kalitesi yükseltilmelidir.
- Gürültü kirliliğinin önüne geçilmelidir.
- Şehirde inşa edilmiş çevrenin diğer şehirlerden ayırt edici özellikleri korunmalı, yeşil alanların çoğaltılması için yapılan çalışmalar teşvik edilmeli, şehir merkezlerinde kullanılan neon ışıklardan, büyüklü küçüklü şehrin dokusuna zarar veren olur olmadık yere yerleştirilen billboardlardan, vasıtaların kornalarından kurtarılmalı; alternatif enerji kaynaklarını kullanmaya yoğunlaşılmalıdır.
- Toplu taşıma araçlarının kullanılması teşvik edilmelidir.
- Çevre dostu mimari yapılar şehre hakim olması sağlanmalıdır.

Sakin şehirler ağına katılmak için üyelik başvurusunda bulunan şehirlerden, hiçbir zaman bütün bu sakin şehir kriterlerinin tümünü aynı anda karşılaması beklenmemektedir. Bu bağlamda şehirlere, sakin şehir kriterlerini karşılayabilmeleri için zaman verilmektedir. Ayrıca sakin şehir olma yoluna giren şehirlerden beklenti, sakin şehir kriterlerini sağlayamamış olsalar bile ileride sağlayacaklarına dair plan ve projelerinin ana hatlarının belirtilmesidir (Karabağ vd., 2012: 71).

Vurgulanması gereken bir başka konu ise, her şehir kendi sakinlik şeklini oluşturabilmekte ve her kavramın kendine uygun yönlerine öncelik verilebilmektedir. Bu sayede kriterlerin sadece tektip bir sakin şehir modeli oluşturmasının bir diğer ifadeyle şehirlerin homojen olmasının önüne geçilmesi sağlanmalıdır. Ayrıca Cittaslow Tüzüğü de ülkelerin kendi ulusal kimliklerini yansıtan değerlere göre şekillenip uyarlanabilmektedir (Semmens ve Freeman, 2012: 360).

Bir şehir, eğer Uluslararası Cittaslow Birliği tarafından onaylanmamış ise sakin şehir olarak kabul edilmez. Onaylama işlemi şehirlerin sakin şehir temsilcilerinin oluşan komiteye yaptıkları çalışmaları sunmaları ve komitenin söz konusu şehrin sakin şehir kriterlerine uyup uymadığının kontrol etmek amacıyla gerçekleştirilen ziyaret sonucunda olur (Tosun Karakurt, 2013: 228).

İlgili kriterlerin sağlanması sonucunda salyangoz logosunu kullanmayı hak eden şehirler, bu sürecin akabinde dört yılda bir periyodik bir şekilde kontrolden geçirilir (Akman vd., 2013: 46). Bu denetimin amacı sakin şehirlerin kriterlerin ne kadarını başarabildiklerini görmek ve bu bilgileri belgelendirebilmektir. Bu durum Cittaslow'un ulaşılmak istenen hedeflerin sonun olmadığını aksine hedeflerde ve kriterlerde devamlı bir iyileştirmenin söz konusu olduğunu ifade eder. Şehirler Cittaslow tüzüğüne uyum gösterme noktasında herhangi bir ilerleme kat etmemişler ise, birlikten ihraç edilebilmektedirler (Miele, 2008: 141).

Özhancı, Ardahanlıoğlu ve Yılmaz (2013) çalışmalarında sakin şehirlerin üyelik süreci analizi üzerine araştırma yapmış ve Erzincan'ın Tercan ilçesinin doğal güzellikleri, tarihi ve kültürel zenginlikleri, el değmemiş kırsal alanları, sakin ve huzurlu dokusundan yola çıkarak bu ilçeyi uyum süreci açısından incelemişlerdir. İncelemeler Cittaslow kriterleri olan; çevre ve altyapı politikaları, kentsel kalite teknolojileri ve tesisleri, yerel üretim, farkındalık, misafirperverlik gibi kriterler bağlamında olmuş ve ilçenin potansiyel değerleri ve mevcut çevre ve altyapı koşulları boyutunda incelenmiş, değerlendirmeler ortaya konmuştur. Çalışmanın yöntemi ise sakin şehir olmak için gerekli olan kriterlerin Tercan'ın sahip olduğu doğal ve kültürel zenginlikler ve kentsel altyapı olanaklarının masaya yatırılıp bu doğrultuda Tercan'ın sakin bir şehir olabilirliliğinin değerlendirilmesidir. Sonuç olarak Tercan'a çalışma kapsamında tarih ve organik tarım yerleşimi olarak yaklaşılması uygun görülmüştür.

Sakin şehirler ağına üyeliği kabul edilen şehrin, üye olduktan sonra ödemesi gereken nüfus büyüklüğüne bağlı olarak yıllık aidat tutarları Tablo 1’de görülmektedir (<http://www.cittaslow.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Tablo 1: Sakin Şehirler Ağına üyelikte nüfus büyüklüğüne göre ödenmesi gereken yıllık aidat tutarları. Kaynak:(<http://www.cittaslow.org>, Erişim Tarihi:30.04.2019)

Şehrin Nüfusu	Ödenmesi Gereken Tutar
0-1000	600 Euro
1000-1500	750 Euro
5000-15000	1500 Euro
15000-30000	2500 Euro
30000 ve üzeri	3500 Euro

2013 yılındaki Uluslararası Bilim Komitesi aracılığıyla revize edilerek 72’ye çıkartılan kriter sayısı ile birlikte önemli farklılıklar yaşanmıştır. Bu farklılıklardan biri perspektif ve yapılması zorunlu olan kriterlerin listeye eklenmesidir. Kriterler listesinde bir asteriks (*) ile belirtilen zorunlu kriterler, o konuda yapılan çalışmaların mevcudiyetinin zorunlu olduğunu belirtir. İki asteriks(**) ile gösterilen ve aday şehir tarafından geleceğe ilişkin daha net ve imtiyazlı taahhütlerin benimsediği kriterler ise “Perspektif Kriterler” olarak adlandırılır. Söz konusu perspektif kriterleri, gerçekleştirilmeleri halinde buldukları kriter başlıklarında %15 oranında puan artışı sağlar. Belediyenin öncülüğünde başlatılan ve yürütülen projeler, programlar ve planlar üzerinden değerlendirilmesi yapılan kriterlerin puanlanmasında projenin ne zaman başladığı ve ne derece başarı gösterildiği dikkate alınmaktadır. Yapılan bu çalışmalar, başvuru dosyası formatına getirilip belgelendirilmelidir. Kriterler çerçevesinde yapılan etkinlikler fotoğraflanarak oluşturulan başvuru dosyasına konulmalıdır. Belediyenin gerçekleştirdiği toplantılarda tutulan tutanaklar, yazışmalar, meclis kararları, alınan belgeler ve raporlar veya fotoğraflar ek belge olarak ayrıca sunulmaktadır. Ayrıca kriterlerin puanlaması yapılırken o kriter kapsamında yapılan çalışmaların seviyesi de dikkate alınmaktadır. Örneğin hava kirliliği hususunda herhangi bir çalışma yürütmeyen şehir puan alamazken, hava ölçümü yapıp, havanın temizliğini analiz raporlarıyla belgeleyen şehir tam puan alabilmektedir. Güncellenen kriterlerle gelen yeniliklerinden biri de ulusal ağlara verilen kriter ekleme yetkisidir. Her ülke kendi imkanları

doğrultusunda kriter başlıklarına, o başlığın puan değerinin %20'sini geçmeyecek oranda ulusal kriter ekleyebilmektedir (<http://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Kriterlerin alt başlıkları aşağıda detaylı bir şekilde ele alınmaktadır.

2.1. ÇEVRE POLİTİKALARI

1960'lı yıllara gelindiğinde, çevre sorunu denildiği zaman çevrenin kirlenmesinin akıllara gelmesinin yanında başka problemlerin de var olduğu ortaya çıkmıştır. Bu noktada kalkınan bir şehrin çevreyle arasındaki etkileşiminden doğan “kullanma, koruma ve yönetme” gibi zorunlulukların olduğu ve konunun ulusal ve uluslararası düzeyde ele alınması gerektiği belirlenmiştir. Bu konuda günümüzde çevre sorunlarını çözmek için sadece onarıcı politikalar değil önleyici olan ve sürekliliğini çevrenin dengeli kalmasını sağlayıcı politikaların da benimsenmesi gerektiği kabul görmüştür (Yıldız vd., 2008: 252).

Karataş ve Karabağ (2013), çalışmalarında Cittaslow'u daha yaşanılabilir bir dünya için atılan bir adım olarak nitelmişler ve temel amaçları Cittaslow hareketinde çevre eğitiminin önemini ortaya koymaktır. Çalışmada literatür tarama yöntemi kullanılarak yerli ve yabancı kaynaklar incelenerek bilgiler elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunda çevreye verilen zararın temelinde bilinçsizce davranan insanların eğitimsizliği ve kendi menfaati için çevre değerlerini hiçe sayan insanların Cittaslow'un gelişimi önündeki en büyük engel olacağı yönünde sonuca varılmıştır.

Kömürcü, Sarıbaş, Güler (2016), giderek kalabalıklaşan dünyanın ve bunun akabinde artan ihtiyaçların beraberinde getirdiği çıkar çatışmaları, yozlaşma ve enerji kaynaklarına hakim olma mücadelesi olumsuzluklardan çalışmalarında bahsetmişlerdir. Meydana gelen bu olumsuzluklar çevreye, kültürel değerlere, inançsal olgulara, enerji kaynaklarına, sürdürülebilir bir şehir ve kalkınma sağlamaya yani işin özünde sürdürülebilir bir dünya kurmaya en büyük engeldir. Bu durumda sürdürülebilir turizmden söz etmek pek de mümkün olmamaktadır. Çünkü sürdürülebilir turizm kaynakların gelecek nesillere aktarılması ile mümkün olacaktır. Bu bağlamda kaynakları kullanacak olan gelecek nesillerin sürdürülebilir kalkınma hakkındaki algılarını belirlemeye yönelik olan çalışma sakin şehirlerde yaşayan gençlerin sürdürülebilir çevre

bilgilerini ve algılarını ortaya koymaya çalışmaktadır. Sakin şehir olarak İzmir'in Seferihisar ilçesi seçilmiş ve burada yaşayan gençlere anket uygulanmıştır. Araştırma sonunda elde edilen verilere göre bölgede yaşayan gençlerin çevre ve sürdürülebilir kalkınma hususunda gerekli bilgiye sahip olmadıkları gözlemlenmiştir. Resmi eğitim kurumlarında yeterince üzerinde durulmayan bu kavramların önemi, belediyenin ve sivil toplum kuruluşlarının çabalarıyla gelecek nesillere kısıtlı şartlar altında aktarılmaya çalışılmaktadır.

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen çevre politikalarına dair maddeler şunlardır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/> Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Hava ve su temizliğinin yasa tarafından belirtilen parametrelerde olduğunun belgelenmesi (*),
- Halkın içme suyu tüketiminin ulusal ortalamayla karşılaştırılması,
- Kentsel katı atıkların ayrıştırılarak toplanması (*),
- Endüstriyel ve evsel atıkların gübrelenmesinin desteklenmesi,
- Kentsel ya da toplu kanalizasyon için atık su arıtma tesisinin bulunması(*),
- Binalarda ve kamu kullanım alanlarında enerji tasarrufu,
- Kamunun yenilebilir enerji kaynaklarından enerji üretimi,
- Görsel kirliliğin ve trafik gürültüsünün azaltılması,
- Kamusal ışık kirliliğinin azaltılması (*),
- Hane başına düşen elektrik enerjisi tüketimi,
- Biyoçeşitliliğin korunması.

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

2.2. ALTYAPI POLİTİKALARI

Kentsel yaşam kalitesinin düzeyini belirleyen ve sürdürülebilir şehir yaşantısı bağlamında son derece önemli bir noktada bulunan kentsel altyapı, ulaşım aynı zamanda teknik olarak altyapının faktörleri, şehirdeki yaşam kalitesi ve ulaşım ağının gelişmiş olmasıyla ilişkilidir ve bir şehrin yaşanılabilir şehir olması bakımından temel kriterler arasındadır (Küçükali ve Şen, 2017: 265).

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen altyapı politikalarına dair maddeler Şu Şekildedir (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Kamu binalarına bağlı verimli bisiklet yolları,
- Mevcut bisiklet yollarının araç yollarıyla kilometre üzerinden karşılaştırılması(*),
- Metro ve otobüs durakları gibi aktarma merkezlerinde bisiklet park yerleri,
- Özel taŐıt kullanımına alternatif olarak eko ulaşım planlanması (*)(Elektrikli otobüs, dik yokuŐlarda yürüyen merdivenler vb.),
- Engellilere yönelik mimari engellerin kaldırılması (*),
- Aile hayatı ve hamile kadınlar için girişimler (*)(Şehir merkezlerinde ve/veya hastanelerde hamileler için özel park yeri ayrılması gibi),
- Sağlık hizmetlerine onaylanmış ulaŐılabilirlik,
- Şehir merkezlerinde malların sürdürülebilir dağıtımı (Tarihi Şehir merkezlerinde mal dağıtımı için havayı kirleten araçlar yerine elektrikli veya motorsuz taŐıtlar gibi kirlilik yaratmayan taŐıtların tercih edilmesi),
- Şehir dışında alıŐan Şehir sakinlerinin oranı (*).

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

2.3. KENTSEL YAŞAM KALİTESİ POLİTİKALARI

Yaşam kalitesi kavram olarak insanların hayatlarındaki belirli bir zaman diliminde sahip oldukları imkan ve olanakların tümü olarak ifade edilebilir. Bireylerin içinde buldukları durumu nasıl değerlendirdikleri yaşam kalitesinin ölçülmesiyle ilişkilidir. İnsanlar kaynaklarını zaman ilerledikçe geliŐtirerek, daha iyi imkanların oluşturulmasıyla veya bu imkanların iyileŐtirilmesiyle; refah, mutluluk ve tatmin düzeylerini artırabilmekte ve daha iyi bir hayat sürdürebilmektedirler. Yaşam kalitesi aynı zamanda sağlıkla ve sosyoekonomik hayatla da ilişkili bir kavramdır. Bireylerin evre ve Şehir ile arasındaki etkileŐimini konu edinen kentsel yaşam kalitesi konusu, 2000’li yıllara gelindiğinde daha yoğun bir Şekilde gündeme gelmeye baŐlamıŐ ve farklı bir boyut kazanmıştır (Gür, 2015: 41).

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen kentsel yaşam kalitesi politikalarına yönelik maddeler Şu Şekilde sıralanmaktadır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Şehrin direnci için planlama (**);
  - Cittaslow'un odak noktalarından biri de kentlerin karŐılaŐtıđı krizlere karşı kentlerin dirençlerini artırmaktır. Bu bağlamda hayata geçirilecek projeler yerel yönetimlerin üretkenliğine ve yaratıcılığına bağlıdır. Fikir vermesi açısından; Yerel yenilenebilir enerji kaynaklarına ulaŐılabirliđi çoğaltıp, içilebilir suyun israfını önlemek, Yerel gbrelemeyi teşvik etmek gibi örnekleri verilebilir.
- Şehre has değerlerin iyileştirilmesi, Şehir merkezlerinin ve kamu binalarının değerlerinin arttırılması için çalışmalar yapılması (*) (Sokak mobilyaları, turizm levhaları, kentsel peyzaj ve korunma),
- Verimli bitkiler ve meyve ağaçları kullanılarak sosyal yeşil alanların iyileştirilmesi ve/veya oluşturulması (**),
- Kentsel yaŐanabilirliđin arttırılması (iş giriş/çıkış saatlerinde trafik sıklığını önlemek için okulların veya kamu kurumlarının saatlerinin kaydırılması vs.),
- Marjinal alanların tekrar değerlendirilip kullanılması (*),
- VatandaŐlara ve turistlere yönelik interaktif hizmetlerin geliŐtirilmesinde bilgi ve iletişim teknolojilerinden faydalanılması (*),
- Sürdürülebilir mimari için hizmet masası oluşturulması (*) (Biyomimari vb.),
- Şehrin internet ağına sahip olması (*) (Fiber optik, kablosuz sistemler),
- Çevreyi kirletenlerin izlenmesi ve azaltılması (*) (Gürültü, elektrik sistemleri vb),
- Kişisel sürdürülebilir kentsel planlanmanın teŐviki edilmesi (Pasif ev vb),
- Sosyal altyapıyı desteklemek,
- Kamusal açıdan sürdürülebilir kentsel planlanmanın teŐviki edilmesi (*) (Pasif ev vb.),
- Şehir içindeki kullanıŐlı yeşil alanların verimli bitkiler ile değerlendirilmesi (**),

- Yerel ürünlerin ticarileştirilmesi için alanların yaratılması (*),
- Atölyelerin korunması ve değerlerinin arttırılması – doğal/yerel alışveriş merkezlerinin yaratılması (*) (Tarihi şehir merkezlerinde yer alan geleneksel kasap, fırın, bakkal vb. dükkanların desteklenmesi),
- Yeşil alanlarda kullanılan beton miktarı (Metre küp olarak).

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

2.4.TARIMSAL, TURİSTİK, ESNAF VE SANATKÂRLARA DAİR POLİTİKALAR

Sakin şehir hareketi, sakin şehir olmaya aday şehirlerin yönetimine yerel işletmelerin kalkınması adına destekler yapmasını önemli bir koşul sayarak yerel kalkınmaya ve bölgesel gelişmişlik düzeyini arttırmaya çalışmaktadır. Şehirlerde büyük alışveriş merkezlerinin ve market zincirlerinin olmamasını savunan hareket, bu sayede yerel esnafın kazancının engellenmesinin önüne geçmek istemektedir. Yerel üreticileri ve çiftçileri destekleyen bu hareket, yetiştirilen ve üretilen yerel ürünlerin satılması için fuarlar açılmasına, çeşitli tanıtım faaliyetlerinin yapılmasına ve yerel pazarların kurulmasına olacak sağlamaktadır. Zanaatı ve zanaatçıyı da değer veren Cittaslow, el sanatlarının öğretildiği özel atölyeler ve halk eğitim merkezlerinin kurulmasını desteklemekte halkın zanaata ve el emeği ürünlere ilgisini çekmektedir. Üretilen el yapımı bu ürünlerin yerel pazarlarda satılmasıyla hem zanaatın hem de zanaatkarın korunması hedeflenmektedir (Yılmaz vd., 2016: 11).

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen tarımsal, turistik, esnaf ve sanatkârlara dair politikaların maddeleri şunlardır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Agroekolojinin geliştirilmesi(**)(Yerel ürünlerin sertifikalandırılması, kültür müzeleri kurulması);
  - Agroekoloji'den kastedilen tarımda ekolojik prensiplerin uygulanması. Bu bağlamda amaç kimyasal ürünlere ve fosil yakıtlara mümkün olduğunca az bağımlı bir "agrosistem" oluşturmaktır.
- El yapımı ve etiketli veya markalı esnaf/sanatkâr ürünlerinin korunması (*)

- Geleneksel iş tekniklerinin ve zanaatların değerinin artırılması (*)
- Kırsal bölgede yaşayanların hizmetlere erişimini artırarak kırsal bölgelerin değerini arttırmak(*) (Bölgedeki halkının hizmetlere ulaşımını arttırmak)
- Kamuya ait restoranlarda (okul kantinleri, aş evleri vb.) yerel, mümkünse organik ürünlerin kullanılması (*)
- Kişisel kullanımda ve yemek sektöründe tat eğitimlerinin verilmesi ve mümkünse organik yerel ürünlerin kullanılmasının teşvik edilmesi (*)
- Yerel ve geleneksel kültürel etkinliklerin korunması ve değerlerinin artırılması (*)
- Otel kapasitelerinin artırılması(*) (Yatak sayısının yıllık nüfus oranının değerlendirilmesi)
- Tarımda GDO kullanımının yasaklanması
- Önceden tarım için kullanılmış alanların kullanımını hakkındaki imar planları için yeni fikirlerin mevcut olması.

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

2.5.MİSAFİRPERVERLİK, FARKINDALIK VE EĞİTİM İÇİN PLANLAR

Sakin şehirler bünyesinde barındırdıkları doğal ve çevresel güzellikleriyle, gezilip görülmesi gereken yerleriyle, tarihi mimari yapılarıyla ve benzeri pek çok çekici özellikleriyle ziyaretçileri kendine çeken destinasyonlardır. Bir şehir için çekici olmak o şehrin ziyaretçiler açısından tercih listesinde olması için yeterli değildir. Şehir sakinlerinin şehre gelen ziyaretçilere olan tavır ve davranışları da ziyaretçilerin şehri tercih etme nedenlerini etkileyen önemli bir faktördür. Bu anlamda fedakarlığın ön planda olduğu sakin şehirlerdeki yöre halkı misafirperver, sabırlı, konuksever ve anlayışlı olmalıdır. Şehre gelen ziyaretçilerin iyi karşılanması şehir hakkında edinilecek ilk izlenimlerin olumlu olmasında etkili olacaktır. Bu sebepten ötürü yöre insanının şehre gelen yerli ve yabancı ziyaretçilere olabildiğince zarif ve içtenlikle davranması gerekmekte ve bu durum diğer şehirler arasında sakin şehrin misafirperverlik konusunda farklılık yaratmasına en büyük etkiyi sağlamaktadır. Bu hususta sakin şehir belediyelerinin alınacak kararlara yerel halkı da dahil ederek süreci devam ettirmesi gerekmektedir. Aynı zamanda sakin şehir felsefesinin ne olup ne olmadığı ile ilgili yöre

halkının bilinçlendirilmesi ve eğitimler verilmesi de gerekmektedir. Ayrıca yerel yönetim ile birlikte hareket eden derneklerin de olması ve bu bağlamda faaliyetlerin yürütülmesi gerekmektedir (<https://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi 30.04.2019).

Park ve Kim (2016) yaptıkları çalışmalarında sürdürülebilir turizmin daha iyi uygulanabildiği turizm sektöründe yerel toplum katılımını ve güçlendirilmesini artırmak için Cittaslow felsefesinin ve uygulamalarının potansiyelini araştırmayı amaçlamaktadır. İlk Avrupalı olmayan Cittaslow'lu Güney Avustralya'daki Goolwa örneğinde nitel araştırma yapılmıştır. Sonuçlar sadece Cittaslow akreditasyonunun ve beraberindeki uygulamaların yerel halkın karar alma süreçlerine katılımını teşvik etmediğini değil, aynı zamanda özellikle gıda ve şarap başta olmak üzere yerel özellikleri ve ürünleri teşvik ederek Goolwa'nın yerini yeniden canlandırıldığını ortaya koymaktadır. Cittaslow akreditasyonundan sonra yerel topluluklar, işletmeler ve bölge sakinleri arasında daha güçlü ve daha etkili bir işbirliği, özellikle turizmin geliştirilmesi ve yönetimi için yerel toplumun güçlendirilmesinin psikolojik ve sosyal yönleri bağlamında not edilmiştir. Bu çalışma, Cittaslow'un, turizmin yerel toplumun güçlendirilmesinin ve sürdürülebilirliğinin daha ulaşılabilir hale getirilebileceği etkilerini daha fazla tartışmaktadır.

Farkındalık ve tanıtım konusunda oldukça önemli bir yeri olan internet, sakin şehirler içinde büyük öneme sahiptir. Çoban ve Harman (2016) çalışmalarında Cittaslow Türkiye Birliği'ne üye olan şehirlerin internet sitelerindeki sakin şehir temasının görünürlüğünü incelemiştir. İncelemeler yapılırken doküman analiz yöntemi kullanılmış ve toplanan bu veriler içerik analize tabi tutulmuştur. Birliğe üye olan bazı sakin şehirlerin internet siteleri üzerine yapılan içerik analizi sonucunda internet sitelerinin şehri görünür kılma, şehrin Cittaslow Birliği'ne üye olduğuna dair ibare ve şehri tanıtmaya konularında yetersiz kaldığı görülmüştür.

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen misafirperverlik, farkındalık ve eğitim için planlara yönelik maddeler şu şekildedir (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- İyi karşılama (*) (Şehri ziyaret edenlere yönelik çalışacak bir karşılama/tanıtım görevlisinin belirlenmesi, görevlendirilmiş kişilerin eğitimi,

yönlendirme levhaları, ziyaretçilere uygun altyapı olanakları ve tanıtım ofisleri gibi bu alanda çalışan kişilerin mesai saatlerinin düzenlenmesi),

- Esnafın ve operatörlerin farkındalıklarını arttırmak (*) (Fiyatların ve tarifelerin açık bir şekilde sergilenmesi),
- Sakin güzergahların mevcut olması (Basılı olarak veya internet sayfasında ve web üzerinde),
- Önemli yönetsel kararlara tabandan tavana katılım sürecini sağlayacak aktif tekniklerin benimsenmesi,
- Eğitmciler, yöneticiler ve çalışanların Cittaslow temaları hakkında sürekli eğitim görmesi (**),
- Sağlık eğitimleri (Obezite, diyabet vb. sorunlara yönelik çalışmalar),
- Yöre halkına Cittaslow'un anlamı hakkında sistematik ve kalıcı eğitim vermek (*),
- Cittaslow üzerine yerel yönetim ile çalışan derneklerin aktif varlığı,
- Cittaslow kampanyalarının desteklenmesi (*),
- Cittaslow logosunun internet sayfasında ve antetli kağıt üzerinde kullanımı (*).

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

2.6.SOSYAL UYUM

Toplumun yapı taşı oluşturan öge, sürekli değişim ve etkileşim halinde olan ve ortak bir kültürü paylaşan insandır. Aynı zamanda toplumun kurumlaşmış davranış biçimleri, bütünü ya da sistemidir. “Kurumlaşmış” toplumsal davranış biçimlerinden kasıt, uzun zaman ve mekan dilimlerinde durmaksızın tekrar edilen veya modern toplumsal kuramın belirttiği gibi sosyal olarak üretilen davranış ve inanç biçimleridir (Giddens, 1997: 18). Toplumun bünyesinde barındırdığı din, siyaset, ekonomi, ahlak, kültür gibi çeşitli öğeler ile kurulan insan ilişkileri toplumsal yapıyı belirlemektedir. Toplumsal etkileşim her zaman topluma uyum getirmeyebilir. Bu tip durumlar sonucunda bazen toplum içerisinde çatışmalar yaşandığı gibi bazen de harmonik bir düzen ve uyum da meydana gelebilir. Uyumun sağlanmasındaki başarı toplum içerisindeki ekonomik, siyasal, kültürel, dini ve

etnik gibi farklılıklara verilen öneme göre değişir (<https://cittaslowturkiye.org>; Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Etnik ve kültürel kimlikler farklı siyasi, dini ve kültürel grupların karşı karşıya gelmeleriyle oluşan sosyo-kültürel ilişkiler sonucu birlikte kurulan etiketlerdir. Bu etiketlemeler dâhil etme ve dışlama biçiminde gelişmekte olup dışlanma ve ötekileştirme sürecinde sorun haline gelebilmektedir (Özmen, 2009: 196).

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen sosyal uyum maddeleri şunlardır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

- Azınlıklara yönelik ayrımcılığa karşı çalışmalar,
- Farklı etnik kökene sahip insanların aynı mahallede yaşaması;
  - Azınlıkların veya farklı etnisiteye sahip kesimlerin yaşadıkları mahallelerde insanların yerleşim yoğunluğu değerlendirilmektedir. Örneğin şehrin “normal” bir mahallesinde kilometrekare başına 100 kişi düşerken şehrin “etnik” mahallesinde 300 kişi düşmesi, yerel yönetimin entegrasyon konusunda başarısız olduğu anlamına gelmekte ve aday şehrin bu kriterden düşük puan almasına neden olmaktadır.
- Engelli kişilerin entegrasyonu,
- Çocuk bakımının desteklenmesi,
- Genç neslin istihdamı
- Yoksulluk,
- Toplumsal ortaklıklar/sivil toplum kuruluşlarının mevcudiyeti,
- Farklı kültürlerin entegrasyonu,
- Politikaya katılım,
- Belediyenin kamusal konut yatırımı,
- Gençlik faaliyetlerinin yürütüldüğü alanların ve bir gençlik merkezinin mevcudiyeti.

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

2.7.ORTAKLIKLAR

Sakin şehir hareketi, sakin yemek hareketi felsefesinin kentsel boyuta taşınmış hali olmasından dolayı sakinlik ve yavaşlama düşüncesiyle oluşturulan bütün hareketler ve organizasyonlar sakin yemek felsefesi ile uyumlu bir şekilde gelişmektedir. Yavaşlık ve sakinlik felsefesi temel alan her türlü faaliyet sakin şehirler tarafından desteklenmeli ve organizasyona katılım sağlanmalıdır (<https://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Sakin Şehirler Birliği Türkiye web sitesinde belirtilen ortaklıklara yönelik maddeler şunlardır (<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler>, Erişim Tarihi: 15.03.2019):

- Slowfood aktiviteleri ve kampanyaları için destek,
- Doğal ve geleneksel yiyecekleri Slowfood veya diğer kurumlar ile desteklemek,
- Eşleştirme projelerini desteklemek ve geliştirmekte olan ülkelerin Cittaslow ve Slowfood felsefelerinin yayılmasını da sağlayacak şekilde gelişmeleri için işbirliği yapmak.

Yukarıda asteriks (*) ile belirtilen maddeler gerçekleştirilmesi zaman alan maddelerdir.

3. DÜNYADAKİ SAKİN ŞEHİR ÖRNEKLERİ

Dünya, ilk kez Cittaslow ile 1999 yılında İtalya'nın Toscana bölgesinde bulunan Greve in Chianti şehrinde yaklaşık 30 kadar sakin yemek şehrinin, sakin yemek felsefesini şehirlere aktarma fikrini ortaya atmasıyla tanımıştır. Bu yüzden Greve in Chianti, ilk sakin şehir olma unvanını elinde bulundurmaktadır. Ardından İtalya'daki Bra, Positano ve Orvieto şehirleri sakin şehir unvanını kazanmışlardır. 2001 yılına gelindiğinde ise İtalya'da sakin şehir sayısı 28'e yükselmiştir. Bu yıl itibariyle bu şehirlere sakin şehirler birliği tarafından onaylı, şehrin sakin şehir olduğuna dair sertifika verilmeye başlanmıştır. Böylelikle Avrupa'da 2006 yılının sonlarına doğru sakin şehir hareketi hızla yayılmaya başlamıştır (Mutdoğan, 2010: 3).

1999'dan 2019 yılı itibariyle yaklaşık 20 yıllık süreçte sakin şehirlerin dünya genelindeki üye ülke ve şehir sayısı incelendiğinde 30 ülkede toplamda 252 sakin şehrin bulunduğu görülmektedir (<http://www.cittaslow.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019). Bu ülkelerden ilk olarak İtalya ardından da dünya genelinde Cittaslow'a üye olmuş bazı ülke örnekleri aşağıda daha detaylı olarak incelenmektedir.

3.1. İTALYA

Sakin şehirler sisteminin kurulması ve felsefesinin yayılmasını sağlamak ve dünya genelinde bir sakin şehirler ağı kurmak adına ilk adımların atıldığı ülke olan İtalya, bu anlamda sakin şehirler için özel bir konumda yer almaktadır. Özellikle İtalya'nın yemek kültürüne olan bağlılığı, sakin yemek felsefesinin benimsenmesine ve diğer alanlara da bu felsefenin yansıtılmasına bu sayede de sistemin, bir ağın ve bir kültürün oluşmasına olanak sağlamıştır. 2019 yılı itibariyle İtalya, 81 sakin şehre sahip olmasıyla dünyada en fazla üyeye sahip ülke konumundadır. Bu durum İtalya'nın sakin şehirler birliği hakkında öncü ülke olması, birliğin geleceğini belirleyen yerleşmiş bir sakin şehirler kültürünün oluşmasında büyük öneminin olduğunu göstermektedir (Deviren ve Yıldız, 2015: 358).

Aslında İtalya'da sakinlik felsefesine dayanan uygulamalar, 1970'li yılların başında doğal beslenme konusunda ciddi adımlar atılarak ve bunun bir üretim kültürü haline dönüştürülerek başlanmıştır. Ülkenin turizm anlayışının temellerine yerleştirilen bu anlayış, yerel yönetimlerin ve yerel organizasyonların desteğiyle birlikte yerelliği konu edinen çalışmaların ve organizasyonların tanıtımının hız kazanmasını sağlamış ve bu sayede de daha çok yerli ve yabancı turistlerin sürece katılımının olduğu gözlemlenmiştir. Bu husus yine İtalya'nın sakin şehirler konusunda neden öncü bir ülke konumunda olduğunu açıklar niteliktedir (Tayfun ve Acuner, 2014: 47).

Sakin şehirler konusunda İtalya'nın dikkat çekici ve önemli bir özelliği de yapılan çalışmaların hemen her birinin zamanla sakin şehirler ağı içerisinde bulunan diğer şehirlerin sakin şehir olma yolunda ilerlerken, yol haritası oluşturmuş olmasıdır. Bu bağlamda sakin şehirler ağına üye şehirlerin temel ve ortak özelliği, yerleşim yerindeki yerel özelliklere ve kültürel kimlik üzerine yoğunlaşması aynı zamanda bunu güçlendirmek için çaba sarf etmesi ve yapılan tanıtım faaliyetlerinin temelini bunun üzerine kurmuş olmasıdır. Ayrıca söz konusu şehirlerin bünyesinde barındırdığı doğal

güzellikler ve o şehri diğer şehirlerden ayıran kendine has özellikleri de tanıtımı için kullanılmalı ve dışardan gelecek herhangi bir etken karşısında güçlü durması gerekmektedir. İtalya’da sakin şehirlerin bu denli sistematik bir şekilde tutunmasının ve örnek bir uygulama haline gelip dünya çapında bir ağa dönüşmesinin altında inançlı ve baskın bir tutuma sahip olması yatmaktadır. Yerelliği koruma ve kalkındırma hususundaki en katı ve en geniş kapsamlı uygulamalar sürekli olarak İtalya’daki şehirlerde görülmektedir (Deviren ve Yıldız, 2015: 359).

Sakin şehir kültürü konusunda oldukça zengin ve geniş ölçekli bir bilgi birikimine sahip İtalya’nın genel olarak sakin şehir ağı içerisinde bulunan yerleşim yerlerinin özellikleri, öne çıkan bazı uygulamaları ve yaklaşımları şu şekilde sıralanabilir:

- İtalya’da kıyıya ya da yabancı bir ülkeye komşusu olmayan bölgesi, Floransa ile Roma’nın ortasında bulunan Orvieto şehri, Cittaslow ağının doğuşu ve gelişimi konusunda ciddi bir öneme sahiptir. Kültür gezisi yapmak isteyen turistlerin ilk adreslerinden biri olan Orvieto, trafik sıkışıklığı ve bu sebepten ötürü meydana gelen hava kirliliği ve ulaşımda yaşanan zorlukları gidermek için kurulan funiküler sistem ve orada yaşan halkın kolay bir şekilde ulaşımını sağlamaları için araçların temini gibi çalışmalarla sakin şehir felsefesinin öncü proje şehirlerinden birisi olmuştur (Radstrom, 2011: 103).
- Sakin şehirler hareketinde üzerinde durulan konuların başında vatandaşların refahı, huzuru ve rahatlığı da gelmektedir. Sakin Şehirler Birliği kurucu üyelerinden olan yaklaşık 30.000 nüfuslu İtalya’nın Bra şehrinde bu bağlamda yapılan çalışmada vatandaşların kamu hizmetlerinden daha fazla yararlanabilmeleri için kamu kuruluşlarının Cumartesi günleri de açık olması sağlanmıştır (Şahinkaya, 2010: 4).

3.2. İSPANYA

İtalya’da başlayan sakin şehir hareketi sonraki süreçte Avrupa sınırları içerisinde yayılmıştır. Sakin Şehirler Birliğine katılan İspanya, İtalya’dan sonra birliğe katılan Avrupa’daki ilk ve en önemli ülkelerden biridir. İspanya’da etkin bir turizm yönetim sistemi bulunmaktadır. İspanya’nın sakin şehirler birliğine üye şehirlerin özellikleri, öne

çıkan bazı uygulamaları ve yaklaşımları şu şekilde sıralanabilir (Deviren ve Yıldız, 2015: 362):

- İspanya'daki sakin şehirler ağına katılmış olan şehirlerin büyük bir kısmı, şehirde bulunan tarihi binaları sadece koruma altına almakla kapmayıp bu binaların neredeyse tümünü konaklama yerlerine dönüştürerek turizm bakımından bu yerlerin çekiciliğini artırmaktadır. Ayrıca doğal bir yaşamın enimsenmesiyle sakin şehirlerin temel değerlerine dikkat çekilmektedir (<http://http://www.slowlivingmediterraneo.com/slowmovementspanish-cities>, Erişim Tarihi: 30.04.2019)
- Başta Katalonya olmak üzere sakin şehirler ağına katılmış pek çok şehirde yöre halkının kendi aralarında oluşturdukları topluluklar vardır. Bu topluluklar yürütülen sakin faaliyetleri için yöre halkının bir araya gelerek örgütlenmelerini sağlamaktadır (<http://sackersonslifepage.blogspot.com.tr/2013/02/spain-slowcity-movement.html>, Erişim Tarihi:30.04.2019).

3.3. POLONYA

Avrupa'da sakin şehirler ağına üye olan ve üye olduktan sonra da süreci en ince ayrıntısına kadar ele alan ülkelerden biri olan Polonya, üyelik sürecini de ciddi bir şekilde uygulayarak sakin şehir konusundaki kararlılığını sürdürmektedir. Aynı zamanda Polonya süreç içerisinde aktif bir şekilde hareket etmekte ve politikalar uygulanmaktadır. Polonya, sakin şehirler ağı için projeler üreten ülkelerin başında gelmektedir. Polonya'nın sakin şehirler ağı içerisinde bulunan şehirlerinin özellikleri, öne çıkan bazı uygulamaları ve yaklaşımları şu şekilde sıralanabilir (Deviren ve Yıldız, 2015: 359):

- Bir sistem olarak sakin şehirlerin dünya genelinde kabul görmüş bir uygulama olması ve ağa üye olan şehir sayısının artırılması için şehir yönetiminin kendi gayretiyle düzenledikleri uluslararası konferanslar, seminerler ve toplantılar "festival" başlığı altında gerçekleştirilmektedir.
- İtalya'dan sonra ülke içerisinde ulusal bir sakin şehirler ağı kuran ilk ülke Polonya'dır. Bu sayede sakin şehirler ile ilgili bir konuda karar verileceği zaman sakin şehirler birliğinin merkez yönetimiyle birlikte kararlar alınmakta ve alınan kararlarla ülke genelinde ortak bir politika benimsenmeye çalışılmaktadır.

- Polonya'nın kuzeydoğusunda Sajna Nehri kıyısında kurulan, Warmia-Mazurya Eyaletinde yer alan Reszel şehrinin Cittaslow açısından önemi Polonya'daki ilk sakin şehir olma özelliğidir. Reszel yönetiminin yürüttüğü çalışmalar sayesinde şehrin tarihi ve mevcut değerlerinin tanıtımı açısından yöre halkına ve bilhassa da bu şehirde yetişen gençlerin bilinçlendirilmesine yönelik eğitimler verilmekte ve bu verilen eğitimler Cittaslow çalışmalarıyla ortak bir payda da birleştirilmektedir.

3.4. ÇİN

Avrupa'daki pek çok şehirden daha önce sakin şehirler ağına katılan Çin, özellikle sahip olduğu doğal güzellikleri, bunları korumak için yürüttüğü yerel projeler ve sakin şehir uyum sürecini hızlı bir şekilde tamamlayıp devam ettirme yönündeki çalışmalarıyla ağ için önemli bir ülke haline gelmiştir. Çin'deki ilk sakin şehir unvanını alan şehir olma özelliğini elinde bulunduran Yaxi aynı zamanda dünya genelindeki ilk Asyalı sakin şehirlerden biridir (<http://www.cittaslow.org/node/730>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Sakin şehirler ağı içerisinde bulunan Yaxi şehrinin özellikleri, öne çıkan bazı uygulamaları ve yaklaşımları şu şekilde sıralanabilir:

- Sakin şehir konusunda yürüttüğü projeleri genel olarak bitki yetiştiriciliği üzerine yoğunlaşan Yaxi, sadece özel, doğal ve tıbbi amaçlarda kullanılan çaylar dışında birbirinden farklı bitkilerin üretimini ve pazarlamasını da yapmaktadır (<http://www.cittaslow.org/network/yaxi>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).
- Sakin şehirler ağına üye olan Yaxi'de, şehir sınırları içerisinde bulunan tüm sanayi alanları ve binaları sınırları şehir dışına çıkartılmıştır. Sanayinin ve binaların çıkartılmasıyla oluşan bu alanlar ise sürdürülebilirliği sağlamak için doğal alanlara dönüştürülmüştür (<http://content.time.com/time/world/article/0,8599,2086805,00.html>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).
- Yaxi şehrinde düzenlenen "Yaxi Altın Çiçek Festivali" hem ulusal hem de uluslararası alanda yankı uyandırmış ve Yaxi şehrinin sakin şehirler ağına üye olmasına büyük katkı sağlamıştır. Festival, çiçek yetiştiriciliği konusunda sakin şehir sürecine farklı bir açıdan katkı sağlamakta ve festivalde çiçek yetiştiriciliği

üzerine verilen eğitimler sayesinde sakin şehirler ağına üye diğer şehirlerde de bitki yetiştiriciliği konusundaki çalışmalarına destek sağlamaktadır(http://www.chinapictorial.com.cn/en/destination/txt/201208/02/content_472834.htm, Erişim Tarihi:30.04.2019).

- Yaxi'nin sakin şehirler birliğine katılımının ardından Çin hükümeti, sakin şehir konusu ve Yaxi şehri üzerine odaklanmış ve sakin şehir hareketini turizm aracı olarak nasıl kullanabileceği sorusunun cevabını şehir yönetimiyle birlikte çalışmalar yürüterek bulmaya çalışmıştır. Amaç Çin'deki diğer şehirlerin sakin şehir olmasını sağlamaktır (<http://exkursionsblog.blogspot.com.tr/2011/09/slow-cities-in-chinas-boomingyangtze.html>, Erişim Tarihi:30.04.2019).

3.5. GÜNEY KORE

Çin'in ardından Cittaslow'un Uzakdoğu'daki ikinci üyesi olan Güney Kore sahip olduğu doğal güzelliklerinin yanı sıra ülkenin farklı bölgelerine kurulan meditasyon merkezleri sayesinde ruh sağlığı konusunda ilerleme kat etmiş, aktüel ve alternatif turizm alanlarından biri haline gelmeye başarmıştır (<http://www.cittaslow.org/network/south-korean-national-network>, Erişim Tarihi:30.04.2019). Uzak doğudaki en fazla sakin şehirler ağına üyesi bulunan Güney Kore'de yapılan çalışmalar ve uygulamalar şu şekilde sıralanabilir.

- Jeonju şehrinde hafta sonları sabah saat 10.00 ile akşam 18.00 saatleri arasında kasabaya araç girmesi ve şehirde araç kullanılması yasaklanmıştır. Buradaki amaç çevre kirliliğini önlemek, yöre halkının ve şehri ziyarete gelen turistlerin trafik sıkışıklığına fırsat vermeden rahat bir şekilde seyahatlerini tamamlamasını sağlamaktır. Bu durum toplu taşımayı zorunlu kılmış aksi bir durum olması halinde ise ağır para cezaları uygulanmaktadır (<http://livinginthemobilitytransition.forumviesmobiles.org/2014/09/23/iscittaslow-city-really-slow-a-reflection-from-a-visit-to-a-cittaslow-village-in-southkorea>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).
- Güney Kore'nin Budist inanç sistemine bağlı olarak zaman içerisinde oluşan ruhani felsefe, bir inanç turizmi haline dönüşmüş ve ülkeyi ziyarete gelen turistlere sakinlik felsefesi temel alınarak ruhsal eğitim, meditasyon ve bedensel

rahatlama seansları düzenlenerek turistlerin kendilerini iyi hissetmeleri ve yaşam felsefelerinin değiştirilmesi amaçlanmıştır. (<http://livinginthemobilitytransition.forumviesmobiles.org/2014/09/23/iscittaslow-city-really-slow-a-reflection-from-a-visit-to-a-cittaslow-village-in-southkorea>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

- Doğayı ve yeşili yaşatma ve koruma konusunda oldukça hassas ülkelerden biri olan Güney Kore, doğada sürdürülebilirliği sağlama, yeşil turizmi geliştirme ve ilerletme adına başta sakin şehirler ağına üye olan şehirlerde olmak üzere ülkenin sahip olduğu yeşil alanların korunması ve çoğaltılması için çocuğundan yaşlısına her kesimden insanına bu konuda eğitimler verilmektedir (Deviren ve Yıldız, 2015: 360).

4. TÜRKİYE'DEKİ SAKİN ŞEHİR ÖRNEKLERİ

Türk mutfağının dünya mutfakları arasındaki önemi, asırlar boyunca çeşitli medeniyetlerin etkisiyle şekillenen Anadolu'nun tarihi yapısı ve dokusu, sahip olduğu doğal güzellikleri göz önünde bulundurulduğunda Türkiye, sakin şehirler ağına katılmakta çok geç kalmıştır. Sakin Şehirler Birliğiyle Türkiye arasındaki iletişim kopukluğu konu hakkında yönetimin ve halkın yeterli bilgiye sahip olmaması, bilinçsizlik gibi sorunlar Türkiye'nin sakin şehirler ağı dışında kalmasına neden olmuştur (Ünal ve Zavalı, 2016: 903).

Türkiye her ne kadar sakin şehirler ağına katılma konusunda geç kalmış olsa da sakin şehir hareketine benzer nitelikte olan fast food tüketimine karşı bir tutum sergileyen Sefertası hareketiyle hatırı sayılır bir destekçi kitlesine ulaşmıştır. Hareket 1999 yılında İstanbul'da ortaya çıkmıştır. Bu hareket isminden de anlaşılacağı üzere sembol olarak sefertasını seçilmiş ve Türkiye'nin pek çok noktasında toplantılar düzenlenerek topluma sağlıklı beslenme hususunda önemli bilgiler verilmiştir. Türkiye için sakin şehir hareketine zemin hazırlama konumunda olan Sefertası hareketi kapsamında, sağlıklı beslenmeyi teşvik etmenin yanı sıra doğal ve kültürel çeşitliliği de destekleyen çalışmalar yapmaktaydı (Karadeniz, 2014: 87). Sefertası hareketi 2007 yılına kadar oldukça aktif bir şekilde çalışmalarını sürdürmüş, sakin şehirlerin tanıtımı için Türkiye genelinde ön bildirilerde bulunmuştur. Ardından Türkiye'nin ilk sakin şehirler birliğine üye şehri olan Seferihisar'ın ağa katılması için girişimlerde bulunmasıyla konu resmiyet kazanmıştır.

Türkiye, sakin şehir sürecindeki ilk adımları 28 Kasım 2009 tarihinde Seferihisar'ın sakin şehirler ağına katılmasıyla başlamıştır. Sakin şehir konusunda açılışını İzmir'in Seferihisar ilçesiyle yapan Türkiye'de, doğal ve tarihi güzellikleriyle birçok turistini ilgisini çeken yerleşim yerlerinin sakin şehirler birliğinin birer parçası haline gelmesine yönelik çalışmalar başlamıştır (Sırım, 2012: 126).

Cittaslow çalışmalarının nitelikli sonuçlar doğurabilmesi için yerel halkın desteğinin yanında yerel yönetimlerin de bilinçli bir şekilde hareket etmesi ve uygulamalarını bu tutum ile sürdürmesi gerekmektedir. Bu bağlamda yerel yönetimler finansal destek sağlama, denetim yapma ve yapılacak diğer çalışmalara uygun zemin hazırlama gibi sorumlulukları üstlenerek süreci yönetmek ve yönlendirmek durumundadırlar. Bu konuda Türkiye'deki yerel yönetimlerin de bilinçli bir şekilde hareket etmesi ve yerel halkı ile paylaşıldığında pozitif sonuçlar doğuran bir yol haritasının belirlenmesi gerekmektedir (Sırım, 2012: 128).

Türkiye'nin yerel yönetimlerinin Cittaslow için turizm ve tanıtım konularında atması gereken adımlar şunlardır (Sezer vd., 2013: 47-49):

- Finansal olarak destek sağlamanın yanında diğer tüm destek alanlarında yerel halkın yanında olmak,
- Sahip olunan turizm ve tanıtımın potansiyelini etkili bir şekilde kullanmak ,
- Gündemde olan turizm olaylarını ve fırsatlarını kullanabilmek için mevcut kaynakları verimli bir şekilde kullanmak,
- Şehirdeki sahip olunan tarihi ve kültürel dokuların turizm ve tanıtım faaliyetlerinde kullanmak üzere restorasyonlarının yapılmasını sağlamak,
- Merkez yönetimle sağlıklı bir iletişim kurmak için etkili bir ilişki ve iletişim ağı oluşturmak.

Türkiye'de bir şehrin sakin şehirler ağına katılabilmesi için öncelikle şehrin adaylığını ve adaylığının gerekçelerini açıklayan, şehrin ayrıntılı bir şekilde tanıtımının yapıldığı ve üyelik için uyulması zorunlu kriterlerden hangilerinin şehirde mevcut olduğunu belirten bir başvuru dosyasının hazırlanması ve bunun Uluslararası Cittaslow Birliğin Başkanlığı'na gönderilmesi gerekmektedir. Oluşturulacak olan başvuru dosyası Türkçe ve İngilizce olmak üzere iki nüshadan oluşmalıdır. Bu anlamda aday şehir Cittaslow

Türkiye Birliğine neden katılmak isteğini gerekçeleriyle birlikte açıklayan başvuru mektubunu Cittaslow Türkiye Koordinatörlüğü'ne sunar. Bu noktada sakin şehirler birliğine üyelik sürecine aday belediye yöre halkını sakin şehir felsefesi ve üyeliği konusundan bilgilendirmeye yönelik toplantılar düzenlemelidir. Adaylık dosyası Cittaslow Türkiye Koordinatörü ve yetkili kişiler tarafından incelenir ve inceleme süresi devam ederken yetkililer şehri ziyaret etme hakkına da sahiplerdir. Türkiye'deki genel merkez tarafından incelenen ve yeterli puanı alan şehrin dosyası son incelemelerin yapılması ve onay verilmesi için İtalya'daki genel merkeze gönderilir. Alınan bu onayın ardından aynı yıl içerisinde gerçekleştirilen uluslararası bir organizasyonda üyeliği hak eden şehrin üyeliği ilan edilerek üyelik sertifikası şehir yetkililerine teslim edilir (<https://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

2009 yılından 2019 yılına kadar geçen 10 yıllık sürede Türkiye'den 15 şehir sakin şehirler ağına üye olmuştur. Bu şehirlerden sonra Türkiye'de adaylığa niyeti ve potansiyeli olan pek çok şehir vardır. 30 Nisan 2019 tarihi itibarıyla Cittaslow Türkiye web sitesinde belirtilen Türkiye'deki sakin şehirler ağına üye şehirler şunlardır (<https://cittaslowturkiye.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019):

1. Seferihisar / İzmir
2. Perşembe / Ordu
3. Yalvaç / Isparta
4. Taraklı / Sakarya
5. Gökçeada / Çanakkale
6. Vize / Kırklareli
7. Akyaka / Muğla
8. Yenipazar / Aydın
9. Halfeti / Şanlıurfa
10. Şavşat / Artvin
11. Eğridir / Isparta
12. Gerze / Sinop
13. Göynük/ Bolu
14. Uzundere/ Erzurum
15. Mudurnu/Bolu

4.1. SEFERİHİSAR/İZMİR

Ülkemizin Ege bölgesinde bulunan İzmir ilinin ilçesi olan Seferihisar'ın yüz ölçümü 386 km²'dir. Seferihisar'ın sahip olduğu 49.5 km uzunluğundaki sahil şeridi, kentin hem sakin şehirler birliğine katılımında önemli bir unsur hem de kenti Türkiye'nin en uzun sahil şeridinde sahip ilçesi yapmaktadır. İlk başvurusunu 17 Haziran 2009 tarihinde yapan Seferihisar, sakin şehir kriterlerini 5 ay gibi kısa bir sürede büyük ölçüde yerine getirmesiyle birlikte 28 Kasım 2009 tarihinde merkez Cittaslow Birliği tarafından ağın bir üyesi olarak kabul edildiği ilan edilmiştir. Güncel verilerine göre 40.785 kişilik nüfusa (https://www.nufusu.com/ilce/seferihisar_izmir-nufusu, Erişim Tarihi: 30.04.2019) sahip olan Seferihisar'ın, sakin şehirler ağının bir parçası olmasında pek çok ekolojik ve tarihi özelliğinin bulunması önemli olmuştur (Ak, 2017: 893).

Sakin şehirler ağına katılmak için başvuru yapan şehirlerin yerinde incelenmesi prensibi gerekirken Seferihisar için bu prensip, kentin tanıtımı için yapılan sunumlar oldukça iyi olarak değerlendirilip kabul edilmiş ve Seferihisar'ın Cittaslow olma yolundaki yaptığı çalışmalar ve gösterdiği gayretlerin samimi olduğu kanısına varılarak bu prensip işletilmemiştir (Öztürk, 2012: 96). Uluslararası Cittaslow Birliği'nde ilk kez görülen bu durum Seferihisar'ın önemini göstermektedir. Ayrıca Cittaslow Birliği'ne bir kentin katılabilmesi için gerekli kriterlerin en az %50'sine uygunluk göstermesi kriterini %73'lük bir oranla tamamlayan Seferihisar, sakin şehir konusunda ne kadar kararlı olduğunu bir kez daha kanıtlamıştır (Şahinkaya, 2010: 14-15).

Seferihisar halkının 2009 yılında ilçenin sakin şehir olmasından bu yana gerçekleştirdiği faaliyetler neticesinde ilçede algısını ölçmeye yönelik yapılan çalışmalara (Akman, Akman ve Karakuş, 2018; Çakıcı, Yenipınar ve Benli 2014) bakıldığında halkın bazı politika uygulamalarında eksiklerinin olduğunu sonucuna varılsa da belediyenin sakin şehir kriterlerinin çoğunu yerine getirdiği ve halkın Seferihisar'ın Sakin Şehir Birliği'ne üyeliğinden memnun oldukları sonucuna varılmıştır.

Bir şehrin kalkınması için yapılacak ilk adımlardan biri, o yörenin yerel üreticilerini koruma ve desteklemektir. Bu bağlamda Seferihisar Belediyesi sakin şehir hareketinin de üzerinde çokça durduğu bu konu hakkında çalışmalar yürütmeye başlamıştır. Yerel üreticileri koruma, halka doğal ve sağlıklı ürünler sunmak için eski belediye binasını köy

pazarına dönüştüren Seferihisar belediyesi, oluşturulan bu pazara dışardan ürün girmesini yasaklamış bu sayede yerel üreticilerin ürettikleri ürünleri halka doğrudan satabilmelerini sağlamıştır (Günerhan vd., 2010: 36). Seferihisar Belediyesi yerel üreticileri korumak, tüketicilere sağlıklı ürün tüketim bilincini aşlamak ve üretilen bu yerli ve sağlıklı ürünler yeni ve büyük pazar olanakları sağlamak amacıyla “Tohum Takas Şenlikleri” düzenlemektedir. Bu sayede çok uluslu ve küreselleşmiş gıda sanayisinin sağlıksız ve genetiği ile oynanmış tohumlarının piyasaya sürülmesine karşı durularak, yerel üreticinin doğal bir şekilde ürettiği tohumları üreticileriyle bir araya gelerek takas yoluyla istedikleri tohumları elde etmelerine olanak sağlanmıştır. Seferihisar Belediyesi’nin gerçekleştirdiği bu şenlikler Tohum Bankası Projesi’nin ön de çalışması niteliğindedir. Sakin şehirler ağı içerisinde bulunan diğer sakın şehirlere örnek teşkil etmesi adına bu proje önemli bir konuma sahiptir (Bilgi, 2013: 52).

Tunçer ve Olgun (2017) araştırmalarında Seferihisar’ı inceleyerek bu şehirden hareketle Cittaslow’un diğer kentlere ekonomik ve mali açıdan sağladığı ve ya sağlayabileceği katkılar araştırılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda Seferihisar’ın özellikle turizm, kadın istihdamı, organik tarım ve yenilenebilir enerji gibi sahalarda kayda değer ilerlemeler görülmüş ve daha kapsamlı çalışmalarla Türkiye’de bugün hali hazırda Cittaslow şehri olmuş ve gelecekte bu birliğe katılabilme ihtimali olan diğer şehirlerde de bu ilerlemenin ve gelişmenin yaşanabileceği sonucunu ortaya konulmuştur. Ayrıca çalışmada sadece yerel yönetimin yürüttüğü proje ve çalışmalarla hatırı sayılır ilerlemenin kat edilemeyeceğini devletinde Cittaslow faaliyetlerini ve projelerini destekler nitelikte özel yasalar ve özel teşvik programlarının hazırlamasının gerekliliğine vurgu yapılmıştır.

Türkiye’nin keşfedilmeyi bekleyen tatil yerlerinden biri olan İzmir’in Seferihisar ilçesi, Cittaslow şehri olduktan sonra yapılan reklamlar ve tanıtım faaliyetleriyle birlikte yükselen trendine ivme kazandırmıştır. İlçenin havaalanı ve il merkezine yakın olması, 2016 yılı itibariyle 13 mavi bayraklı plajının olması, doğal güzelliklerini bozmadan büyümesini sürdürmesi, ilçenin kıyı turizmini (deniz turizmi) ve tarih turizmini seven turistlerin uğrak noktası haline gelmesine neden olmuştur. Dolayısıyla ilçe ekonomisinin neredeyse tamamını turizm sektörü üstlenmiş konumdadır (Tunçer ve Olgun, 2017: 56).

Sakin şehir hareketinin vurgu yaptığı bir diğer konuda yenilenebilir enerji konusudur. Seferihisar, diğer Cittaslow şehirleri gibi yenilenebilir enerji konusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Bu bağlamda Türkiye’de kurulumu hızla artan rüzgâr enerjisi santrallerinin Seferihisar’da da sayısı hızla artmaktadır. Bunun yanında yüksek ışıyım potansiyeli olan ilçede güneş enerjisi santralleri kurulmuştur. Ayrıca ısınma ve su ihtiyacını karşılamak için jeotermal kaynaklarda kullanılmaktadır (Tunçer ve Olgun, 2017: 64).

4.2. PERŞEMBE/ORDU

Perşembe, Orta Karadeniz bölümünde bulunan, 224 km² yüz ölçümüne sahip, gelenek ve göreneklerine sıkı sıkıya bağlı, bunun yanı sıra dünya ve Türkiye’deki gelişmeleri yakından takip edip, bu gelişmeleri kendi özelliklerini ve yapılarını koruyarak kendine uyarlayan Ordu’nun bir ilçesidir. Resmi olarak Cittaslow Birliği’ne 2 Kasım 2012’de katılan Perşembe, birliğin 161. üyesidir. Geçmişine bağlı olan ilçe birliğe üye olmasıyla birlikte yemeklerinin, yerel ürünlerinin, zanaatlarının, mimari yapılarının ve doğasının da korunarak kalkınmasını sağlayacak konuma gelmiştir. 30.812 nüfusu bulunan (https://www.nufusu.com/ilce/persembe_ordu-nufusu, Erişim Tarihi: 30.04.2019) Perşembe’nin genel olarak ekonomisi başta tarım(fındık, kivi, ceviz) olmak üzere hayvancılığa, balıkçılığa ve ticarete dayalıdır (Karadeniz, 2014: 84).

Karadeniz bölgesinin genelinde olduğu gibi Perşembe’de de sanayileşme ve şehirleşme açısından geri kalmışlık vardır. Fakat bu geri kalmışlığın avantajları bozulmamış doğa ve kültürdür. Perşembe ilçesi de bu geri kalmışlığın avantajını fark ederek kalkınma stratejisi olarak doğa ve kültür turizmini benimsemiş bu bağlamda önemli ve özel olduğu alanları koruyup turizme kazandırarak bölgenin kalkınmasını sağlamayı amaçlamıştır. Sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerini tam manasıyla pazarlayamayan Perşembe, Cittaslow Birliği’ne üye olmasıyla birlikte önemli bir imaj yakalamıştır. Karadeniz bölgesinin ilk Cittaslow şehri olma unvanını da elinde bulduran ilçe, birbirinin aynısı olan şehirlerin arasından sıyrılmış ve dünyada hızla değişen turizm taleplerine uyum sağlama ve diğer şehirlerle rekabet konusunda önemli bir noktaya gelmiştir. Perşembe’nin Cittaslow şehri olmasının ardından uluslararası bir denetim mekanizması tarafından doğasını, kültürünü, halkını ve misafirperverliğini harmanlayarak oluşturduğu kalkınma hamlesi belirli aralıklarla denetlenmektedir

(Karadeniz, 2014: 103). Perşembe, yenilenebilir enerji konusunda da çalışmalarını, fosil yakıt kullanımını azaltarak daha çok güneş ve biyokütle enerjisinden yararlanıp enerjiyi bu şekilde temin etme yolunda çalışmalar yapmaktadır (Günerhan vd., 2010: 36).

4.3. YALVAÇ/ISPARTA

İtalya’da bulunan Novellara şehrinde toplanan Cittaslow Genel Kurulu, 2012 yılının Ekim ayında Yalvaç’a sakin şehir unvanını vermiştir. Isparta’nın en büyük ilçesi olan Yalvaç, 46.823 nüfusa sahiptir (Bayraktar vd., 2016: 81).

İlçenin tarihi ve kültürel değerlerine bakıldığında göze çarpan unsurlar el sanatları ve Türklerin Anadolu’ya gelip yerleşik yaşama geçtikten sonra başlattığı ekmek yapımı geleneğidir. İlçenin Cittaslow’a üye olmasının ardından geleneksel el sanatları ve ekmek yapımını nesilden nesile aktarmaya yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Projesini Yalvaç Belediyesinin yürüttüğü 20 adet fırın ve üst katlarına oturma salonlarının olduğu binalar oluşturulmuş bu sayede Yalvaç için çok önemli bir yeri olan “taş fırında ekmek yapımı” geleneğinin devamlılığı sağlanmıştır (Ak, 2017: 889).

Yalvaç’ın Cittaslow Birliği’ne katılmasının ardından ilçede yürütülen diğer faaliyetler ise yapılan şenliklerde ve festivallerde bisiklet kullanımını özendirme adına toplu bisiklet turları, yöreye has tatların korunması ve gelecek nesle aktarılması için Geleneksel Yemek Yarışması gibi faaliyetlerdir (Bayraktar vd., 2016: 81). İlçenin sakin şehir olduktan sonra gerçekleştirdiği en önemli faaliyetlerden bir diğeri de yerel üreticinin ürettiği doğal ve katkısız ürünlerin satıldığı Yalvaç Pazarı’dır. Pazar açılırken belediye hoparlöründen dua okunur. Bu duanın oldukça eski bir geçmişi vardır ve pazara bereket ve bolluk getirdiğine inanılmaktadır (Ak, 2017: 889).

4.4. TARAKLI/SAKARYA

Taraklı, 6.849 nüfuslu, başlıca geçim kaynakları hayvancılık ve tarım olan Sakarya’nın küçük bir ilçesidir. 2011 yılında Cittaslow Birliği’ne katılan Taraklı’da tahta kaşık, şimşir tarak, Taraklı bezleri gibi el sanatları ürünleri dikkat çekmektedir. (Bayraktar vd., 2016: 80).

Taraklı'nın Cittaslow Birliği'ne katılımını sağlayan en önemli unsur ise kendine has mimari yapısı olmuştur. Geleneksel mimari yapısını koruyarak ve restore ederek kullanıma sunulmuştur (Öztürk, 2012: 120). Mimari yapısına önem vererek kültür turizmi sevenlerin odak noktası haline gelmesinin yanı sıra Taraklı'da yayla turizmi, yamaç paraşütü turizmi ve mağara turizmi gibi alternatif seçenekler de mevcuttur. Ayrıca ilçenin sakin şehir olmasının ardından yapılan en önemli çalışmalardan biri de ilçenin sahip olduğu jeotermal enerjinin daha etkin bir şekilde kullanılması için başlatılan ve 250.000 kişiye hizmet vermesi planlanan kaplıca tesisleri projesidir (Bilgi, 2013: 56).

4.5. GÖKÇEADA/ÇANAKKALE

Çanakkale'nin bir ilçesi olan 8.769 nüfuslu Gökçeada, Türkiye'nin en büyük adasıdır ve aynı zaman da Türkiye'nin en batısıdır. Cittaslow Birliği'ne üye ilk ve tek ada konumunda olan Gökçeada, 2011 yılında Birliğe katılmış ve Güney Marmara'da Birliğe katılan tek şehirdir (Bayraktar vd., 2016: 80).

Gökçeada resmi olarak 2011 yılında Birliğe katılmış olsa da adanın Cittaslow hususundaki çalışmaları 2006 yılında Carlo Petrini'nin adayı ziyaret etmesiyle başlamıştır. Petrini, adaya “Slow Food Convivium”u tesis edilmesini önermiş ve hemen akabinde Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi Gökçeada Uygulamalı Bilimler Meslek Yüksek Okulu Gastronomi Bölüm Başkanı Prof. Dr. H. Rıdvan Yurtseven önderliğinde bir Slow Food Convivium’u tesis edilmiştir (Özkan vd. 2014: 37).

Gökçeada'nın Cittaslow Birliği'ne üye olmasını kolaylaştıran önemli iki unsur vardır. Bu hususlardan birincisi bünyesinde barındırdığı doğal yollarla yapılan tarım işletmeciliğinin, gastronomi gibi alanlarda eğitim hizmeti sunan “Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu” ve adada düzenlenen bal, zeytincilik ve bağ projeleri gibi pek çok projeye destek veren ve adanın gastronomi alanında adını duyurmasında büyük rol oynayan “Gökçeada Gastronomi Araştırmaları Merkezi”dir. İkincş unsur ise, 2002 yılında ortaya çıkan “Organik Tarım Projesi”nin ilk proje modelinin uygulandığı yer olmasıdır. Bu projedeki asıl hedef adanın tamamen organik tarımına geçmesini sağlayarak pazardaki organik ürünlerin sayısını artırıp sağlıklı, kaliteli ve güvenilir ürünlerin üretilmesini sağlamaktır. (Ak, 2017: 895)

4.6. VİZE/KIRKLARELİ

2012 yılında sakin şehir hareketiyle tanışan Kırklareli'nin ilk sakin şehri olan Vize, 27.358 kişilik nüfusu ve zengin kültürel mirasıyla Marmara bölgesinin nadide ilçelerinden biri konumundadır. Osmanlıya başkentlik yapmış olan Edirne ve İstanbul'un arasında yer alan Vize, kültürel zenginlik yönünden Trakya Bölgesinin oldukça zengin bir yöresidir (<http://vize.bel.tr>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Vize ilçesinin sakin şehir olma yolundaki çalışmaları Vize Belediye'sinin ve Trakya Kalkınma Ajansının ortaklaşa yürüttüğü çalışmalar sonucunda başlamıştır. 2012 yılında Vize'nin resmi olarak Cittaslow Birliği'ne katılımı gerçekleşmiştir. Zengin bir kültürel mirasa ve tarihi geçmişe sahip olmasından ve kaynaklarının bol olmasından ötürü Yunan mitolojisinde "Kaynak Perisi" olarak geçen Vize, Trakya Bölgesi'nin ilk sakin şehridir (Sarıkaya, 2012: Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Vize'nin Sakin Şehirler Birliği'ne üyeliğinin ardından sakin şehir kriterleri kapsamında yaptığı çalışmalar ise çevre politikaları açısından, temiz ve yenilenebilir enerji sağlanması için rüzgar santralleri, kentte görüntü kirliliğini engellemek için elektrik kablolarının yerin alt kısmına alınması gibi çalışmaları örnek olarak verilebilir. Altyapı politikaları açısından ilçenin genelinde fiber optik kablo ağının kurulması, çevre yolunun oluşturulmasıyla uzun ve geniş araçların ilçe merkezinden uzaklaştırılması, bölünmüş yol ve bisiklet kullanımını artırmaya yönelik uygulamalarının artırılması bu alandaki diğer uygulamalardır. İlçenin tarihini, kültürünü ve yerel ürünlerini koruma açısından yapılan çalışmalar ise sırayla yöreye has yemeklerin ve ürünlerin tüketimini özendirme amacıyla ilçede bulunan restoranların menülerindeki ürünlerin yöresel ürünler ve yemekler olmasına dikkat etmek, yörede yaşayan insanların kendi el işçiliği ile hazırladığı ürünleri ve yaptığı yiyecekleri tanıtır, satışını sağlayacağı bir kooperatif kurmak, ilçede bulunan tarihi yapılara ve önemlerine dikkat çekmek adına yapılan çalışmaları örnek olarak verilebilir (Ak, 2017: 898).

Tarihi ve kültürel mirasıyla tarih turizmini seven turistlerin dikkatini çeken Vize, sakin şehir olma yolunda yaptığı başarılı çalışmalarla da sıklığı ve kargaşanın bol olduğu İstanbul gibi bir metropolden sıkılıp, sakinlik isteyen insanların da dikkatini çekmektedir. Ancak bu durum Vize açısından, "İstanbullaşma" tehlikesini de beraberinde

getirmektedir. Bu tehlike genel olarak büyük metropollere fiziksel olarak yakın olan tüm sakin şehirler için geçerlidir. Yaşam kalitesini artırmak için evini Vize'ye taşıyanlar, gündüz iş için İstanbul'a gidip akşam olunca da Vize'ye geri dönen insan sayısının artmasıyla, Vize sakin şehir olmaktan çıkma tehlikesiyle karşı karşıyadır (Ergüven, 2011: 209).

4.7. AKYAKA/MUĞLA

Muğla'nın Ula ilçesine bağlı bir belde olan Akyaka, şehrin büyükşehir belediyesi olmasının ardından 6360 sayılı kanun gereğince belde belediyelikleri kapatılıp büyükşehir belediyesine bağlı mahallelere dönüştürülmesinin ardından Akyaka Mahallesi olarak Ula belediyesine bağlanmıştır (<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Akyaka, Özel Çevre Koruma Bölgesi Statüsü'ne ek olarak doğal sit alanı içinde bulunması, biyolojik çeşitliliği, azmakları ve Gökova Körfezine açılan koyları ile önemli avantajlara sahip bir ilçedir (Sungur, 2013: 645; Bilgi, 2013: 55). Resmi olarak 9 Şubat 2011'de başlayan başvuru süreci Haziran 2011'de Akyaka'nın Cittaslow Birliği'ne katılımının ilanı ile sonuçlanmıştır (Öztürk, 2012: 118).

Vizyonu “doğasına saygılı, kendine has mimari yapısını muhafaza eden, hizmet açısından altyapısını etkili kullanan ve alternatif turizme odaklı, insanların beraberce hareket edebildiği bir Akyaka” olarak belirlenen Akyaka, 2010 yılı Nisan ayında yapılan bir referandum ile %95'lik bir oranla sakin şehir olma yolunda “evet” oyu almıştır (<http://akyaka.bel.tr>, Erişim Tarihi: 30.04.2019)

Sakin şehir olan Akyaka çevre politikaları açısından yapılan çalışmalar; çevre temizliğine önem verilmesi ve bu yönde çalışmaların artırılması, geri dönüşüm ve atık dönüşümüne yönelik çalışmaların yürütülmesidir. Akyaka'nın alt yapı çalışmaları bakımından yapılan çalışmalar ise bisiklet kullanımını teşvike yönelik belde içinde bisiklet garajlarının oluşturulması ve yaygınlaştırılmasını örnek olarak verilebilir. Fakat Akyaka'nın yerel esnafı tarafından yöresel ürünlerin üretilip satıldığı veya organik ürünlerin sunulduğu bir pazarı bulunmamaktadır. Bu durum Akyaka'nın genel olarak uygulaması gereken önemli bir sakin şehir kriteri açısından çok fazla ilerleme kat

etmediğini göstermektedir. Akyaka'nın sakin şehir olma konusunda bir diğer sorunu ise, Akyaka'nın özellikle yaz aylarında turizmin etkisinde kalarak beldeye gelen turistlerin belde nüfusunu oldukça fazlalaştırması ve bunun sonucunda sakin şehirlere çokça yöneltilen turizm odaklı olma sorununun baş göstermesidir. Bu bağlamda Akyaka'nın sakin şehir hususunda başarılı bir duruş sergileyemediği, bu nedenle ilerleyen zamanda Akyaka'nın Cittaslow ağında kalamayacağını öngörülmektedir (Ak, 2017: 895).

4.8. YENİPAZAR/AYDIN

Aydın iline bağlı nüfusu 12.596 olan Yenipazar'ın tarihi M.Ö. 2000'li yıllarda ilk yerleşim yeri olan Orthosia Antik Kenti'ne dayanmaktadır. Aradan uzun yıllar geçmesinin ardından dağılan kent 17. Yüzyılda Cihanoğulları tarafından Yenipazar'ın günümüzdeki konumunda yeniden kurmuştur. Yenipazar ismi ise yeniden imar edilen bu yeni yerleşim yerinde haftada bir gün küçük çapta bir pazar ve ticaret alanı kurulmasından gelmektedir (Öztürk, 2012: 119; Bilgi, 2013: 55).

2011 yılında Polonya'nın Lizbark Warminski kentinde düzenlenen Uluslararası Cittaslow Kongresinde Yenipazar sakin şehir unvanını kazanmıştır. Sakin şehir olma kriterleri konusunda yapılan çalışmalar; çevre politikaları kapsamında 65 dönümlük bir arazide tabiat parkının oluşturulması, okullara geri dönüşüm kutularının konması, evlerdeki kullanılmayan kağıtların toplatılarak geri dönüşüme kazandırılması, sürdürülebilir ve yenilenebilir enerji adına küçük bir parka güneş panellerinin yerleştirilmesiyle enerji elde edilmesi sayılabilir (<http://yenipazar.bel.tr>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Altyapı politikaları kapsamında yöre halkının sosyalleşmesi adına yeni bir kent meydanının oluşturulması, bisiklet kullanımını teşvik etmek için bisiklet yarışlarının düzenlenmesi, "Sarı Bisiklet" projesinin desteklenmesi ve geliştirilmesi, sahip olduğu doğal güzellikleri ve mimari yapıların bakım ve onarımını yaparak yeniden hayata döndürülmesi ve kullanıma elverişli hale getirilmesi gibi çalışmalar örnek olarak verilebilir. Yerel üreticiyi ve ürünleri koruma konusundaki çalışmalar ise; yöre halkının ürettiği organik ve el yapımı ürünleri pazarlayabildiği dışardan herhangi başka bir ürün ya da satıcının giremediği pazar günleri kurulan "üretici pazarının" kurulmasıdır. Ayrıca

yerel yemeklerin üretilip satıldığı ve yerel tohumun korunup çoğaltılması adına yürütülen çalışmalar da vardır (Ak, 2017: 900).

4.9.HALFETİ/ŞANLIURFA

Nüfusu 38.592 olan Şanlıurfa Halfeti ilçesi, Finlandiya'nın Kiristenstad şehrinde 12-13 Nisan 2013 tarihinde düzenlenen Uluslararası Cittaslow Koordinasyon Komitesi toplantısında sakin şehir unvanını kazanmıştır (<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-halfeti>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Halfeti, kültürel ve tarihsel açıdan oldukça zengin bir geçmişe sahiptir. Hz. İsa'nın havarisi Aziz Yohannes'in İncil'i yazıp çoğalttığı ve Hristiyanlarca mukaddes bir yer olarak kabul gören Rum Kalesi, Kuzey Afrika'ya özgü çizgili sırtlanların Kuzey Afrika dışında sadece Halfeti'de yaşama olanağı bulabilmesi, yöreye has kesme taş evleri ve kuş pencereleri gibi çok sayıda özgünlük Halfeti'nin ne kadar zengin bir kültürel geçmişe sahip olduğunu göstermektedir (TRT Türk Yavaş Şehirler Belgeseli, Erişim Tarihi: 30.04.2019). Ayrıca Halfeti'nin yöresel yemeklerinin servis edildiği, Türkiye'de başka bir örneğinin olmadığı göl çevresine konumlandırılmış duba restoranlar (yüzen restoranlar) kendine has özgün yapılarıyla Halfeti'nin güzelliklerini çeşitlendirmektedir (Boyraz ve Bostancı, 2015: 73).

Olca, Giritlioğlu, ve Özekici'nin(2017) yaptıkları çalışmada Halfeti'nin Sakin Şehir Birliği'ne üyeliğinin ardından sakin şehir prensiplerinin Halfeti mutfağına etkisinin yerel halk tarafından nasıl algılandığının ortaya koymaktadır. Yöre halkından 405 kişinin katılımı ile ankete dayalı bir araştırma gerçekleştirilmiştir. Yapılan analizler sonucunda yöre halkının sakin şehir prensiplerinin Halfeti mutfağına olan etkisi kapsamında olumlu yönde olduğu görülmüştür. Ayrıca ankete katılan katılımcıların tanıtıcı özelliklerinin tutumları üzerinde önemli bir farklılığa yol açmadığı görülmüştür

Halfeti'nin mikro klima iklimi sayesinde “siyah gülün” dünyada sadece bu bölgede yetişiyor olması Halfeti'nin bir başka özgünlüğüdür. Yapılan araştırmalar sonucunda bu siyah gülün, Fransız gül yetiştirici Guillot tarafından 1859 yılında Fransa'dan Türkiye'ye getirildiği ortaya çıkmıştır. Sadece Halfeti topraklarında siyah rengini alıp açan gül, özellikle bahar aylarında yetişmektedir. Kesilip tohum olarak başka bir yöreye

götürüldüğünde gülün siyah renginin değiştiği görülmektedir. Halfeti belediyesi, siyah gülün adını uluslararası arenada daha çok duyurmak amacıyla “Siyah Gül Festivali” organize etmeyi planlamaktadır (Boyras ve Bostancı, 2015: 70).

“Sessiz şehir” olmak amacıyla Halfeti’de, yöre halkının aydınlatılması, sakin şehir düşüncesinin yerleşmesi ve geliştirilmesi amacıyla eğitim programları düzenlemekte ve yörenin sahip olduğu maddi ve manevi değerleri tanıtmak için Türkçe ve İngilizce tanıtım broşürleri hazırlanmaktadır (Ak, 2017: 896).

4.10. ARTVİN/ŞAVŞAT

16.471 nüfusa sahip Artvin’in Şavşat ilçesi 21-23 Haziran 2015 tarihlerinde İtalya’nın Milano şehrinde toplanan Cittaslow 2015 Yılı Genel Kurulu tarafından sakin şehir unvanını almıştır. Gürcüce “kara orman” anlamına gelen Şavşat, Ortaçağ döneminde Şavşeti olarak da anılmaktadır (<https://cittaslowturkiye.org/tag/savsat>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Şavşat’ın sakin şehir olma yolundaki çalışmaları incelendiğinde daha çok çevre ve altyapı kriterlerine önem verildiği görülmektedir. Çevre politikaları açısından Şavşat Belediye Başkanının Seferihisar’a düzenlediği gezi esnasında gördüğü güneş enerjisi kullanarak sebze ve meyvelerin kurutulması mekanizmasını Şavşat’a kurma çalışmaları Haziran 2016’da başlatılmıştır. Bu şekilde kurutulan meyve ve sebzeler daha sağlıklı olup, enerjiden de daha etkin bir şekilde yararlanılmaktadır. Altyapı politikaları açısından çokça şikayet alan yaya kaldırımı sorunu çözüme kavuşmuştur. Ayrıca Şavşat, yerel üreticiyi ve ürünleri koruma adına düzenlenen ve Perşembe günleri kurulan pazarla sakin şehir olma konusunda önemli bir kriteri de yerine getirmiştir (<https://savsat.bel.tr>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Doğal ve tarihi miras bakımından oldukça zengin olan ilçe, geleneksel mimari yapılarıyla (Tibet Manastırı, Şavşat Kalesi, Veliköy Eski Ahşap Camii) sakin şehir olmanın gereklerini karşılamaktadır. Sakin şehir olmanın bir diğer gereği ise yöresel tatların kaybolmasını önlemektir. Bu hususta ilçede yöresel peynir eritme, sinor, armut pekmezi gibi yöresel lezzetler hala yapılmakta ve nesilden nesile aktarılmaktadır (<https://cittaslowturkiye.org/tag/savsat>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

4.11. EĞRİDİR/ISPARTA

Eğirdir ilçesi, tarih boyunca yirmiye yakın medeniyete ev sahipliği yapmış, bünyesinde barındırdığı Aya Steffanos Kilisesi, Aya Gergios Kilisesi M.Ö. 4. yüzyılda yapıldığı tahmin edilen Eğirdir Kalesi, 14. yüzyılda yapıldığı tahmin edilen Hızırbey Camii gibi yapıtlarla tarihi ve kültürel yönden oldukça zengindir (Karabacak, 2014: 344). İlçenin tarihi ve kültürel yönden zengin olması, kültür turizmini seven turistlerin dikkatini çekmesi sakin şehir olma yolundaki çalışmalarını kolaylaştırmaktadır.

32.503 nüfusa sahip Eğirdir ilçesi, Artvin'in Şavşat ilçesinde 3-5 Şubat 2017 tarihleri arasında düzenlenen Cittaslow Türkiye Koordinasyon Komitesi toplantısında Türkiye'nin 14. Cittaslow şehri olarak kabul edilmiştir (<https://www.sabah.com.tr/akdeniz/2017/01/29/egirdir-sakin-sehir-oldu>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

Alagöz (2018) çalışmasında örneklem alanı Eğirdir'dir. Çalışmanın amacı Cittaslow Birliği'ne katılımı gerçeklesen Eğirdir'in kültürüne, doğasına, yerel esnafına ve yemeklerine, yerel halkın kendi imkanlarıyla ürettiği ürünlere saygı duyarak ve sahip çıkarak geliştirilmesi, ekonomik ve sosyal hayat açısından canlı tutulmasıdır. Ayrıca sakin şehir hareketi felsefesinin anlam ve önemini anlaşılması ve Eğirdir'in Sakin Şehir Birliği felsefesinin kriterlerine ne kadar bağlı olduğu hususunda durum tespiti yapılarak farkındalık oluşturulması amaçlanmıştır. Çalışma konusunun altyapısını Eğirdir belediyesi gibi devlet kurumlarından alınan bilgiler, yazılı kaynaklar, internet veri tabanları oluşturmaktadır. Sonuç olarak ise Eğirdir'in sürdürülebilir çevre, mimari ve ekonomik kalkınma açısından ilerleyebileceğini söylemek mümkündür.

2014 yılında yerel halkın sakin şehir hareketi konusunda bilgilendirilmesiyle sürece başlanan ilçe, sakin şehir olma kriterlerini tamamlamasının ardından 2017 yılında sakin şehir unvanını almıştır. İlçe yeni sakin şehir olduğundan çevre ve alt yapı çalışmaları halen devam etmektedir.

4.12. GERZE/SİNOP

Tarihi M.Ö. 1400'lü yıllara dayanan Sinop'un Gerze ilçesi Hitit, Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Büyük İskender, Roma ve Bizans İmparatorluklarının egemenliği altında bulunmuş,

1214 yılında I. İzzettin Keykavus zamanında Selçuklu Devleti'nin egemenliği altına girmiştir. Gerze, bir dönem Trabzon Rum İmparatorluğu tarafından işgal edilmiştir. Son olarak ise 1459 yılında Fatih Sultan Mehmet Han tarafından Osmanlı Devletine bağlanmıştır (<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-gerze>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

23.661 nüfuslu ilçe 2017 yılında sakin şehir unvanını kazanan Gerze, temiz denizi, bozulmayan doğası, sahip çıktığı el sanatları ve yöresel lezzetleriyle sakin şehir olma konusunda önemli üstünlüklere sahiptir. İlçede yöre halkının ürettiği ve doğal ortamlarda yetiştirdiği yöresel ürünlerin satıldığı dışardan herhangi başka bir ürünün sokulmadığı Cuma günleri kurulan Gerze halk pazarıyla Cittaslow kenti olmanın önemli bir kriteri de yerine getirilmektedir. (<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-gerze>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

4.13. GÖYNÜK/ BOLU

Bolu'nun ilçesi olan Göynük, yüksek tepelerin arasında akarsuların geçtiği vadilerde karşılıklı yamaçların tabanına ve eteklerine kurulmuş tipik bir Osmanlı kasabasıdır (<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-goynuk>, Erişim Tarihi: 30.04.2019). Nüfusu 15.184 olan ilçenin Cittaslow Birliği'ne ilk başvurusu 2014 yılında olmuştur. Yöre halkının da desteğini alarak Cittaslow ulusal kriterlerine uyum konusunda kararlı bir şekilde çalışan ilçe yöneticileri bu çalışmanın sonuçlarını 8 Şubat 2017 tarihinde almıştır (Zengin ve Genç, 2018: 590). Göynük'ün sakin şehir olmasındaki en büyük etken, kültürel ve doğal güzelliklerini Osmanlı'dan günümüze dek korumayı başarmış olmasıdır. Çevre ve alt yapı çalışmaları halen devam etmekte olan ilçede yazılı kaynak yetersizliğinden ötürü yapılan çalışmalar hakkında pek bir bilgi yoktur.

Zengin ve Genç (2018) araştırmalarında son yıllarda turizmin ve turizm pazarlaması anlayışının Cittaslow uygulamalarıyla birlikte değişiklik gösterdiğini ve yeni boyutlar kazandığını belirtmektedir. Dünyanın değişik bölgelerinde bu konseptte uygun yatırımların ve uygulamaların faaliyete geçmesinin benzer durum ülkemiz içinde söz konusudur. Geleneksel turizm pazarlaması anlayışının dışına çıkılarak, sakin şehir uygulamalarına yönelik pazarlama anlayışı geliştirilmektedir. Çalışmada; Bolu'nun Göynük ilçesinin Cittaslow Birliği'ne üyeliğinin ardından kentte faaliyet gösteren özel sektör işletmesi yöneticilerinin pazarlama faaliyetlerine bakış açılarındaki değişiklikler

ve gelecekte olması muhtemel değişikliklerin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik kentte bulunan beş konaklama işletmesi ve iki yiyecek içecek işletmesini temsilen altı kişiyle yarı yapılandırılmış soru formu vasıtasıyla mülakatlar yapılmıştır. Araştırma sonucunda ise Gynk’n Sakin Şehir Birliği’ne üyenin ardından hissedilir bir talep artışı olduğu, pazarlama faaliyetlerinin hız kazandığı ve bu durumun özel sektör temsilcileri açısından olumlu bir gelişme olarak gördüğü sonucuna varılmıştır. Bunlara ek olarak, kentteki konaklama ve aktivite yetersizliğinden ötürü Gynk’n en azından Őimdilik günü birlik ziyaret edilen destinasyon durumunda olmaktan kurtulamayacağı da sonuçların arasında yer almıştır.

4.14.UZUNDERE/ERZURUM

Tarihi M.. 650’li yıllara dayanan Erzurum’un Uzundere ilçesi, ile pek çok medeniyetin izlerini taşımaktadır. Ayrıca coğrafı konumu, doğası, asırlar boyu sürdürdüğü geleneksel kırsal yaşam kültürü, tahrip edilmeden korunan tarihi eserleri Uzundere’nin Cittaslow Birliği’ne ye olma hususundaki en önemli üstünlükleridir (<https://cittaslowturkiye.org/category/uzundere>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

İtalya’da düzenlenen Uluslararası Cittaslow İcra Kurulu Toplantısı’nda Sakin Şehir Birliği’ne katılımı gerçekleşen Uzundere, sahip olduğu doğal güzelliklerle de turistlerin dikkatini çekmektedir. Özellikle oluşumu ve yüksekliği itibariyle dünyanın önemli Őelalelerinden biri ve Türkiye’nin en yüksek Őelalesi olan Tortum Őelalesi, ilginç oluşumu ve çevresindeki güzellikleriyle turistleri kendine çeken Tortum Gl önemli turizm kaynaklarıdır (etinkaya vd., 2016: 1068). 7.598 nüfuslu ilçe, Sakin Şehir Birliği’ne ye olmasının ardından ilçede yapılacak olan hidroelektrik santrali kurma girişimine doğasına, kimliğine ve tarihine sahip çıkmak için Tortum ayı üzerinde santral kurulmasına karşı çıkmıştır. Yapılacak bu santralin, ilçenin doğal güzelliklerini bozacağı, sakin Şehir yeliğini ve unvanını koruyamama gibi kötü sonuçlar doğuracağı vurgulanmıştır. (<https://yesilgazete.org>, Erişim Tarihi: 30.04.2019)

Küçükali ve Şen (2017) araştırmalarında Erzurum’un Uzundere ilçesinde yaşayan kamu ve özel sektörde çalışan kent sakinlerinin Uzundere’nin Sakin Şehirler Birliği’ne ye olmasının ardından, çalışma hayatlarında ve yaşam kalitelerinde meydana gelen değişikleri araştırmışlardır. Sakin Şehir olan Uzundere’de yaşayan ve çalışan bireylere

uygulanan anket sonucunda kent sakinlerinin, ilçenin sakin şehir olmasından memnun oldukları ve Uzundere'nin sakin şehir olma özelliğinin çalışma performanslarına olumlu etki ettiği sonucu çıkmıştır. Ayrıca çalışanlar, kent yönetimine katılımın artması, sosyal imkanların geliştirilmesi ve çevresel değerlerin korunmasına yönelik eksikliklerin giderilerek bu yönde çalışmaların hız kazanmasıyla Uzundere'nin bu süreçten daha karlı bir şekilde çıkacağı fikrindedirler

4.15. MUDURNU/BOLU

Bolu'nun Mudurnu ilçesi, Sakin Şehirler Birliği'ne yaptığı ilk başvurunun ardından çok çaba sarf edip sakin şehir olma kriterleri hususunda yoğun çalışmalar gerçekleştirmiş ve Cittaslow Uluslararası Koordinasyon Komitesi tarafından 05 Mart 2018 tarihinde Türkiye'nin 15. Cittaslow şehri unvanını elde etmiştir (<http://mudurnu.bel.tr>, Erişim Tarihi: 30.04.2019). Şehirde bulunan pek çok tarihi yapı ve doğal güzellikleriyle dikkat çeken Mudurnu'da, bu güzellikleri koruma ve gelecek kuşaklara aktarma konusunda çalışılmaktadır. Ayrıca yöreye has yemeklerin unutulmaması, gelecek kuşaklara aktarılması ve sağlıklı besinlerin tüketilmesi için yapılan çalışmalar da ilçenin Sakin Şehir Birliği'ne üye olduktan sonra hız kazandırdığı diğer çalışmalardır (<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-mudurnu>, Erişim Tarihi: 30.04.2019).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SAKİN ŞEHİRLERDE (CITTASLOW) YAŞAYANLARIN MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ ŞEHİR ZİYARET EDEN YERLİ TURİSTLERİN BU ŞEHİRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ: SEFERİHİSAR ÖRNEĞİ

1. ARAŞTIRMANIN AMACI VE ÖNEMİ

Araştırmanın amacı, İzmir'in Seferihisar ilçesinde yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının yöreye gelen yerli turistlerin tatminlerine ve bunun da tekrar ziyaret etme niyet ve sadakatine etkisini ortaya koymaktır. İlgili literatür incelendiğinde dünyada ve Türkiye'de bu alanda yapılmış bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Oysaki sakin şehir olabilmenin kriterlerinden birisi kentte yaşayanların Misafirperverlik anlayışlarının olması ve bunun geliştirilmesidir. Eğer misafirperverlik kriteri tam olarak gerçekleştirilebilir ise sakin şehir olma ve kalabilme yolunda da çok önemli bir adım atılabilecektir. Misafirperverlik bu çalışmada ele alındığı şekilde kenti ziyarete gelenlerin tatmini ve şehri tekrar ziyareti üzerinde de oldukça etkili olabilecek bir kriterdir.

Araştırma sonuçları sakin şehir olmak isteyen veya sakin şehir kabulünü alan şehirlerin misafirperverliğin hangi boyutlarını geliştirmelerinin yerli turistlerin tatmini ve şehri tekrar ziyaret etme niyeti üzerindeki etkisini ortaya koyması ve bu yönde harekete geçmeleri açısından önemlidir. Bu çalışmanın diğer çalışmalardan bir diğer farkı da verilerin yapısal eşitlik modeli analiziyle gerçekleştirilmiş olmasıdır. Bu analiz yöntemi bütüncül olarak egzogen ve endojen değişkenlerin analize dahil edilmesine imkan vermektedir. Bir diğer ifadeyle verilerin analizi sonucunda gerçek yaşama daha uygun sonuçlar elde edilebilmektedir.

2. ARAŞTIRMANIN KAPSAMI

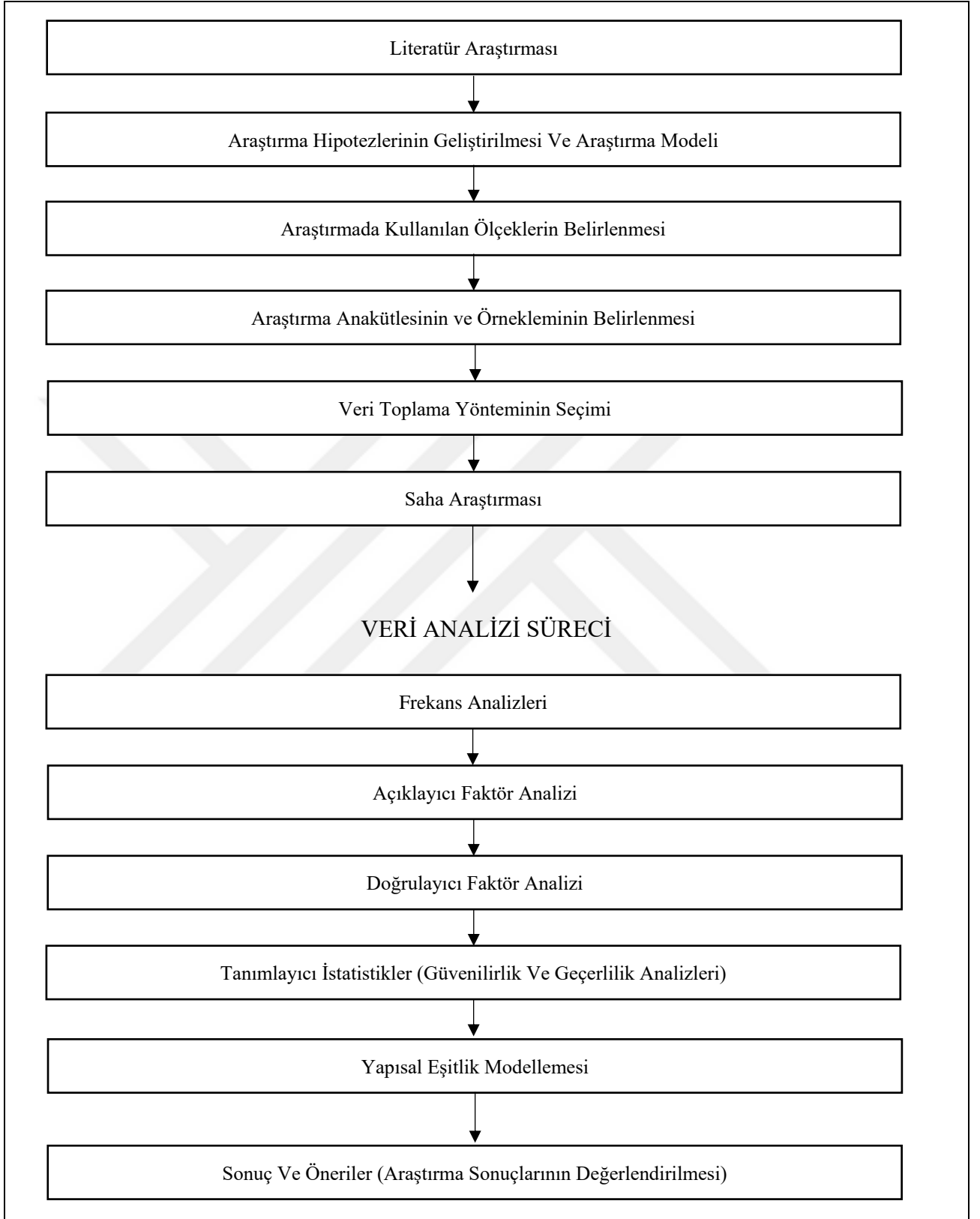
Bu çalışmada gerçekleştirilen araştırma Türkiye'nin ilk sakin şehri olan İzmir'in Seferihisar ilçesinde gerçekleştirilmiştir. Türkiye'nin ilk sakin şehri olduğu için araştırmanın örnekleme olarak Seferihisar seçilmiştir. Bu seçimde yargısal örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

3. ARAŞTIRMA TASARIMI VE ARAŞTIRMADA İZLENİLEN SÜRECİ

Araştırma tasarımı konusu birçok açıdan ele alınabilir. Amaçları yönünden araştırma tasarımları “keşfedici araştırma”, “tanımlayıcı araştırma” ve “açıklayıcı araştırma” olmak üzere üç grupta incelenmektedir (Altunışık vd, 2012). Bu çalışmada her üç yaklaşımın da yer aldığı karma araştırma tasarımı kullanılmıştır.

Çalışmanın ilk iki bölümünü oluşturan literatür araştırması ve pilot çalışma sonuçları keşfedici araştırma niteliğindedir. Keşfedici araştırma sonrasında kent sakinlerinin problem çözme, empati, isteklilik, dostça yaklaşım boyutlarını belirlemek için gerçekleştirilen açıklayıcı faktör analizi, araştırma katılımcılarının demografik bilgilerine ilişkin frekans analizleri ile çalışmanın güvenilirlik ve geçerliliğine ilişkin analizler tanımlayıcı araştırma kapsamında değerlendirilmektedir. Araştırma modeli çerçevesinde gerçekleştirilen yapısal eşitlik modellemesi analiz ise “açıklayıcı (nedensel-sebep sonuç ilişkisi) araştırma” kapsamındadır. Yukarıda belirtilen araştırma tasarımı doğrultusunda çalışmada izlenen araştırma süreci akış şeması Şekil 1’de görülmektedir.

Şekil 1: Çalışmada İzlenen Araştırma Süreci Akış Şeması

4. ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Bu çalışmada izlenen araştırma yöntemine ilişkin olarak anakütlenin belirlenmesi, araştırmanın uygulanacağı örneklem büyüklüğünün tespit edilmesi, anket formunun oluşturulması, veri toplama yöntemi ve araştırmada kullanılan ölçeklere ilişkin bilgiler aşağıdaki alt başlıklarda ayrıntılı bir şekilde ele alınmaktadır.

4.1. ARAŞTIRMANIN ANAKÜTLESİ VE ÖRNEKLEMİ

Anakütle, yapılan araştırmanın sonuçlarının genellenebilmesini sağlayan elemanların bütünüdür. Anakütlenin tanımlanması kolay lakin ulaşılması çok güçtür. Örneğin anakütlesini insanlar olarak ele alan bir araştırmacının bütün insanlara ulaşması imkansız olabilir. Bu nedenle bu tür karışıklıkların önlenmesi için araştırmanın anakütlesini temsil eden çalışma anakütlesine ulaşmak istenir. Çünkü çalışma anakütlesi daha somut ve ulaşılabilir (Karasar, 2002: 110). Tezin araştırma kısmı için anakütlesi Cittaslow Birliği'ne üye olan Seferihisar'a ziyarete gelen yerli turistlerden oluşmaktadır.

Örneklem, çalışmada oluşturulan anakütleyi temsil edecek şekilde, oluşturulan bu grup içerisinde belirli sayıda elemandan oluşan, bir alt elemanlar grubunu oluşturmaya yönelik süreçtir. Örneklem amacı, anakütle hakkında genellemeler yapılabilecek (tümevarım) bilgiyi araştırmacıya sunmasıdır (Altunışık vd, 2012: 132-133).

Araştırmada örneklem büyüklüğü belirlenirken Sekaran'ın (2000) tarafından belirli istatistiki yöntemlere dayanarak önerilen en az örneklem sayısı (384) dikkate alınmıştır. Örneklem oluşturulup dahil edilecek kişiler belirlenirken de belli başlı kriterler göz önünde bulundurulmuştur. Katılımcıların Seferihisar'ı ziyarete gelen yerli turistler olmaları, Seferihisar'daki hizmetlerden ve yerel halkın misafirperverliğinden faydalanmaları bu kriterlerin başında gelmektedir. Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

4.2. ANKET FORMUNUN OLUŞTURULMASI VE VERİ TOPLAMA YÖNTEMİ

Anket formunda “kategorik sorular” ve “Likert ölçek soruları” olmak üzere iki bölüm bulunmaktadır. Anket formunun birinci bölümünde Seferihisar ilçesindeki yerel halkın

misafirperverliğinin “problem çözme”, “empati”, “isteklilik”, “dostça yaklaşım” boyutlarıyla ele alınıp yöreye gelen yerli turistlerin “tatminlerinin” ve buna bağlı olarak da yöreyi “tekrar ziyaret etme niyetleri ve sadakatlerini” ölçmeye yönelik sorular yer almaktadır. Ölçek soruları 5’li likert ölçeği (1=Kesinlikle Katılmıyorum, 2=Katılmıyorum, 3=Kararsızım, 4=Katılıyorum, 5=Kesinlikle Katılıyorum) kullanılarak değerlendirilmiştir. Literatürden yararlanılarak oluşturulan bu ölçekte toplam 41 ifade yer almaktadır. Araştırmada kullanılan anket formu Ek 1’de yer almaktadır

Anket formunun ikinci bölümünde ise cinsiyet, yaş, eğitim durumu, medeni durum, aylık gelir, meslek gibi katılımcıların özelliklerine ilişkin “kategorik” sorular yer almaktadır. Ayrıca katılımcılara Cittaslow hakkında genel olarak da olsa bilgi sahibi olup olmadıkları, daha önce Cittaslow kentine ziyaret tecrübelerinin olup olmadığı ve Seferihisar’ın Cittaslow’a üye şehir olduğunu bilip bilmedikleri de sorulmuştur.

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak yüz yüze anket yöntemi kullanılmıştır. Genel olarak verilerin toplanmasına geçilmeden önce anket formunda yer alan soruların anlaşılabilirliğini test etmek ve eksiklikleri belirlemek için bir pilot çalışma gerçekleştirilmiştir. Pilot çalışma, 24 Eylül 2018-30 Eylül 2018 tarihleri arasında araştırmanın hedef kitlesi içerisinde yer alan 35 kişi üzerinde gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze anket yönteminin kullanıldığı bu pilot çalışma sonucunda anket formundan herhangi bir ifade çıkarılmamış olup, bazı küçük düzeltmeler yapılarak araştırmanın planlandığı şekilde devam etmesine karar verilmiştir. Pilot çalışmanın devamında gerçekleştirilen veri toplama sürecinde anketler 1 Ekim 2018-14 Ekim 2018 tarihleri İzmir’in Seferihisar ilçesine gelen yerli turistler üzerinde uygulanmıştır. Veri toplama süreci sonucunda 418 anket toplanmıştır. Ancak eksik ve/veya hatalı doldurulması nedeniyle çıkarılan anketler sonucunda toplam 390 anket analizlerde kullanılmıştır. Elde edilen verilerin analizinde IBM SPSS 23 ve IBM AMOS 23 paket programları kullanılmıştır.

4.3. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ÖLÇEKLER

Bu çalışmada Kuo ve arkadaşlarının (2012), Bosnjak ve arkadaşlarının (2011) ve Stylos ve arkadaşlarının (2016) yapmış oldukları çalışmalar temel alınmıştır. Aşağıdaki tablo 2’de çalışmada kullanılan ölçeklerin boyutları, ifadeleri ve ölçeklerin literatür kaynakları görülmektedir.

Tablo 2: Çalışmada Kullanılan Ölçekler, İlgili Boyutlara Ait İfadeler, Literatür Kaynağı

Boyutlar	Ölçekler	Literatür Kaynağı
Misafirperverlik Anlayışı (Problem Çözme Boyutu)	<ol style="list-style-type: none"> 1.Şikâyetlerimin nedenlerini arayıp hızlı bir şekilde çözerler. 2.Etkili bir şekilde hizmet verirler. 3.Sundukları hizmetler hatasızdır. 4.Sorunlarımı sabırla çözerler. 5.Hatalı bir durumda hatalarını anlayıp özür dilerler. 6.İstek veya şikâyetlerimi takip eder ve çözerler. 7.Sorunlarımı çözerken sakin bir tutum sergilerler. 8.İsteklerimi hemen ele alırlar. 9.Beklenmedik olaylara karşı dikkatlidirler. 10.Herhangi bir sorunumu çözmek için aktif bir şekilde uğraşırlar. 11.Kıyafetlerim ve dış görünümüm konusunda önyargılı değillerdir.	KUO Chun-Min, CHEN Li-Chan, Y. LU Carol. "Factorial Validation Of Hospitality Service Attitude." International Journal of Hospitality Management 31.3, 2012, ss. 944-951
Misafirperverlik Anlayışı (Empati Boyutu)	<ol style="list-style-type: none"> 1.Bireysel taleplerime uygun hizmet sunarlar. 2.Öncelik olarak bizim yararımızı düşünürler. 3.İhtiyaçlarımı anlarlar. 4.Güvenliğim ve özel yaşamımın gizliliğiyle yakından ilgilenirler. 5.Benimle sohbet ederler ve etkileşim halinde olurlar	
Misafirperverlik Anlayışı (İsteklilik Boyutu)	<ol style="list-style-type: none"> 1.Şehrin tanıtılmasında çok ilgilidirler. 2.Yoğun zamanlarında bile ihtiyaçlarımın farkındadırlar. 3.Şehrin yeni tesislerini veya yerlerini bana doğru bir şekilde tanıtırlar. 4.Bana zarif davranırlar.	
Misafirperverlik Anlayışı (Dostça Yaklaşım Boyutu)	<ol style="list-style-type: none"> 1.Her zaman güler yüzlüdürler. 2.İnsanların ırkına veya uyuğuna karşı önyargılı değillerdir. 3.Beni nazikçe selamlarlar. 4.Bakımlıdırlar. 5.Enerji doludurlar.	

Tatmin	<p>1.Seferihisar’da geçirdiğim tatilden çok keyif aldım.</p> <p>2.Seferihisar’da geçirdiğim tatilde iyi deneyimlerim oldu.</p> <p>3.Seferihisar’a gelmekte karar kıldığım için mutluyum.</p> <p>4.Seferihisar’da geçirdiğim zaman bütün beklentilerimi karşıladı.</p> <p>5.Seferihisar’da geçirdiğim zaman hayat kalitemi artırdı.</p> <p>6.Bence tatil yapılmazsa insanın yaşam kalitesi düşük olur.</p> <p>7.Kendimi Seferihisar’ın bir hayranı olarak görüyorum.</p> <p>8.Seferihisar’a yapmış olduğum ziyaret genel olarak mükemmeldi.</p>	<p>BOSNJAK Michael, SIRGY Joseph, HELLRIEGEL Sarah, MAURER Oswin, "Postvisit Destination Loyalty Judgments: Developing And Testing A Comprehensive Congruity Model." Journal of Travel Research 50.5., 2011, ss. 496-508.</p>
Tekrar Ziyaret Niyet ve Sadakati	<p>1.Yakın gelecekte Seferihisar’ı tekrar seyahat etme niyetindeyim.</p> <p>2.Yakın gelecekte tekrar Seferihisar’ı ziyaret etmeyi planlıyorum.</p> <p>3.Yakın gelecekte Seferihisar’ı tekrar seyahat etme ihtimalim var.</p> <p>4.Seferihisar yine bir sonraki tatil seçeneğim olur.</p> <p>5.Seferihisar hakkında arkadaşlarıma iyi şeyler söylerim.</p> <p>6.Seferihisar’ı arkadaşlarıma ve akrabalarıma tavsiye ederim.</p> <p>7.Seferihisar’a daha sık gelmek isterim.</p> <p>8.Seferihisar hakkında olumlu izlenimlerimi etrafıma yayarım.</p>	<p>BOSNJAK Michael, SIRGY Joseph, HELLRIEGEL Sarah, MAURER Oswin, "Postvisit Destination Loyalty Judgments: Developing And Testing A Comprehensive Congruity Model." Journal of Travel Research 50.5, 2011, ss. 496-508.</p> <p>STYLOS Nikolaos, VASSILIADIS Chris A., BELLOU Victoria, "Destination Images, Holistic Images And Personal Normative Beliefs: Predictors Of Intention To Revisit A Destination." Tourism Management 53, 2016, ss. 40-60.</p>

5. LİTERATÜR TARAMASI, ARAŞTIRMA HİPOTEZLERİ VE MODELİ

Anadolu pek çok medeniyete ve bu medeniyetlerin beraberinde getirdikleri kültürlere ev sahipliği yapması nedeniyle, Anadolu insanının pek çok tutum ve davranışları bu doğrultuda şekillenmiştir. Misafirperverlik anlayışı da şekillenen bu tutum ve davranışlardan biridir. Türkiye’deki misafirperverlik anlayışının temellerini de bu tutum ve davranışlar oluşturmaktadır (Serçek ve Serçek, 2016: 142).

Misafirperverlik üzerine yapılan araştırmalar incelendiğinde konunun siyaset felsefesinden iktisat teorisine kadar geniş bir alanda ele alındığı görölmektedir (Asal, 2017: 73). Örneğın Serçek ve Serçek (2016) Antalya’da bulunan 18 adet 5 yıldızlı otelde konaklayan yabancı turistler üzerinde yaptıkları çalışmada, otelde çalışan personelin misafirperverlik anlayışının, müşteri memnuniyetini nasıl etkilediğini araştırmışlardır. Araştırma sonucunda memnuniyet üzerinde en çok etkiye sahip faktörün misafire saygı ve içtenlik olduğu bulunmuştur.

Günümüz dünyasında birçok alanda yaşanan gelişmelere ve değişimlere paralel olarak turizm sektörü de hızla gelişmekte ve ülke ekonomilerinde önemli rol oynamaktadır. Bu durum, destinasyonları turizm pazarından büyük paya sahip olma çabasına itmekte ve destinasyonlar arasındaki rekabeti de hızla arttırmaktadır (Can, 2013: 35). Diyarbakır’da yabancı turistler üzerinde destinasyon marka bağlılığını ölçmeye yönelik yapılan bir araştırmada da misafirperverlik anlayışı bir boyut olarak ele alınmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgular; misafirperverlik anlayışının destinasyon marka bağlılığı üzerinde olumlu bir etkisinin olduğunu göstermektedir (Taşkın ve Karadamar, 2016: 215).

Destinasyonların pazarlanmasında kullandıkları sloganların temalarını analiz eden bir çalışmada da Türkiye’nin sloganı incelendiğinde “misafirperverlik” anlayışının çokça vurgulandığı görölmektedir. Misafirperverlik Türkiye için önemli bir özelliktir (Morçın ve İşler, 2017: 1088). Misafirperverlik anlayışını kavrayamayan diğer milletler bu anlayışı farklı şekillerde algılayabilmektedir. Bu açıdan diğer milletlerin Türkiye’deki misafirperverlik anlayışını ve kültürünü nasıl algıladıkları oldukça önemlidir (Serçek ve Serçek, 2016: 142).

Konaklama hizmeti veren işletmelerin amacı mümkün olduğu kadar çok yeni müşteri elde etmektir. Otel yöneticileri misafirlerini işletmelerinde en iyi şekilde ağırlamanın önemli olduğunu bilirken, asıl amaç yeni müşteriler bulmaya ve o müşterilere ulaşmaya devam etmektir. Bu noktada misafirperverlik gelecekteki başarı için gereklidir. Konaklama hizmeti veren işletmelerin misafirperverlik anlayışları, müşteri sadakatini doğrudan etkilemektedir (Shoemaker ve Lewis, 1999: 345).

İlgili literatür incelendiğinde, genel olarak misafirperverlik anlayışı ve boyutlarının (problem çözme, empati, isteklilik, dostça yaklaşım) otel işletmelerinde ve destinasyonların tanıtım ve pazarlama faaliyetlerinde araştırıldığı görülmektedir. Ancak bu teze konu olan sakin şehirlerde yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının, şehri ziyaret eden yerli turistlerin tatminleri ve bu şehri tekrar ziyaret etme niyeti üzerindeki etkisine yönelik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Oysaki daha önce de ifade edildiği gibi sakin şehir olabilmenin kriterlerinden birisi sakin şehre aday olan yerdeki esnafın ve o şehirde yaşayan insanların misafirperverlik anlayışlarının yeterince iyi düzeyde olmasıdır. Çalışmayla literatürdeki boşluğun doldurulması amaçlanmaktadır. Bu kapsamda literatürdeki benzer çalışmalardan yararlanılarak oluşturulan araştırma hipotezleri aşağıdaki verilmektedir:

H₁: *Sakin şehirde yaşayanların “problem çözme boyutu, bu şehirden hizmet alan yerli turistlerin tatmini üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir.*

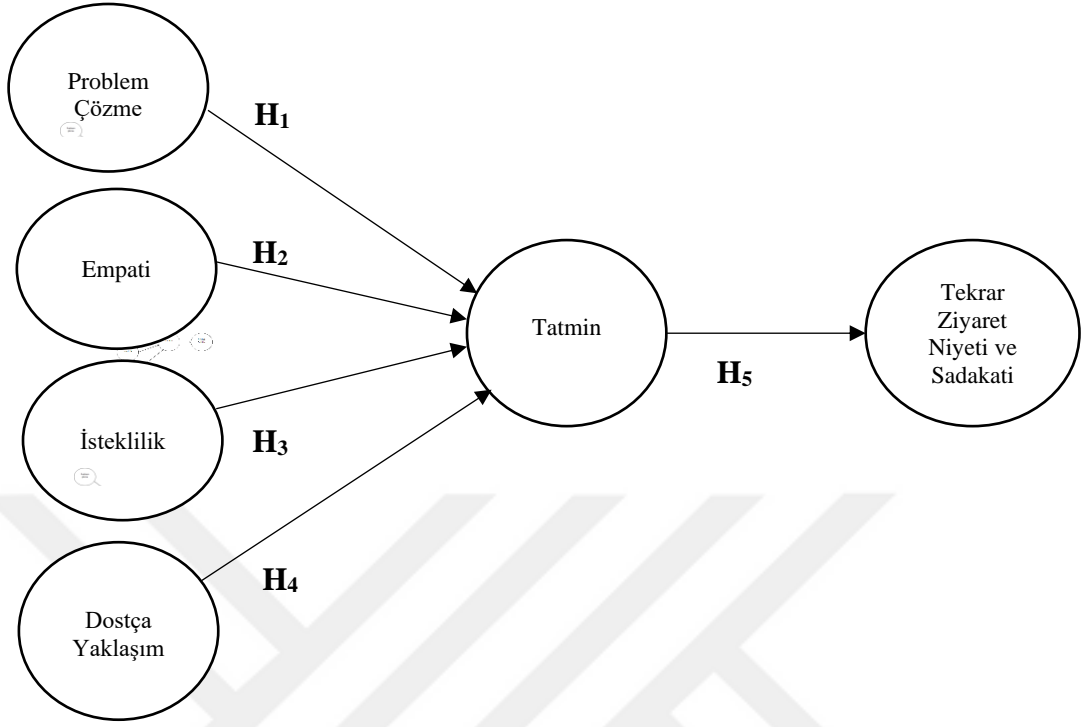
H₂: *Sakin şehirde yaşayanların “empati boyutu”, bu şehirden hizmet alan yerli turistlerin tatmini üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir.*

H₃: *Sakin şehirde yaşayanların “isteklilik boyutu”, bu şehirden hizmet alan yerli turistlerin tatmini üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir.*

H₄: *Sakin şehirde yaşayanların “dostça yaklaşım boyutu”, bu şehirden hizmet alan yerli turistlerin tatmini üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir.*

H₅: *Sakin şehirden hizmet alan yerli turistlerin tatmini onların şehri tekrar ziyaret etme niyet ve sadakati üzerinde anlamlı ve pozitif bir etkiye sahiptir.*

Yukarıda ifade edilen hipotezler doğrultusunda araştırma modeli aşağıdaki şekil 2’de görüldüğü gibi oluşturulmuştur.

Şekil 2:Araştırma Modeli

6. ARAŞTIRMADA KULLANILAN ANALİZ YÖNTEMLERİ

Araştırma sonucunda elde edilen verileri analizinde farklı istatistikî yöntemler kullanılmıştır. Ankette kullanılan ölçeklerin güvenilirliği Cronbach's Alpha değeri ile ölçülmüştür. Analizde kullanılan değişkenlerin, literatürde tanımlanan ilgili boyutta yer alıp yer almadığını belirlemek için açıklayıcı faktör analizi yapılmıştır. Açıklayıcı faktör analizi için IBM SPSS 23 paket programı kullanılmıştır. Verilerin geçerlilik ve güvenilirliklerine ilişkin doğrulayıcı faktör analizinde ise IBM SPSS 23 ve IBM AMOS 23 paket programları kullanılmıştır. Kenti ziyarete gelen yerli turistlerin problem çözme, empati, isteklilik, dostça yaklaşım boyutlarıyla yöre halkından aldığı misafirperverliğin turistlerin tatmini, kenti tekrar ziyaret etme niyet ve sadakatleri Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) analiziyle değerlendirilmiştir. Yapılan analizler %95 güvenilirlik düzeyine göre gerçekleştirilmiştir.

7. ARAŞTIRMA VERİLERİNİN ANALİZİ VE ELDE EDİLEN SONUÇLAR

Araştırmada gerçekleştirilen analizler ve bu analizlerin sonucunda elde edilen sonuçlar aşağıda başlıklar halinde incelenmektedir.

7.1.ARAŞTIRMAYA KATILAN KATILIMCILARIN ÖZELLİKLERİ

Araştırmaya katılan Seferihisar'a gelmiş yerli turistlere ilişkin demografik özelliklerine ilişkin veriler aşağıdaki Tablo 3'te görülmektedir.

Tablo 3: Cevaplayıcılara İlişkin Özellikler

Demografik Özellikler		f	%
Cinsiyet	Kadın	195	50,0
	Erkek	195	50,0
Yaş	20 yaş ve altı	31	7,9
	21-30 yaş arası	134	34,4
	31-40 yaş arası	102	26,2
	41-50 yaş arası	62	15,9
	51-60 yaş arası	40	10,3
	61 yaş ve üzeri	21	5,3
Eğitim Durumu	İlköğretim	34	8,7
	Lise	103	26,4
	Ön Lisans	48	12,3
	Lisans	146	37,4
	Yüksek Lisans	49	12,6
	Doktora	10	2,6
Medeni Durum	Evli	212	54,4
	Bekar	178	45,6
Gelir Düzeyi	1500 TL ve altı	75	19,2
	1501 TL – 2500 TL	89	22,8
	2501 TL – 3500 TL	77	19,7
	3501 TL – 4500 TL	65	16,7
	4501 TL – 5500 TL	25	6,4
	5501 TL – 6500 TL	16	4,1
	6501 TL – 7500 TL	13	3,3
	7501 TL ve üzeri	30	7,7
Meslek	Kamu Çalışanı	87	22,3
	Özel Sektör Çalışanı	155	39,7
	Emekli	50	12,8
	Öğrenci	71	18,2

	Diğer	27	6,9
Cittaslow kavramını ne olduğunu ve niçin kullanıldığını genel olarak da olsa önceden biliyordum.	Evet	285	73,1
	Hayır	105	26,9
Başka bir Cittaslow kentini ziyaret ettiniz mi?	Evet	186	47,7
	Hayır	204	52,3
Seferihisar'ın Cittaslow Birliği'ne üye olduğunu biliyor musunuz?	Evet	224	57,4
	Hayır	166	42,6
Toplam		390	100

Tablo 2’de görüldüğü üzere, cevaplayıcıların cinsiyetleri eşit bir oranda dağılmıştır. Katılımcıların yaş aralığı incelendiğinde %34,4 oranla 21-30 yaş aralığının çoğunlukta olduğu görülmektedir. Katılımcıların eğitim durumu ise lisans, lise ve önlisans şeklinde sıralanmaktadır. Tablo 2 incelendiğinde evli olanların bekâr olanlara göre biraz fazla olduğu, katılımcıların yarısından fazlasının (%61,7) aylık gelirinin 1501TL – 3500 TL arasında olduğu görülmektedir. Araştırmaya en çok katılan meslek grupları incelendiğinde ise özel sektör çalışanlarının (%39,7) çoğunlukta olduğunu görülmektedir.

Tablo 2 incelendiğinde katılımcıların büyük kısmının Cittaslow kavramını ne olduğunu ve niçin kullanıldığını genel olarak da olsa önceden bildiği görülmektedir. Ancak daha önce bir Cittaslow şehrini ziyaret edenlerle etmeyenlerin yaklaşık oranlarda olduğu görülmektedir. Seferihisar'ın Cittaslow Birliği'ne üye olduğunu bilenlerin oranı ise bilmeyenlere göre biraz daha fazladır. Ancak yaklaşık %43'lük bir oran Seferihisar'ın Cittaslow Birliği'ne üye olduğunu bilmeyenlerden oluşmaktadır. Bir diğer ifadeyle Seferihisar'a gelenlerin %43'ü şehre Seferihisar'ın sakin şehir olduğunu bilmeden gelmiştir. Bu sonuç şehir yönetiminin Seferihisar'ın sakin şehir olduğu konusunda daha fazla bilgilendirme ve tanıtım yapması gerektiğini göstermektedir.

7.2.ÖLÇEK VERİLERİNİN ANALİZİ VE ELDE EDİLEN SONUÇLAR

Araştırma verilerinin analizinde ilk olarak “Açıklayıcı Faktör Analizi”, sonra ölçeklerin ölçüm ve yapı geçerliliklerini test etmek amacıyla “Doğrulayıcı Faktör Analizi” yapılmıştır. Daha sonra ise sakin şehirden hizmet alan yerli turistlerin algıladıkları misafirperverlik anlayışlarının onların tatmini, bu tatminin ise kenti tekrar ziyaret etme niyet ve sadakati üzerindeki etkisini belirlemek için yapısal eşitlik modellemesi (YEM) analizi gerçekleştirilmiştir.

7.2.1. Ölçeğin Güvenilirlik Analizi Ve Normal Dağılıma İlişkin Sonuçlar

Araştırmada kullanılan toplam 41 ifadeden oluşan ölçeğin güvenilirliği Cronbach's Alfa ile ölçülmüştür. Ölçekte yer alan ifadelerin Cronbach's Alfa değeri 0,961 olarak bulunmuştur. Literatürde kabul edilen 0,70 değerinin üzerinde bulunan bu sonuç araştırmada kullanılan ölçeğin güvenilir olduğunu göstermektedir.

Çalışmada ayrıca verilerin basıklık ve çarpıklık değerleri incelenmiştir. Çünkü yapısal eşitlik modellemesi için kullanılan AMOS paket programı için verilerin normal dağılıması gerektiğinden bu değerler kontrol edilmiştir. Basıklık ve çarpıklık değerlerinin -1.5 ve +1.5 arasında olması gereklidir (Tabachnick ve Fidell, 2007). Analiz sonucunda verilerin normal dağılıma sahip olduğu görülmüştür.

7.2.2. Açıklayıcı Faktör Analizi Ve Sonuçlar

Açıklayıcı faktör analizi yöntemi ile modelde kullanılan toplam 41 değişkenin kendi dahil oldukları ölçeklerde yer alıp almadıkları kontrol edilmiştir. Faktör analizinde asal bileşenler tekniği, varimax rotasyonu ve özdeğerlerin 1'den büyük olma teknikleri kullanılmıştır. Faktör yükü 0,50'den büyük olma kriterlerine göre yapılan analiz neticesinde 32 değişken 7 faktör altında toplanmıştır. Faktör yükü 0,50'nin altında kalan 9 ifade analizden çıkarılmıştır. Çıkarılan bu ifadeler şunlardır:

1. Kıyafetlerim ve dış görünümüm konusunda önyargılı degillerdir.
2. Güvenliğim ve özel yaşamımın gizliliğiyle yakından ilgilenirler.
3. Benimle sohbet ederler ve etkileşim halinde olurlar.
4. Enerji doludurlar.
5. Seferihisar'da geçirdiğim zaman bütün beklentilerimi karşıladı.
6. Seferihisar'da geçirdiğim zaman hayat kalitemi artırdı.
7. Bence tatil yapılmazsa insanın yaşam kalitesi düşük olur.
8. Kendimi Seferihisar'ın bir hayranı olarak görüyorum.
9. Seferihisar'a yapmış olduğum ziyaret genel olarak mükemmeldi.

Faktör analizi neticesinde elde edilen faktörler literatürdeki karşılıkları da dikkate alınarak “*problem çözme*”, “*dostça yaklaşım*”, “*isteklilik*”, “*empati*”, “*tatmin*” ve “*tekrar ziyaret etme niyeti ve sadakati*” şeklinde isimlendirilmiştir. Faktör analizi için

Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçümü ve Barlett Küresellik testi de yapılmıştır. Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ölçümü sonucu (0,936) örneklemin yeterli olduğunu göstermektedir. Barlett Küresellik testi sonuçları da ($X^2 = 8693,778$; $p= 0,000$) ölçek soruları için faktör analizinin kullanılabileceğini göstermektedir. Bu sonuçlar modeli test etmek için ikinci aşamaya geçilmesi için yeterlidir. Açıklayıcı faktör analizi sonuçları aşağıda Tablo 4’te görülmektedir.

Tablo 4:Açıklayıcı Faktör Analizi Sonuçları

Döndürülmüş Bileşen Matrisi								
İfadeler	Kodlar	Faktörler						
		Problem Çözme (İşlevsel)	Problem Çözme (Teknik)	Dostça Yaklaşım	İsteklilik	Empati	Tatmin	Tekrar Ziyaret Etme Niyet ve Sadakati
İstek veya şikâyetlerimi takip eder ve çözerler.	ProblemC6	,708						
İsteklerimi hemen ele alırlar.	ProblemC8	,704						
Beklenmedik olaylara karşı dikkatlidirler.	ProblemC9	,687						
Sorunlarımı çözerken sakin bir tutum sergilerler.	ProblemC7	,682						
Hatalı bir durumda hatalarını anlayıp özür dilerler.	ProblemC5	,641						
Herhangi bir sorunumu çözmek için aktif bir şekilde uğraşırlar.	ProblemC10	,576						
Şikâyetlerimin nedenlerini arayıp hızlı bir şekilde çözerler.	ProblemC1		,809					
Etkili bir şekilde hizmet verirler.	ProblemC2		,799					
Sundukları hizmetler hatasızdır.	ProblemC3		,705					
Sorunlarımı sabırla çözerler.	ProblemC4		,597					
İnsanların ırkına veya uyruğuna karşı önyargılı değillerdir.	DostcaY2			,776				
Beni nazikçe selamlarlar.	DostcaY3			,769				
Her zaman güler yüzlüdürler.	DostcaY1			,709				
Bakımlıdırlar.	DostcaY4			,649				
Şehrin yeni tesislerini veya yerlerini bana doğru bir şekilde tanıtırılar.	Isteklilik3				,817			
Şehrin tanıtılmasında çok ilgilidirler.	Isteklilik1				,732			
Yoğun zamanlarında bile ihtiyaçlarımın farkındadırlar	Isteklilik2				,630			
Bana zarif davranırlar.	Isteklilik4				,607			
Öncelik olarak bizim yararımızı düşünürler.	Empati2					,736		
İhtiyaçlarımı anlarlar.	Empati3					,725		
Bireysel taleplerime uygun hizmet sunarlar.	Empati1					,715		
Seferihisar’da geçirdiğim tatilde iyi deneyimlerim oldu.	Tatmin2						,785	
Seferihisar’da geçirdiğim tatilden çok keyif aldım.	Tatmin1						,755	

İfadeler	Kodlar	Problem Çözme (İşlevsel)	Problem Çözme (Teknik)	Dostça Yaklaşım	İsteklilik	Empati	Tatmin	Tekrar Ziyaret Etme Niyet ve Sadakati
Seferihisar'a gelmekte karar kıldığım için mutluyum.	Tatmin3						,667	
Seferihisar'a daha sık gelmek isterim.	TZNS7							,838
Yakın gelecekte tekrar Seferihisar'ı ziyaret etmeyi planlıyorum.	TZNS2							,827
Yakın gelecekte Seferihisar'ı tekrar seyahat etme ihtimalim var.	TZNS3							,808
Yakın gelecekte Seferihisar'ı tekrar seyahat etme niyetindeyim.	TZNS1							,787
Seferihisar hakkında olumlu izlenimlerimi etrafıma yayarım.	TZNS8							,752
Seferihisar yine bir sonraki tatil seçeneğim olur.	TZNS4							,741
Seferihisar'ı arkadaşlarıma ve akrabalarıma tavsiye ederim.	TZNS6							,731
Seferihisar hakkında arkadaşlarıma iyi şeyler söylerim.	TZNS5							,704
Açıklanan Varyans		9,739	5,088	4,842	3,874	3,531	3,00	41,187
Toplam Açıklanan Varyans		71,260						
Ekstraksiyon Yöntemi: Temel Bileşenler Analizi; Rotasyon Yöntemi: Varimax ile Kaiser Normalizasyonu								
Rotasyon 8 Yinelemede Bir Araya Gelmiştir.								

7.2.3. Doğrulayıcı Faktör Analizi Ve Sonuçları

İkinci aşamada her bir yapının kendisinin ve diğer yapılarla birlikte doğrulayıcı faktör analizine tabi tutulması AMOS 23 paket programıyla gerçekleştirilmiştir. Bu analizin temel amacı ölçeklerin ölçüm ve yapı geçerliliklerinin test edilmesidir.

Kullanılan temel kriter uyum indeksleri “GFI, AGFI, CFI, NFI, RMSEA, RMR değerleri ve X^2/df ” oranıdır. Literatürde genel kabul edilen sınırlar, $X^2/df \leq 3$; $GFI > .90$; $AGFI > .85$; $CFI > .90$; $0.05 < RMSEA < 0.08$; $0 < RMR < 1$ şeklindedir (Baumgartner ve Homburg, 1996). Ayrıca her bir değişkenin faktör yükünün 0,50 değerinin üzerinde olma kriteri de esas alınmıştır. Literatürde ifade edilen uyum iyiliği değerlerini yakalayabilmek için 5 adet ifade (Problem C4, Problem C5, Problem C6, İsteklilik4, DostcaY4) analizden çıkarılmıştır. Bu çıkarma işlemi sonucunda misafirperverlik ölçeğinde 16 ifade kalmıştır. Tatmin ölçeğinde herhangi bir değişiklik yapılmamıştır. Literatürde ifade edilen uyum iyiliği değerlerini elde edebilmek için tekrar ziyaret niyet ve sadakati ölçeğinden 4 ifade (TZNS2, TZNS5, TZNS6 ve TZNS8) analizden çıkarılmıştır. Çıkarılan 9 ifade aşağıda listelenmiştir. Toplamda kalan 21 ifade ile

doğrulamalı faktör analizini yapılmış ve aşağıdaki tablo 5'te görölen sonuçlar elde edilmiştir.

1. İstek veya şikâyetlerimi takip eder ve çözerler.
2. Hatalı bir durumda hatalarını anlayıp özür dilerler.
3. Sorunlarımı sabırla çözerler.
4. Bakımlıdırlar.
5. Bana zarif davranırlar.
6. Yakın gelecekte tekrar Seferihisar'ı ziyaret etmeyi planlıyorum.
7. Seferihisar hakkında olumlu izlenimlerimi etrafıma yayarım.
8. Seferihisar'ı arkadaşlarıma ve akrabalarıma tavsiye ederim.
9. Seferihisar hakkında arkadaşlarıma iyi şeyler söylerim.

Tablo 5: Doğrulamalı Faktör Analizi Sonuçları

Uyum Ölçütleri	Uyum Değerleri		Ölçekler		
	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	İyi Uyum Değerleri	Misafirperverlik	Tatmin	Tekrar Ziyaret Niyeti ve Sadakati
N			16	3	4
χ^2/df	$2 \leq \chi^2/df \leq 3$	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	2,525	3,330	1,606
CFI	$.95 \leq CFI \leq .97$	$.97 \leq CFI \leq 1.00$	0,941	0,996	0,999
GFI	$.90 \leq GFI \leq .95$	$.95 \leq GFI \leq .97$	0,903	0,994	0,994
AGFI	$.85 \leq AGFI \leq .90$	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0,874	0,966	0,964
NFI	$.90 \leq NFI \leq .95$	$.95 \leq NFI \leq 1.00$	0,907	0,995	0,996
RMR	$0.5 \leq RMR \leq .10$	$0 \leq RMR \leq .05$	0,039	0,029	0,009
RMSEA	$.05 \leq RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$	0,063	0,077	0,039

Yukarıdaki tablo 5 incelendiğinde ölçeklere ilişkin uyum iyiliği değerlerinin birçoğunun literatürdeki kabul edilebilir uyum iyiliği değer sınırları içerisinde olduğu görölmektedir.

7.2.4. Yapıların Tanımlayıcı İstatistikleri ile Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi Sonuçları

Yapıların güvenilirliği, açıklanan ortalama varyansı ile bileşik güvenilirlik değerleri de hesaplanmıştır. Güvenilirlik ölçütü olan bileşik güvenilirlik değerinin 0,60'ın üzerinde olması istenmektedir (Bagozzi, ve Yi, 1988). Analiz sonucunda yapıların bileşik güvenilirlik değerleri 0,815 ile 0,898 arasında bulunmuştur. Aşağıdaki Tablo 6'da yapıların içsel tutarlılık (Cronbach's Alfa), açıklanan ortalama varyans (AVE) ve bileşik güvenilirlik (CR) değerleri görülmektedir. Ölçüm modelinin katsayılarının (içsel tutarlılık (Cronbach's Alfa) 0,70'in üzerinde, açıklanan ortalama varyansın (AVE) 0,50'nin üzerinde olması) istenen düzeyde olduğu, dolayısıyla ölçüm modelinin güvenilir ve geçerli olduğu ifade edilebilir.

Tablo 6: Yapıların Tanımlayıcı İstatistikleri ile Güvenilirlik ve Geçerlilik Analizi Sonuçları

Ölçek	İfade sayısı	Ortalama	Standart Sapma	Cronbach's Alfa Değeri	Bileşik Güvenilirlik (CR) Değeri	AVE Değeri
Problem Çözme (Teknik)	3	3,6641	,82536	0,839	0,816	0,596
Problem Çözme (İşlevsel)	4	3,7949	,72743	0,826	0,815	0,525
Empati	3	3,8017	,77005	0,832	0,837	0,633
İsteklilik	3	3,7650	,83604	0,820	0,818	0,601
Dostça Yaklaşım	3	3,9162	,83541	0,840	0,833	0,626
Tatmin	3	4,1034	,74927	0,872	0,898	0,745
Tekrar Ziyaret Niyet ve Sadakati	4	3,9801	,80990	0,900	0,888	0,664

Araştırmanın bu bölümünde, araştırmada yer alan faktörler arasında eş-doğrusallık sorunu olup olmadığını belirlemek için egzojen değişkenler korelasyon analizine tabi tutulmuştur. Aşağıda Tablo 7'da egzojen değişkenler (yapılar) arasındaki korelasyon değerleri görülmektedir. Tablo 7 incelendiğinde 0,01 anlamlılık düzeyinde egzojen değişkenler arasındaki korelasyonun 0,70 değerinin altında olduğu görülmektedir. Bu sonuç değişkenler arasında ayırt edici geçerliliğin bulunduğunu göstermektedir.

Tablo 7: Ölçekler Arasındaki Korelasyonlar Ve AVE Değerinin Karekökü İlişkin Sonuçlar

	Korelasyonlar ve AVE Değerinin Karekökü						
	Teknik Problem Çözme	İşlevsel Problem Çözme	Empati	İsteklilik	Dostça Yaklaşım	Tatmin	Tekrar Ziyaret Niyeti ve Sadakati
Teknik Problem Çözme	0,772						
İşlevsel Problem Çözme	,546**	0,725					
Empati	,485**	,613**	0,796				
İsteklilik	,410**	,554**	,583**	0,775			
Dostça Yaklaşım	,443**	,473**	,416**	,443**	0,791		
Tatmin	,340**	,465**	,438**	,471**	,501**	0,863	
Tekrar Ziyaret Niyeti ve Sadakati	,370**	,485**	,468**	,464**	,507**	,581**	0,815

** . Korelasyon 0.01 önem düzeyindedir (2-tailed).

Not: Çapraz ve koyu olarak verilen rakamlar AVE değerinin karekökünü diğerleri ise ölçekler arasındaki korelasyonları göstermektedir.

Ayrıca her bir sütunda koyu olarak yer alan AVE değerinin kareköküne ilişkin değerlerin ilgili sütundaki korelasyon değerlerinden yüksek olması gerekmektedir. Tablo 7 incelendiğinde ayrışım geçerliliğinin sağlandığı görülmektedir.

7.2.5 Araştırma Modelinin Yapısal Eşitlik Modellemesi (YEM) Analizi Sonuçları

Literatür incelemesi sonucunda oluşturulan model çerçevesinde yerel halkın misafirperverlik anlayışlarının yöreye gelen yerli turistlerin tatmini, tekrar ziyaret etme niyeti ve sadakati üzerindeki etkileri yapısal eşitlik modeliyle analiz edilmiştir.

Pazarlama araştırmalarında da yaygın olarak kullanılan yapısal eşitlik modellemesi, ölçüm ve hipotez testlerinde çokça kullanılmaktadır (Bagozzi ve Yi 1988). Yapısal eşitlik modellemesi, gözlenen değişkenler ve gizli değişkenler arasındaki nedensel ilişkilerin ve korelasyon ilişkilerinin bir arada bulunduğu modelleri test etmede kullanılan istatistiksel bir yöntemdir. Bağımlılık ilişkilerini ortaya koymak adına, varyans analizi, kovaryans analizi ve faktör analizi gibi farklı analiz yöntemlerini bir arada ele alan çok değişkenli bir yöntemdir (Dursun ve Kocagöz, 2010). Yapısal eşitlik modellemesi, regresyon analizlerinden farklı olarak, ölçüm ve yapısal model kalitesinin eş zamanlı olarak tahmin ve değerlendirmesini sağlamaktadır (Babin vd., 1999). Yapısal

eşitlik modellemesi, araştırmacının önerilen yapıların çoklu ölçümlerini topladığı karmaşık, çok değişkenli veri kümelerinin nedensel modellemesi için davranış bilim araştırmalarında yoğun bir biçimde kullanılmaktadır. Araçların doğrulanması ve aralarındaki bağlantıların test edilmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Gefen vd., 2000).

Aşağıdaki Tablo 8’de Yapısal Eşitlik Modelinin modifikasyon öncesi ve sonrası (program tarafından önerilen 4 adet kovaryans çizilerek modifikasyon yapılmıştır) uyum iyiliği değerleri görülmektedir. Tablo 8 incelendiğinde yapısal eşitlik modellemesine ilişkin uyum iyiliği değerlerinin literatürde belirlenen sınırlar içerisinde olduğu ifade edilebilir. Bu sonuçlar oluşturulan yapısal eşitlik modelinin kabul edilebilirliğini desteklemektedir.

Tablo 8: Yapısal Eşitlik Modeli Uyum İyiliği Değerleri

Uyum Ölçütleri	Literatürde Kabul Edilen Değerler		YEM Modeli Sonuçları	
	Kabul Edilebilir Uyum Değerleri	İyi Uyum Değerleri	Modifikasyon Öncesi	Modifikasyon Sonrası
χ^2/df	$2 \leq \chi^2/df \leq 3$	$0 \leq \chi^2/df \leq 2$	2,180	1,873
CFI	$.95 \leq CFI \leq .97$	$.97 \leq CFI \leq 1.00$	0,950	0,964
GFI	$.90 \leq GFI \leq .95$	$.95 \leq GFI \leq .97$	0,900	0,914
AGFI	$.85 \leq AGFI \leq .90$	$.90 \leq AGFI \leq 1.00$	0,873	0,889
NFI	$.90 \leq NFI \leq .95$	$.95 \leq NFI \leq 1.00$	0,913	0,926
RMR	$0.5 \leq RMR \leq .10$	$0 \leq RMR \leq .05$	0,056	0,038
RMSEA	$.05 \leq RMSEA \leq .08$	$0 \leq RMSEA \leq .05$	0,055	0,047

Sakin şehir olan Seferihisar’ı ziyarete gelen yerli turistlerin, kent sakinlerinin “misafirperverlik” boyutlarıyla şekillenen, tatminleri, kenti tekrar ziyaret niyetleri ve sadakatlerine ilişkin YEM analiz sonuçlarına ilişkin AMOS ekran görüntüleri modifikasyon öncesi şekil 3’te ve modifikasyon sonrası şekil 4’te görülmektedir. Modifikasyon sonrası şekil 4 incelendiğinde 7 ifadeden oluşan egzojen değişkenlerden problem çözme boyutunda ProblemC1 şeklinde kodlanan “Şikâyetlerimin nedenlerini arayıp hızlı bir şekilde çözerler” ifadesinin en yüksek faktör yüküne (0,85) sahip olduğu görülmektedir. Problem çözme egzojen değişkeninin yerli turistlerin tatmini üzerindeki etkisi 0,24’tür.

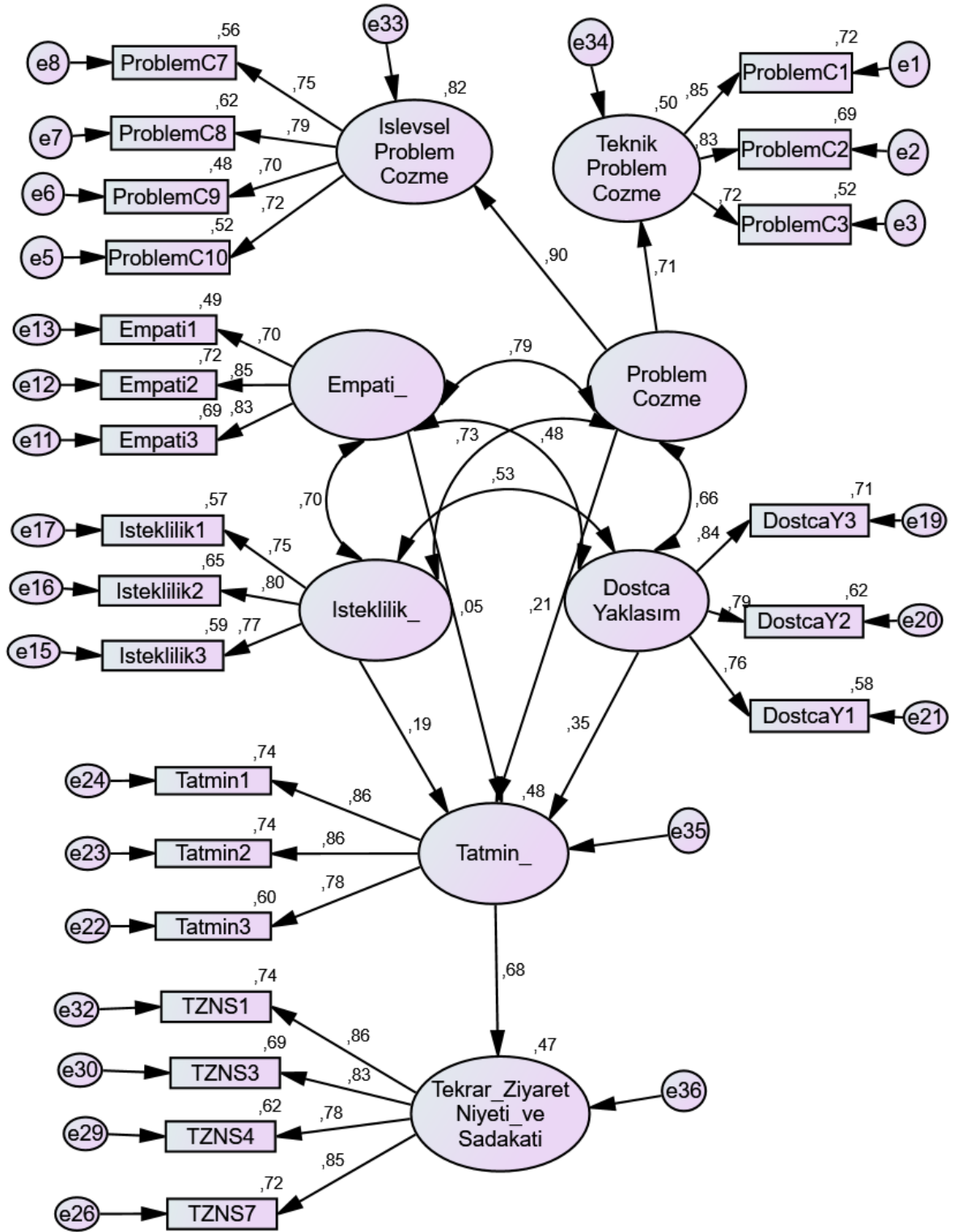
3 ifadeden oluşan egzojen değişkenlerden “empati” boyutunda Empati2 şeklinde kodlanan “Öncelik olarak bizim yararımızı düşünürler” ifadesinin en yüksek faktör

yüküne (0,85) sahip olduğu görülmektedir. Empati egzojen değişkeninin yerli turistlerin tatmini üzerindeki etkisi 0,07'dir.

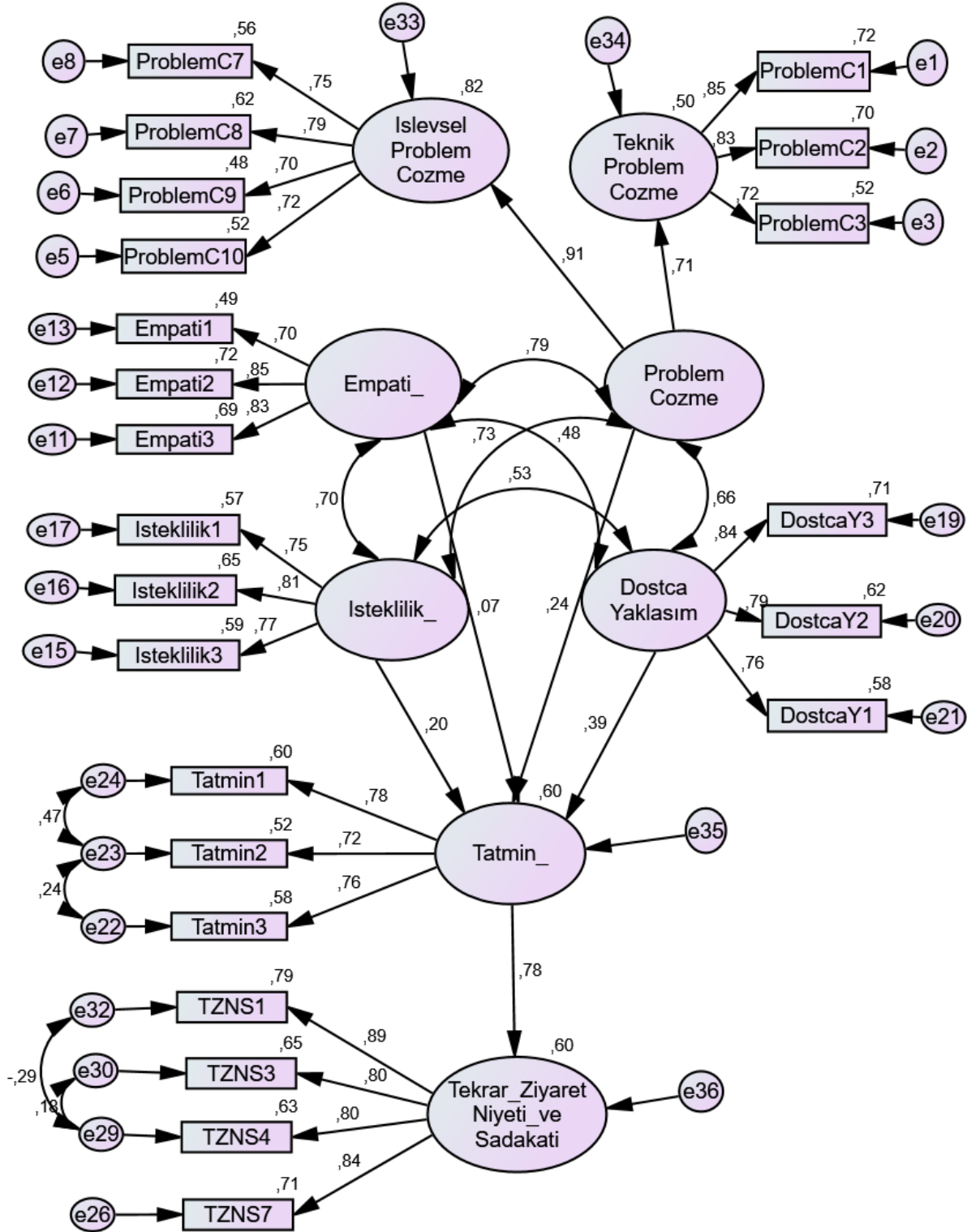
3 ifadeden oluşan egzojen değişkenlerden "isteklilik" boyutunda İsteklilik2 şeklinde kodlanan "Yoğun zamanlarında bile ihtiyaçlarımla farkındadırlar" ifadesinin en yüksek faktör yüküne (0,80) sahip olduğu görülmektedir. İsteklilik egzojen değişkeninin yerli turistlerin tatmini üzerindeki etkisi 0,20'dir.

3 ifadeden oluşan egzojen değişkenlerden "dostça yaklaşım" boyutunda DostcaY3 şeklinde kodlanan "Beni nazikçe selamladılar" ifadesinin en yüksek faktör yüküne (0,84) sahip olduğu görülmektedir. Dostça yaklaşım egzojen değişkeninin yerli turistlerin tatmini üzerindeki etkisi 0,39'dur.

3 ifadeden oluşan egzojen değişkenlerden Tatmin boyutunda yer alan ve Tatmin1 şeklinde kodlanan "Seferihisar'da geçirdiğim tatilden çok keyif aldım" ifadesinin en yüksek faktör yüküne (0,78) sahip olduğu görülmektedir. Tatmin egzojen değişkeninin yerli turistlerin tekrar ziyaret etme niyeti ve sadakati üzerindeki etkisi 0,78'dir.

Şekil 3: Modifikasyon Öncesi Yapısal Eşitlik Modeli AMOS Ekran Görüntüsü

Şekil 4: Modifikasyon Sonrası Yapısal Eşitlik Modeli AMOS Ekran Görüntüsü

Tablo 9: Yapısal Eşitlik Modeli ve Hipotez Sonuçları

Hipotez	Gizil Değişkenler Arasındaki Yollar			Standartize Katsayılar (B)	Standart Hata (S.E.)	Kritik Değer (C.R)	P Değeri	Sonuçlar
H ₁	Problem Çözme	→	Tatmin	,239	,163	1,667	,095	Desteklenmedi
H ₂	Empati	→	Tatmin	,075	,094	,719	,472	Desteklenmedi
H ₃	İsteklilik	→	Tatmin	,198	,080	2,266	,023	Desteklendi
H ₄	Dostça Yaklaşım	→	Tatmin	,386	,065	4,989	***	Desteklendi
H ₅	Tatmin	→	Tekrar Ziyaret Etme Niyeti ve Sadakati	,775	,072	12,982	***	Desteklendi

Not: p değeri 0,05'in altında olanlar anlamlı bir etkinin olduğunu ve önerilen hipotezin kabul edildiğini gösterir.

Tablo 9 incelendiğinde oluşturulan H₁ ve H₂ hipotezlerine ilişkin p değerleri 0,05'ten büyük olduğu için H₁ ve H₂ hipotezleri desteklenmemiştir. Ancak oluşturulan H₃, H₄ ve H₅ hipotezlerine ilişkin p değeri 0,05'ten küçük olduğu için H₃, H₄ ve H₅ hipotezleri desteklenmiştir. Bu bağlamda isteklilik boyutunun sakin şehirlerden hizmet alan yerli turistlerin tatmini üzerindeki etkisi 0,198; dostça yaklaşım boyutunun sakin şehirlerden hizmet alan yerli turistlerin tatmini üzerindeki etkisi 0,386 bulunmuştur. Özellikle dostça yaklaşımın tatmin üzerindeki etkisi oldukça yüksektir. Sakin şehirlerde hizmet alan yerli turistlerin tatmin olması onların şehri tekrar ziyaret etme niyet ve sadakatleri üzerindeki etkisi ise oldukça yüksek (0,775) çıkmıştır.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışma Kuo ve arkadaşlarının (2012), Bosnjak ve arkadaşlarının (2011) ve Stylos ve arkadaşlarının (2016) yapmış oldukları çalışmalar temel alınarak araştırma modeli oluşturulmuş ve yapısal eşitlik modellemesi ile analiz edilmiştir. Araştırmada misafirperverlik anlayışı problem çözme, empati, isteklilik ve dostça yaklaşım olarak dört boyutta değerlendirilmiştir. Araştırma sonucunda kent sakinlerinin dostça yaklaşım (%39) ve isteklilik (%20) şeklinde belirlenen misafirperverlik özelliklerinin kente gelen turistlerin tatmini üzerindeki anlamlı bir etkisinin olduğu, tatmin olan yerli turistlerin

kenti tekrar ziyaret etme niyeti ve sadakati üzerinde olumlu bir tutuma (%78) sahip olduğu bulunmuştur. Buna karşın çalışmada empati ve problem çözme boyutlarının kente ziyarete gelen turistlerin tatminlerini sağlamada anlamlı bir etkiye sahip olmadığı bulunmuştur. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, Kuo ve arkadaşlarının (2012) yaptığı araştırmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Ancak Kuo ve arkadaşlarının (2012) çalışmalarındaki empati ve problem çözme boyutlarının da tatmin üzerindeki olumlu etkiye sahip olduğuna ilişkin bulgusu bu çalışmada bulunmamıştır.

Bir şehrin sakin şehirler ağına katılabilmesi için bir takım kriterleri yerine getirmesi gerekmektedir. Bu kriterlerden biri de “misafirperverlik”tir. Şehre gelen turistlere sergilenen tavır ve davranışlar şehri tercih etme nedenlerini etkileyen önemli bir faktördür. Bu anlamda fedakârlığın ön planda olduğu sakin şehirlerdeki yöre halkı misafirperver, sabırlı, konuksever ve anlayışlı olmalıdır. Cittaslow Birliği’ne üye olan Seferihisar sakinlerinin isteklilik ve dostça yaklaşım boyutlarının bir araya gelerek oluşturdukları misafirperverlik anlayışlarının turistlerin tatmini üzerindeki etkisi ve bunun da şehri tekrar ziyaret etme niyeti ve sadakati üzerinde olumlu etkisi araştırma sonucunda ulaşılan önemli bir sonuçtur. Buradan hareketle, Seferihisar’da sakinlerinin şehre gelen turistlere karşı dostça yaklaşması, onlara sevecen ve isteklilikle davranması, turistlere kaliteli bilgi sunması ve yardımcı olması, kente gelen turistlerin tatmini ve tekrar ziyaret niyeti üzerinde pozitif etkilere sahip olacaktır. Bu noktada belediye ve ilişkili olan tarafların yöneticileri Seferihisar’da yaşayan insanların misafirperverlik anlayışlarının yerleşmesine ve sakin şehre ilişkin politika ve uygulamalara destek vermesine ilişkin bir kültür oluşturmak amacıyla çalışmalar yapmalıdırlar. Ayrıca şehir sakinlerinin bu konudaki anlayışlarındaki değişimler periyodik olarak ölçülmeli ve izlenmelidir.

Bir destinasyonu tekrar ziyaret etme niyeti, sadakati ve tatmini üzerine yapılan çalışmalar incelendiğinde misafirperverlik anlayışının yöreyi ziyarete gelen turistlerin o yöreyi tekrar ziyaret etmelerinde, tatmin ve sadakatlerinde büyük bir öneme sahip olduğu görülmektedir (Duman ve Öztürk, 2005; Seçilmiş, 2012; Çakıcı ve Aksu, 2006). Çalışma bu yönüyle literatürdeki çalışmaların sonuçlarını destekler niteliktedir.

Bir destinasyon noktası olarak kente gelen misafirlerin ağırlanmasında, onların tatmin seviyelerinin arttırılmasında, kente olan sadakatlerinin ve tekrar ziyaret etme niyetlerinin

oluşmasında kent sakinlerinin misafirperverlik anlayışlarının yanında kent yönetimine de büyük görevler düşmektedir. Bu nedenle sakin bir şehrin yöneticileri doğal kaynakların ölçülü kullanılması, şehre gelen turistlerin güvenliğine ilişkin sistem ve politikaların geliştirilmesi, doğal çevrenin korunması ve çevreciliğin artırılması için eğitim olanaklarının genişletilmesi, konaklama, yiyecek, ulaştırma işletmeleri gibi imkânların sağlanması, şehri ziyarete gelen turistlerle etkileşim halinde olan bireylere iletişim becerileri eğitimi verilmesi gibi uygulamalarda bulunabilirler. Nurhasanah'ın (2018) yaptığı araştırma da bu durumu doğrular niteliktedir. Yerel toplumun yetkilendirmesinin yeterli olmadığı turizmin sürdürülebilir bir istikamette planlanması için hükümetin desteğine ve paydaşlar arasında daha etkili bir işbirliği (hükümet, işadamları ve bölge sakinleri vs.) ihtiyaç vardır.

Aksöz'ün (2015) Türkiye'de Cittaslow'un bilinirliği üzerine yaptığı araştırmada, turizm öğrencilerinin Cittaslow hakkındaki algılanan imajı analiz edilmiştir. Bu araştırma sonucunda Cittaslow kavramının katılımcılar arasında bilinirliğinin yüksek çıktığı bulunmuştur. Çıkan önemli bir diğer sonuç ise öğrencilerin Cittaslow kentlerini barınma olanakları ve aktivite yetersizliğinden dolayı tercih etmediğini ortaya koymaktadır. Bu tez çalışmasının kategorik bilgi soruları içerisinde yer alan Seferihisar'ın Cittaslow'a üye olduğunu biliyor musunuz sorusu karşılığında alınan yanıtlar da Aksöz'ün (2015) bulgularını destekler niteliktedir. Çünkü şehri ziyaret eden katılımcıların %73'ü Cittaslow kavramını bilirken, katılımcıların yaklaşık %43'ünün ziyaret ettikleri Seferihisar'ın Cittaslow'a üye olduğunu bilmemesi, Seferihisar özelinde sakin şehrin bilinirlik ve tanınırlığa ilişkin çabaların yetersiz olduğunu göstermektedir. Üstelik Seferihisar Türkiye'de Cittaslow'a üye olan ve bilinirliği diğer sakin şehirlere kıyasla en fazla olması olası olan sakin şehirdir.

Bu tezin çıkış noktası, Cittaslow ağına üye olabilmek için gerekli kriterlerden biri olan misafirperverlik üzerine yapılmıştır. Literatürde, sakin şehirde yaşayanların misafirperverlik anlayışlarının sakin şehre gelen yerli turistlerin tatmini ve bu tatminin de şehri tekrar ziyaret etme niyet ve sadakati üzerindeki etkisini araştıran başka bir çalışmaya rastlanılmadığı için bu tez çalışması bu konudaki önemli bir boşluğu doldurmaktadır. Fakat bu araştırmanın örnekleme sadece Seferihisar'a gelen yerli turistleri kapsamaktadır. Bu nedenle araştırma sonuçlarını tüm Cittaslow kentlerine genellemek mümkün değildir.

Gelecekteki çalışmalarda, araştırmanın Cittaslow Birliği'ne üye farklı sakin şehirlerde ve daha geniş örneklemlerde yapılması halinde farklı sonuçlar elde edilebilir ve karşılaştırmalar yapılabilir. Dolayısıyla gelecekteki çalışmaların kapsamının farklılaştırılmasına ve genişletilmesine ihtiyaç vardır. Ayrıca benzer bir çalışma sakin şehir olmaya aday şehirler üzerinde de yapıldığı takdirde aday sakin şehrin misafirperverlik potansiyeli de değerlendirilebilir. Bir diğer araştırma konusu ise sakin şehirlerin cezbedici özelliklerinden dolayı gereğinden fazla kalabalıklaşması sonucunda misafirperverlik anlayışının tekrar değerlendirilmesi olabilir. Çünkü beklenen olası durum, fazla kalabalık olmanın sakin şehrin sakinliğini ortadan kaldırması ve bunun sonucunda da şehri ziyarete gelen turistlerin tatminlerinin azalması ve şehri tekrar ziyaret etme niyeti üzerinde negatif etkilerinin olabileceğidir. Ancak bu düşüncenin de araştırılarak test edilmesi gerekmektedir.

KAYNAKÇA

- ACAR Yusuf, "Ziyaretçilerin Çevresel Duyarlılık Ve Küreselleşme Karşıtlığı Özelliklerinin Sakin Şehirleri Tercih Nedenleri İle İlişkisi: Türkiye'deki Sakin Şehirlerin Değerlendirilmesi". *Journal Of Tourism And Gastronomy Studies*, 5(2), 2017, ss. 213-236.
- AK Duygu, "Yavaş Kent (Cittaslow) Hareketi Ve Türkiye Örnekleri Üzerine Bir Değerlendirme." *Journal of International Social Research* 10.52, 2017, ss. 884-903.
- AKMAN Elvettin, AKMAN Çiğdem, KARAKUŞ Meltem, "Yavaş Şehir Kriterleri Çerçevesinde Seferihisar Belediyesinin Faaliyetlerinden Yerel Halkın Memnuniyet Düzeyi." *Afyon Kocatepe University Journal of Social Sciences* 20.2, 2018, ss. 65-84.
- AKMAN Elvettin, NEGİZ Nilüfer, AKMAN Çiğdem, "Sürdürülebilir Bir Kalkınma İçin Yavaşça Acele Et (Festina Lente)." *Yerel ve Bölgesel Kalkınma: Küresel Ve Yerel Bakış Açılımları*, 2013, ss. 37-54.
- AKSÖZ Emre Ozan, "Perceived Image Of Cittaslow By Tourism Students: The Case Of Faculty Of Tourism, Anadolu University-Turkey." *The Annals Of The University Of Oradea*, 2015, pp. 331-339
- ALAGÖZ Meryem, "Sürdürülebilir Kent Bağlamında Cittaslow Yaklaşımı, Eğirdir İlçesinin Cittaslow Kriterleri Açısından İncelenmesi." *Asia Minor Studies* 6.AGP Sempozyum Özel Sayısı1, 2018, ss. 138-149.
- ALTUNIŞIK Remzi, COŞKUN Recai, BAYRAKTAROĞLU Serkan, YILDIRIM Engin, *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri SPSS Uygulamalı*, Sakarya Yay., 2012, ss. 132-144.
- ASAL Uğur Yasin, "Ticari Bir Kavram Olarak Misafirperverlik: Girişimcilik Ekseninde Yeniden Yapılanma" *İstanbul Ticaret Üniversitesi Girişimcilik Dergisi*, 2017, ss. 73-90.

- BABIN Laurie A., BABIN Barry J., BOLES James S., "The Effects Of Consumer Perceptions Of The Salesperson, Product And Dealer On Purchase Intentions." *Journal of Retailing and Consumer Services* 6.2, 1999, pp. 91-97.
- BAGOZZI Richard P., YOUJAE Yi. "On The Evaluation Of Structural Equation Models.", *Journal Of The Academy Of Marketing Science*, 16.1, 1988, pp. 74-94.
- BAUMGARTNER Hans, HOMBURG Christian, "Applications Of Structural Equation Modeling In Marketing And Consumer Research: A Review." *International Journal of Research in Marketing* 13.2, 1996, pp. 139-161.
- BAYRAKTAR Eylül, KOCAOĞLU Mustafa, ÖZTÜRK Kübra, "Küreselleşmeye Karşı Yereli Koruma Çabası: Sakin Şehirler." *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi* 11.3, 2005, ss. 66-84
- BAYRAKTAROĞLU Ali, ÇALIŞ Ece, "Amblem ve Logo Tasarımlarında Yalınlaştırmalar." *Art-e Sanat Dergisi* 3.6, 2010, ss. 1-22.
- BİLGİ Merve Görkem, "Türkiye'nin Sakin Şehirlerinde Permakültürel Koruma, Planlama, Yönetim Ve Eğitim Pratikleri." *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 29, 2013,ss. 45-59.
- BOSNJAK Michael, SIRGY Joseph, HELLRIEGEL Sarah, MAURER Oswin, "Postvisit Destination Loyalty Judgments: Developing And Testing A Comprehensive Congruity Model." *Journal of Travel Research* 50.5, 2011, pp. 496-508.
- BOYRAZ Zeki, BOSTANCI M. Salih, "Birecik Barajı Sonrası Yer Değiştiren Eski Halfeti'nin (Şanlıurfa) Turizm Potansiyali." *Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks* 7.3, 2015, ss. 53-77.
- CAN Emel, "Turizm Destinasyonlarında Sürdürülebilir Turizmin Sürdürülebilir Rekabet Açısından Değerlendirilmesi." *İstanbul Sosyal Bilimler Dergisi* 4, 2013, ss. 23-40.

- ÇAKICI A. Celil, AKSU Murat, "Gökçeada'ya Gelen Turistlerin Beklenti ve Tatmin Düzeylerinin Karşılaştırılması." *İşletme Fakültesi Dergisi* 7.1, 2006, ss. 1-17
- ÇAKICI A. Celil, YENİPİNAR Uysal, BENLİ Sercan, "Yavaş Şehir Hareketi: Seferihisar Halkının Tutum Ve Algıları İle Yaşam Doyumları." *Seyahat ve Otel İşletmeciliği Dergisi* 11.3, 2014, ss. 26-41.
- ÇETİNKAYA Mehmet Yavuz, SERÇEOĞLU Neslihan, UZAN Hacı Arslan, "Yavaş Şehir Hareketinin Yaşam Doyumu Üzerindeki Etkisi: Erzurum-Uzundere Halkının Tutum Ve Algıları Üzerine Bir Araştırma." *Journal of International Social Research* 9.45, 2016, ss. 1065-1073.
- ÇITAK Şerife Özgün, "Sakin Şehirler Hızlı Turistler." *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches* 5.8, 2016, ss. 2692-2706.
- ÇOBAN Ömer, HARMAN Serhat, "Yavaş Şehir (Cittaslow) Türkiye Ağı'na Üye Olan Şehirlerin İnternet Sitelerinde Yavaş Şehir Temasının Görünürlüğü Üzerine Bir Araştırma." *Dokuz Eylül Üniversitesi İşletme Fakültesi Dergisi* 17.2, 2016, ss. 235-253.
- DALL'AGLIO Stefano, NAZZARUOLO Angela, ZAGO Moreno, "Guide Lines For The Development Of The Slow Tourism Project.", http://www.slow-tourism.net/contentsite/images/WP_2-3_Slides_English.pdf, 2011.
- DEVİREN Nursen VATANSEVER, YILDIZ Onur, "Kontrolsüz Kentsel Büyüme Karşıtı Bir Hareket: Ülke Deneyimleriyle Yavaş Şehirler." *Akademik Bakış Uluslararası Hakemli Sosyal Bilimler Dergisi* 51, 2015, ss. 346-367.
- DICKINSON Janet, LUMSDON Les, *Slow travel and tourism*. Routledge, 2010.
- DOĞAN Mustafa, AKSU Murat, ÇELİK Özge, KAYMAK Hilal, "Cittaslow Markasının Turizme Etkisi: Seferihisar'daki Konaklama İşletmeleri Yöneticileri Üzerine Bir Araştırma." *International Journal of Social and Economic Sciences (IJSES)* 2, 2014, ss. 6-11.

- DUMAN Teoman, ÖZTÜRK Ahmet Bülent, "Yerli Turistlerin Mersin Kızkalesi Destinasyonu ve Tekrar Ziyaret Niyetleri ile İlgili Algılamaları Üzerine Bir Araştırma." *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi* 16.1, 2005, ss. 9-23
- DURSUN Yunus, KOCAGÖZ Elif, "Yapısal Eşitlik Modellemesi Ve Regresyon: Karşılaştırmalı Bir Analiz." *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 35, 2010, ss. 1-17.
- ERGÜVEN Mehmet Han, "Cittaslow–Yaşamaya Değer Şehirlerin Uluslararası Birliği: Vize Örneği." *Organizasyon ve Yönetim Bilimleri Dergisi* 3.2, 2011, ss. 201-210.
- GEFEN David, DETMAR Straub, BOUDREAU Marie-Claude, "Structural Equation Modeling And Regression: Guidelines For Research Practice." *Communications Of The Association For Information Systems* 4.1, 2000, pp. 1-59
- GIDDENS Antony *Sociology*. Third Edition. Oxford: Polity Press In Association With Blackwell Publishers, 1997.
- GÖKALİLER Ebru, "Şehirlerin Markalaşması Sürecinde Marka Konumlandırmasının Rolü: Seferihisar Cittaslow Üzerine Bir İnceleme." *Erciyes Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi* 5.1, 2017, ss. 326-342.
- GÜNERHAN Sibel Ağı, ERDEM Ümit, GÜNERHAN Hüseyin, "Çevre Ve Enerji Açısından Yavaş Şehir Hareketinin Gelişimi." *Tesisat Mühendisliği Dergisi, Tmmob Makine Mühendisleri Odası Yayını*, 118.4, 2010, ss. 32-37.
- GÜR Miray, "Kentsel Dönüşüm Uygulamasında Yaşam Kalitesi Araştırılması Ve Kavramsal Bir Model Önerisi: Bursa Doğanbey Örneği." *Bursa: Nilüfer Belediyesi, Akmat Akınoğlu Matbaa*, 2015.
- GÜVEN Erdem, "Yavaş Güzeldir: "Yavaş Yemek" Ten "Yavaş Medya" Ya Hızlı Tüketime Dair Bir Çözüm Önerisi", *Selçuk Üniversitesi İletişim Fakültesi Akademik Dergisi*, 7(1), 2011, ss. 113-121.

- HEKİMCİ Ferda, "Sürdürülebilir Yerel Kalkınma Ve "Yavaş Şehirler"", *Verimlilik Dergisi* 4, 2015, ss. 77-112.
- HONORÉ Carl, Esen GÜR. *Yavaş!: Hız Çılgınlığına Başkaldıran Yavaşlık Hareketi*. Alfa, 2008.
- İSTANBULLU Füsun DİNÇER, TAŞKIRAN Özlem, AYDOĞAN ÇİFTÇİ Merve, "Türkiye'deki İlk Cittaslow Dostu İşletme Olan Yedi Bilgeler"e Yönelik E-Yorumların Değerlendirilmesi", *Türk Turizm Araştırmaları Dergisi*, 2018, ss. 1-9.
- KADIOĞLU D. Yalım, "Yavaşlığın Keyfi Bu Şehirlerde." *Yolculuk Dergisi* 6.2, 2009, ss. 65-82.
- KARABAĞ Özgür, YÜCEL Fatih, İNAL M. Emin, "Cittaslow Movement: An Opportunity For Branding Small Towns And Economic Development In Turkey." *International Journal of Economics and Research* 313, 2012, ss. 64-75.
- KARADENİZ Cemile BAHTİYAR, "Sürdürülebilir Turizm Bağlamında Sakin Şehir Perşembe." *Journal of International Social Research* 7.29, 2014, ss. 84-107
- KARASAR Niyazi, *Bilimsel Araştırma Yöntemi*, Nobel Yayın Dağıtım, Ankara, 2002
- KARATAŞ Abdullah, KARABAĞ Özgür, "Cittaslow Hareketinde Çevre Eğitiminin Önemi." *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 16.29, 2013, ss. 1-21.
- KESKİN Enes Battal, "Sürdürülebilir Kent Kavramına Farklı Bir Bakış: Yavaş Şehirler (Cittaslow)." *Paradoks Ekonomi, Sosyoloji ve Politika Dergisi* 8.1, 2012, ss. 81-99.
- KÖMÜRCÜ Simge, SARIBAŞ Özgür, GÜLER Mehmet Emre, "Yavaş Şehirlerde Yaşayan Z Kuşağının Çevre Ve Sürdürülebilir Kalkınma Algıları: Seferihisar Örneği." *Uluslararası Türk Dünyası Turizm Araştırmaları Dergisi* 1.2, 2016, ss. 107-119.

- KUO Chun-Min, CHEN Li-Chan, Y. LU Carol. "Factorial Validation Of Hospitality Service Attitude" *International Journal of Hospitality Management* 31.3, 2012, ss. 944-951.
- KÜÇÜKALİ Adnan, ŞEN Uğur, "Sakin Kent Hareketinin Çalışanlara Etkisi: Uzundere Örneği." *Hak İş Uluslararası Emek ve Toplum Dergisi* 6.15, 2017, ss. 259-279.
- LOWRY Linda L., LEE Misoon, "Cittaslow, Slow Cities, Slow Food: Searching For A Model For The Development Of Slow Tourism." *Travel And Tourism Research Association: Advancing Tourism Research Globally 2011 Ttra International Conference*, 2016.
- MAYER Heike, KNOX Paul L., "Pace Of Life And Quality Of Life: The Slow City Charter." *Community Quality-Of-Life Indicators: Best Cases III. Springer, Dordrecht*, 2009, pp. 21-40.
- MAYER Heike, KNOX Paul L., "Slow Cities: Sustainable Places In A Fast World." *Journal Of Urban Affairs* 28.4, 2006, pp. 321-334.
- MIELE Mara "Cittáslow: Producing Slowness Against The Fast Life" *Space and Polity* 12.1, 2008, pp. 135-156.
- MORÇİN Sine ERDOĞAN, BÜYÜKER İŞLER Didar, "Destinasyon Sloganlarında Kullanılan Temaların Analizi." *Suleyman Demirel University Journal Of Faculty Of Economics & Administrative Sciences*, 22(4), 2017, 1081-1090.
- MUTDOĞAN Selin, "Seferihisar Örneğinde Sakin Şehir Hareketi." *GreenAge Symposium*. 2010.
- NILSSON Jan Henrik, SVÄRD Ann-Charlotte, WIDARSSON Åsa, WIRELL Theres, "Cittáslow'eco-Gastronomic Heritage As A Tool For Destination Development" *Current Issues in Tourism* 14.4, 2011, pp. 373-386.
- NURHASANAH Isye Susana, "Identifying Local Community's Empowerment in Developing Sustainable Tourism in Pahawang Island, Pesawaran Regency,

Lampung Province." *Journal of Science and Applicative Technology* 1.1, 2018, pp. 15-20.

OLCAY Atıncı, GİRİTLİOĞLU İbrahim, ÖZEKİCİ Yakup Kemal, "Sakin Şehir Prensiplerinin Halfeti'nin Yerel Mutfak Üzerindeki Etkisinde Yerel Halkın Tutumu Üzerine Bir Araştırma." *Journal of International Social Research* 10.51, 2017, ss. 1330-1343

ÖZHANCI Esra, BOZHÜYÜK ARDAHANLIOĞLU Zeynep, YILMAZ Hasan, "Sakin Şehir Üyelik Süreci Analizi." *Atatürk Üniversitesi Ziraat Fakültesi Dergisi* 43.2, 2013, ss. 163-173.

ÖZKAN Çiğdem, YILDIRIM SAÇILIK Melahat, YEŞİLDAĞ Barış, "Kalkınma Ajanslarının Sürdürülebilir Bölgesel Turizmin Gelişimine Etkisi: GMKA Örneği", *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 2014, ss. 34-44

ÖZMEN Abdurrahim, "Etnik Ve Kültürel Kimliklerin Dışlanma Üzerinden Kurulması: Tur'Adbin Süryanileri." *Kimlikler Lütfen: Türkiye Cumhuriyeti'nde Kültürel Kimlik Arayışı Ve Temsil*, 2009, ss. 195-203.

ÖZTÜRK Songül, "Small Towns Reshaping Their Urban Planning Policies Joining in the Cittaslow International Network: The Case of Seferihisar In Turkey." *Ankara: Middle East Technical University The Graduate School of Social Sciences* 2012.

PARK Eerang, KIM Sangkyun, "The Potential Of Cittaslow For Sustainable Tourism Development: Enhancing Local Community's Empowerment." *Tourism Planning & Development* 13.3, 2016, pp. 351-369.

PARKINS Wendy, Geoffrey CRAIG. *Slow living*. Berg, 2006.

PARKINS Wendy, "Out of time: Fast subjects and slow living." *Time & Society* 13.2-3, 2004, pp. 363-382.

PECSEK Brigitta, "Revitalizing Tourism In Small Regional Towns Through Folklore-Driven Slow Tourism: The Example Of Matyó Land, Hungary." *Dos Algarves: A Multidisciplinary e-Journal* 27, 2016, pp. 94-119.

- PETRINI Carlo, PADOVANI Gigi. *Slow Food Devrimi: Arcigola'dan Terra Madre'ye: Yeni Bir Yaşam Ve Yemek Kültürü*. Sinek Sekiz Yayınevi, 2012.
- PINK Sarah, "Sense and sustainability: The Case of the Slow City Movement." *Local Environment* 13.2, 2008, pp. 95-106.
- RADSTROM Susan, "An Urban Identity Movement Rooted In The Sustainability Of Place: A Case Study Of Slow Cities And Their Application In Rural Manitoba", 2005.
- RADSTROM Susan, "A Place Sustaining Framework For Local Urban Identity: An Introduction And History Of Cittaslow", *Italian Journal Of Planning Practice*, 1.1, 2011, pp. 90-113.
- REDFERN Andy, SNEDKER Paul, *Creating Market Opportunities For Small Enterprises: Experiences Of The Fair Trade Movement*. Geneva: ILO, 2002.
- SCHNEIDER Stephen, "Good, Clean, Fair: The Rhetoric Of The Slow Food Movement." *College English* 70.4, 2008, pp. 384-402.
- SEÇİLMİŞ Cihan, "Termal Turizm Destinasyonlarından Duyulan Memnuniyet Düzeyinin Tekrar Ziyaret Niyetine Etkisi:" Sakarılıca Örneği", *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi* 11.3, 2012, ss. 231-250.
- SEKARAN Uma, *Research Methods For Business: A Skill-Building Approach*. John Wiley and Sons, 2000.
- SEMMENS Jaimee, FREEMAN Claire, "The Value Of Cittaslow As An Approach To Local Sustainable Development: A New Zealand Perspective." *International Planning Studies* 17.4, 2012, pp. 353-375.
- SERÇEK Gülseren ÖZALTAŞ, SERÇEK Sadık, "Otel Misafirperverliği Algısının Müşteri Memnuniyeti Üzerine Etkisi: Yabancı Turistler Üzerine Bir Araştırma." *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 2016, ss. 140-161.

- SEZER Bahadır, KÜÇÜKALTAN Derman, ÇAKIR Ali, "Edirne-Çamlıca Beldesi'nde Kırsal Turizm Ve Turizm Algısı." *International Journal of Social and Economic Sciences (IJSES)* 2, 2013, ss. 46-54.
- SEZGİN Mete, *Sürdürülebilirlik Ve Şehir Pazarlaması Ekseninde Yavaş Şehir*. Çizgi Kitabevi, Konya, 2011.
- SHOEMAKER Stowe, LEWIS Robert C., "Customer Loyalty: The Future Of Hospitality Marketing." *International Journal Of Hospitality Management* 18.4, 1999, pp. 345-370.
- SIRIM Veli, "Çevreyle Bütünleşmiş Bir Yerel Yönetim Örneği Olarak Sakin Şehir Hareketi Ve Türkiye'nin Potansiyeli/Cittaslow Movement as an Example of a Local Administration Integrated with Environment and Turkey's Potential." *Journal of History Culture and Art Research* 1.4, 2012, ss. 119-131.
- STYLOS Nikolaos, VASSILIADIS Chris A., BELLOU Victoria, "Destination Images, Holistic Images And Personal Normative Beliefs: Predictors Of İntention To Revisit A Destination." *Tourism Management* 53, 2016, pp. 40-60.
- SUNGUR Zerrin, "Türkiye'nin Sakin Şehirlerindeki Kadın Girişimciliğine Sosyolojik Bir Bakış." *International Conference On Eurasian Economies*. 2013.
- TABACHNICK Barbara G., FIDELL Linda S., ULLMAN Jodie B., *Using Multivariate Statistics*. Vol. 5. Boston, MA: Pearson, 2007.
- TAŞKIN Çağatan, KARADAMAR Ahmet Akif, "Destinasyon marka bağlılığı: Yabancı turistler üzerine Diyarbakır kentinde bir araştırma." *Yönetim Bilimleri Dergisi* 14.2, 2016, ss. 199-222.
- TAYFUN Ahmet, ACUNER Elif, "Cittaslow: A Model Proposal For Çamlıhemşin (Cittaslow: Çamlıhemşin İçin Bir Model)" *Journal of Tourism and Gastronomy Studies*, 2014, ss. 46-54
- TOPLU İhsan Hüseyin, *Yavaş Şehirler (Cittaslow/Slow Cities) ve Halk Sağlığı*, *Yüksek Lisans Tezi. Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü*, 2012

- TOSUN Elif KARAKURT, "Yaşam Kalitesi Ekseninde Şekillenen Alternatif Bir Kentsel Yaşam Modeli: Yavaş Kentleşme Hareketi." *Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 32.1, 2013, ss. 215-237.
- TUNÇER Mehmet, OLGUN Abdurrahman, "Seferihisar'ın Ekonomik Ve Mali Yapısı Üzerinden Sakin Şehir Uygulamalarına İlişkin Bir İnceleme." *Uluslararası Ekonomi ve Yenilik Dergisi* 3.1, 2017, ss. 47-72.
- USLU Aysel, "Sürdürülebilir Yeşil Kent Fikirleri, Örnekleri ve Türkiye İçin Dersler," 21. *Uluslararası Yapı ve Yaşam Kongresi Bildiriler Kitabı, Bursa: TMMOB Mimarlar Odası Yayını*, 2009.
- ÜNAL Murat, ZAVALSIZ Y. Sinan, "Küreselleşme Karşıtı Bir Hareket: Yavaş Hareketi." *Itobiad: Journal of the Human & Social Science Researches* 5.4, 2016, ss. 889-912
- YALÇIN Alper, YALÇIN Sevda, "Sürdürülebilir Yerel Kalkınma İçin Cittaslow Hareketi Bir Model Olabilir Mi?." *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* 5.1, 2013, ss. 32-41.
- YILDIRIM Akın, "Yavaş Şehir Hareketinin Kent İmajına Katkısı: Ordu-Perşembe Örneğinin Yerel Basın Üzerinden Analizi." *Sosyal ve Beşeri Bilimler Dergisi* 5.1, 2013, ss. 11-20.
- YILDIRIM Halit Mehmet, "Yavaş İşletmecilik Yaklaşımında Adalet Anlayışının Sosyal Yaşama Ve İş Yaşamına Yansımaları." *Aksaray Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi* 2.2, 2010, ss. 73-78.
- YILDIZ Kazım, SİPAHİOĞLU Şengün, YILMAZ Mehmet, *Çevre Bilimi Ve Eğitimi*. Ankara: Gündüz Eğitim Ve Yayıncılık. 2008.
- YILMAZ Ali, TUNCER Mehmet, ZORLU Kuddusi, "Yavaş Şehir (Sürdürülebilir Yerel Kalkınma) Potansiyelinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma: Güzelyurt, Aksaray." *Studies of The Ottoman Domain (Osmanlı Hakimiyet Sahası Çalışmaları)* 6.10, 2016, ss. 1-18.

YURTSEVEN H. Rıdvan, KAYA Ozan, HARMAN Serhat, *Yavaş Hareketi*, Ankara: Detay Yayıncılık, 2010.

ZENGİN Burhanettin, GENÇ Koray, "Yavaş Şehirlerin (Citta-Slow) Pazarlanması: Göynük Örneği." *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi* 7.2, 2018, ss. 585-599.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

<http://akyaka.bel.tr>, (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://content.time.com/time/world/article/0,8599,2086805,00.html>,
(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://exkursionsblog.blogspot.com.tr/2011/09/slow-cities-in-chinas-boomingyangtze.html> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://livinginthemobilitytransition.forumviesmobiles.org/2014/09/23/is-cittaslow-city-really-slow-a-reflection-from-a-visit-to-a-cittaslow-village-in-south-korea/>
(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://mudurnu.bel.tr/> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://sackersonslifepage.blogspot.com.tr/2013/02/spain-slow-city-movement.html>;
(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://thrakis.org/sakin-sehir-nedir-ne-degildir>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://vize.bel.tr> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

http://www.chinapictorial.com.cn/en/destination/txt/201208/02/content_472834.htm
(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://www.cittaslow.org/network/south-korean-national-network>
(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://www.cittaslow.org/network/yaxi> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://www.cittaslow.org/node/730> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://www.ithacahours.com> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://www.slowfood.com> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<http://www.slowlivingmediterraneo.com/slowmovementspanish-cities>, (Erişim Tarihi:
30.04.2019)

<http://yenipazar.bel.tr>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/category/uzundere/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-akyaka/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-gerze/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-goynuk/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-halfeti/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/cittaslow-mudurnu/> (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/tag/savsat/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://cittaslowturkiye.org/uyelik-sureci-ve-kriterler/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://savsat.bel.tr>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://www.nufusu.com/>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://www.sabah.com.tr/akdeniz/2017/01/29/egirdir-sakin-sehir-oldu>(Erişim Tarihi: 30.04.2019)

<https://yesilgazete.org>(Erişim Tarihi:30.04.2019)

JACKSON Sue, “The Slow Movement: On The Snails Trail”,
<Http://www.suejackson.com.Au/Documents/Tsmotst.Pdf>, 2007, (Erişim Tarihi:30.04.2019)

SARIKAYA Ercan, “Otuz Kent Sakin Şehir Sırasında”,
http://www.radikal.com.tr/turkiye/30_kent_sakin_sehirsirasinda-1110203,
2012, (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

ŞAHİNKAYA Serdar, "Bir Yerel Kalkınma Modeli: Cittaslow ve Seferihisar Üzerine Değerlendirmeler.",
http://www.bagimsizsosyalbilimciler.org/yazilar_uye/Sahin_tem10.pdf, (Erişim Tarihi: 30.04.2019)

EKLER

EK 1: Araştırmada Kullanılan Anket Formu

SAKİN ŞEHİRLERDE(CITTASLOW) YAŞAYANLARIN MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ ŞEHİRİ ZİYARET EDEN YERLİ TURİSTLERİN BU ŞEHİRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİNE YÖNELİK BİR ARAŞTIRMA

ANKET FORMU

Yüksek lisans tezi kapsamında gerçekleştirilen bu çalışmanın amacı, ülkemizin sakin şehirlerinden (cittaslow) biri olan bu ilçede (Seferihisar) yaşayanların (esnaf, zanaatkar vb. gibi size hizmet sunan insanların ve diğer kent sakinlerinin) hangi misafirperverlik anlayışlarının sizin bu ilçeyi tekrar ziyaret etme niyetinizi etkilediğini öğrenmeyi amaçlamaktadır. Özel bilgilerin istenmediği bu anketten elde edilecek veriler sadece akademik amaçlı kullanılacaktır. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederim.

Hasan Hüseyin Köse

Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü
İşletme Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi
hhkose94@gmail.com

Doç. Dr. Erkan Özdemir

Uludağ Üniversitesi
İİBF İşletme Bölümü
eozdemir@uludag.edu.tr

Bir şekilde etkileşimde bulunduğunuz (alışveriş, konuşma, vb.) bu ilçede yaşayanların sizlere karşı tutum ve davranışlarını aşağıda verilen ölçeğe göre işaretleyiniz.

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	<i>Genel olarak bu kentte yaşayan ve çeşitli nedenlerle etkileşime girdiğim ilgili insanlar ...</i>					
1.	..... şikâyetlerimin nedenlerini arayıp hızlı bir şekilde çözerler.					
2.	Etkili bir şekilde hizmet verirler.					
3.	Sundukları hizmetler hatasızdır.					
4.	Sorunlarımı sabırla çözerler.					
5.	Hatalı bir durumda hatalarını anlayıp özür dilerler.					
6.	İstek veya şikâyetlerimi takip eder ve çözerler.					
7.	Sorunlarımı çözerken sakin bir tutum sergilerler.					
8.	İsteklerimi hemen ele alırlar.					

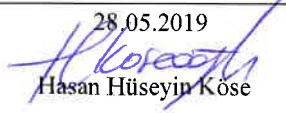

		Kesinlikle Katılmıyorum	Katılmıyorum	Fikrim Yok	Katılıyorum	Kesinlikle Katılıyorum
	Genel olarak bu kentte yaşayan ve çeşitli nedenlerle etkileşime girdiğim ilgili insanlar...					
9.	.....Beklenmedik olaylara karşı dikkatlidirler.					
10.	Herhangi bir sorunumu çözmek için aktif bir şekilde uğraşırlar.					
11.	Kıyafetlerim ve dış görünümüm konusunda önyargılı değillerdir.					
12.	Bireysel taleplerime uygun hizmet sunarlar.					
13.	Öncelik olarak bizim yararımızı düşünürler.					
14.	İhtiyaçlarımı anlarlar.					
15.	Güvenliğim ve özel yaşamımın gizliliğiyle yakından ilgilenirler.					
16.	Benimle sohbet ederler ve etkileşim halinde olurlar.					
17.	Şehrin tanıtılmasında çok ilgilidirler.					
18.	Yoğun zamanlarında bile ihtiyaçlarımın farkındadırlar.					
19.	Şehrin yeni tesislerini veya yerlerini bana doğru bir şekilde tanıtırlar.					
20.	Bana zarif davranırlar.					
21.	Her zaman güler yüzlüdürler.					
22.	İnsanların ırkına veya uyruğuna karşı önyargılı değillerdir.					
23.	Beni nazikçe selamlarlar.					
24.	Bakımlıdırlar.					
25.	Enerji doludurlar.					
26.	Seferihisar'da geçirdiğim tatilden çok keyif aldım.					
27.	Seferihisar'da geçirdiğim tatilde iyi deneyimlerim oldu.					
28.	Seferihisar'a gelmekte karar kıldığım için mutluyum.					
29.	Seferihisar'da geçirdiğim zaman bütün beklentilerimi karşıladı.					
30.	Seferihisar'da geçirdiğim zaman hayat kalitemi artırdı.					
31.	Bence tatil yapılmazsa insanın yaşam kalitesi düşük olur.					
32.	Kendimi Seferihisar'ın bir hayranı olarak görüyorum.					
33.	Seferihisar'a yapmış olduğum ziyaret genel olarak mükemmeldi.					
34.	Yakın gelecekte Seferihisar'ı tekrar seyahat etme niyetindeyim.					
35.	Yakın gelecekte tekrar Seferihisar'ı ziyaret etmeyi planlıyorum.					
36.	Yakın gelecekte Seferihisar'ı tekrar seyahat etme ihtimalim var.					
37.	Seferihisar yine bir sonraki tatil seçeneğim olur.					
38.	Seferihisar hakkında arkadaşlarıma iyi şeyler söylerim.					
39.	Seferihisar'ı arkadaşlarıma ve akrabalarıma tavsiye ederim.					
40.	Seferihisar'a daha sık gelmek isterim.					
41.	Seferihisar hakkında olumlu izlenimlerimi etrafıma yayarım.					

1. **Cinsiyetiniz:** ( ) Kadın ( ) Erkek
2. **Medeni Durumunuz:** ( ) Evli ( ) Bekar
3. **Yaşınız:** ( ) 20 yaş ve altı ( ) 21-30 ( ) 31-40 ( )
( ) 41-50 ( ) 51-60 ( ) 61-70
( ) 71 yaş ve üzeri
4. **Aylık Toplam Geliriniz:** ( )1500 TL ve altı ( )1501-2500 TL ( )2501-3500
TL ( )3501-4500 TL ( )4501-550 TL ( )5501-6500 TL ( )6501-7500
TL ( )7501 ve üzeri TL
5. **Eğitim Durumunuz :** ( ) İlköğretim ( ) Lise ( ) Önlisans
( ) Lisans ( ) Yüksek Lisans
( ) Doktora
6. **Mesleğiniz:** ( ) Kamu Çalışanı ( ) Özel Sektör Çalışanı ( ) Emekli ( )
Öğrenci
Diğer(.....)
7. **Cittaslow (sakin şehir) kavramının ne olduğunu ve niçin kullanıldığını genel olarak da
olsa daha önceden biliyordum:** ( ) Evet ( ) Hayır
8. **Eğer cevabınız evet ise daha önce bir Sakin şehir (Cittaslow şehri) ziyaret etme
tecrübeniz oldu mu?**
( ) Evet ( ) Hayır
9. **Seferihisar'ın Cittaslow'a üye bir şehir olduğunu daha önceden biliyordum:**
( ) Evet ( ) Hayır

Katılımınız için çok teşekkür ederim.

ÖZGEÇMİŞ

Adı, Soyadı	Hasan Hüseyin	KÖSE
Doğum Yeri ve Yılı	Ortaköy	10/10/1994
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce	
Eğitim Durumu	Başlama - Bitirme Yılı	Kurum Adı
Lise	2008 2012	Ortaköy Anadolu Lisesi / Eşit Ağırlık
Lisans	2012 2016	Bursa Uludağ Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi / İşletme
Yüksek Lisans	2016 2019	Bursa Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü / İşletme
Doktora		
Çalıştığı Kurum (lar)	Başlama - Ayrılma Yılı	Çalışılan Kurumun Adı
1.		
2.		
3.		
Üye Olduğu Bilimsel ve Mesleki Kuruluşlar		
Katıldığı Proje ve Toplantılar		
Yayımlar:		
Diğer:		
İletişim (e-posta):	hhkose94@gmail.com	
	Tarih İmza Adı Soyadı	28.05.2019 Hasan Hüseyin Köse

BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ

TEZ ÇOĞALTMA VE ELEKTRONİK YAYIMLAMA İZİN FORMU

Yazar Adı Soyadı	Hasan Hüseyin KÖSE
Tez Adı	SAKİN ŞEHİRDE (CITTASLOW) YAŞAYANLARIN MİSAFİRPERVERLİK ANLAYIŞLARININ YERLİ TURİSTLERİN ŞEHİRİ TEKRAR ZİYARET ETME NİYETİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ
Enstitü	SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
Anabilim Dalı	ÜRETİM YÖNETİMİ ve PAZARLAMA
Tez Türü	YÜKSEK LİSANS TEZİ
Tez Danışman(lar)ı	Doç Dr. Erkan ÖZDEMİR
Çoğaltma (Fotokopi Çekim) İzni Kısıtlama	☐ Genel Kısıt (6 ay) ☒ Tezimin elektronik ortamda yayımlanmasına izin veriyorum.

Hazırlamış olduğum tezimin belirttiğim hususlar dikkate alınarak, fikri mülkiyet haklarım saklı kalmak üzere Bursa Uludağ Üniversitesi Kütüphane ve Dokümantasyon Daire Başkanlığı tarafından hizmete sunulmasına izin verdiğimi beyan ederim.

Tarih : 29.05.2019
İmza :